

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет**

Кафедра мовознавства

**М.І. Пентиліук, І.В. Гайдаєнко, Т.Г. Окуневич,
О.М. Андрієць, О.Г. Митрофанова
M.I. Pentilyuk, I.V. Haidaienko, T.G. Okunevich
O.M. Andriyets, O.G. Mitrofanova
М.И. Пентиліук, І.В. Гайдаєнко, Т.Г. Окуневич,
О.М. Андриец, О.Г. Митрофанова**

**«Завдання для проведення тестового контролю знань студентів з
дисциплін мовознавчого та лінгводидактичного циклів:
методичний посібник для викладачів і студентів»
рівнів вищої освіти «бакалавр», «магістр»
спеціальностей:
035.01 Філологія (українська мова та література)
014.01 Середня освіта (українська мова та література)
014.02 Середня освіта (українська, англійська мова та література)
6.020303 Філологія (українська мова та література)*
6.020303 Філологія (українська, англійська мова та література)*
(форма навчання денна, заочна)**

Херсон 2018

Рекомендовано до видання Вченою
радою Херсонського державного
університету
(протокол від 23 квітня 2018 р. № 11)

Укладачі: М.І. Пентилюк – доктор педагогічних наук, професор кафедри мовознавства Херсонського державного університету,
І.В.Гайдаєнко – кандидат філологічних наук, завідувач, доцент кафедри мовознавства Херсонського державного університету,
Т.Г. Окуневич – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовознавства Херсонського державного університету,
О.М. Андрієць – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри мовознавства Херсонського державного університету
О.Г. Митрофанова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства Херсонського державного університету.

Рецензенти: проф. О.М.Горошкіна - доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу методики української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України;
проф. Л.І. Мамчур – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Методичний посібник містить завдання для проведення тестового контролю знань, умінь і навичок студентів з дисциплін мовознавчого та лінгводидактичного циклів. Такий вид роботи дозволить здійснити контроль та самоконтроль сформованих компетенцій студентів із фахових дисциплін.

Кожний із блоків включає тести, вимоги до знань, умінь і навичок студентів, критерії їхнього оцінювання та список рекомендованої літератури, що дасть змогу студентам якісно підготуватися до тестового контролю.

The methodical manual contains the tasks for testing control of knowledge, skills and abilities of students in the disciplines of linguistic and linguo-pedagogical cycles. Such kind of work will allow to carry out control and self-control of formed competencies of students from professional disciplines.

Each of the blocks includes tests, requirements for knowledge, skills and abilities of students, criteria for their evaluation and a list of recommended literature, which will allow the students qualitatively to the prepared for test control.

Методическое пособие содержит задания для проведения тестового контроля знаний, умений и навыков студентов по дисциплинам языковедческого и лингводидактического циклов. Такой вид работы позволит осуществить контроль и самоконтроль сформированных компетенций студентов из профессиональных дисциплин.

Каждый из блоков включает тесты, требования к знаниям, умениям и навыкам студентов, критерии их оценки и список рекомендуемой литературы, что позволит студентам качественно подготовиться к тестовому контролю.

М.І. Пентилюк, І.В. Гайдаєнко, Т.Г. Окуневич, О.М. Андрієць, О.Г. Митрофанова «Завдання для проведення тестового контролю знань студентів з дисциплін мовознавчого та лінгводидактичного циклів: методичний посібник для викладачів і студентів» рівнів вищої освіти «бакалавр», «магістр» спеціальностей: 035.01 Філологія (українська мова та література)014.01 Середня освіта (українська мова та література),014.02 Середня освіта (українська, англійська мова та література), 6.020303 Філологія (українська мова та література)*, 6.020303 Філологія (українська, англійська мова та література)*(форма навчання денна, заочна)– Херсон: Айлант, 2018. – 168 с.

М.І. Пентилюк, І.В. Гайдаєнко, Т.Г. Окуневич, О.М. Андрієць, О.Г. Митрофанова., 2018

ЗМІСТ

Вступ	4
Вимоги до тестових завдань.....	6
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Вступ до мовознавства»	7
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Загальне мовознавство»	28
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Стилістика української мови»	44
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Текстознавство».....	58
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Українська діалектологія»	62
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Історична граматики української мови».....	74
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Риторика».....	90
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Методика навчання української мови у вищій школі».....	102
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Методика викладання української мови».....	109
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Основи наукових досліджень».....	120
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Документна лінгвістика».....	126
Навчально-методичні матеріали для проведення тестового контролю з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням».....	141

ВСТУП

Одним із найважливіших завдань сучасної освіти, що розглядаються та виконуються в межах Болонського процесу, є забезпечення високої якості підготовки майбутніх фахівців, які володіють ґрунтовними теоретичними знаннями, практичними вміннями та навичками.

Таке завдання накладає велику відповідальність на викладачів кафедри мовознавства, оскільки сучасна загальноосвітня школа потребує висококласних спеціалістів. У зв'язку з цим зростає роль комунікативно-орієнтованої методики навчання, інтенсивних методів навчання, а також самостійної роботи студентів та використання нових технологій навчання.

Упровадження комунікативно-орієнтованої методики навчання предметів мовознавчого та лінгводидактичного циклів передбачає нові завдання щодо контролю рівня знань, умінь та навичок студентів, зокрема тестовому контролю. У зв'язку з цим зростає роль прагматичних та комунікативних тестів, які є засобом виявлення не тільки рівня засвоєного теоретичного матеріалу та умінь послуговуватися ним на практиці, а й умінь креативно мислити, аналізувати тексти, створювати власні висловлювання, відповідно до мети, умов спілкування.

Вдаючись до тестового контролю, необхідно враховувати такі елементи: тест, виконавець тесту, текстолог (викладач, який складав тести), умови та ситуацію тестування, а також економічність, якість тестів, суб'єктивність оцінки відповідей на тестові завдання.

За видами контролю розрізняємо тести тематичного, проміжного та підсумкового контролю.

Мета і завдання тематичного тестування – виявити рівень знань, умінь і навичок студентів з теми, передбаченої практичним чи семінарським заняттям; виявити недоліки, прогалини у знаннях з метою подальшої їх корекції під час індивідуальних занять та консультацій.

Мета і завдання проміжного тестування передбачає перевірку обсягу засвоєного матеріалу, глибини і якості його засвоєння, рівня сформованості умінь і навичок студентів послуговуватися вивченим матеріалом у практичній діяльності; виявити рівень опанування матеріалом, що виноситься на самостійне опрацювання; визначити недоліки та прогалини у знаннях. Проміжний контроль проводимо з метою діагностики рівня знань студентів з тем розділу.

Підсумкове тестування, що є завершальним у вивченні курсу або його розділів, має на меті перевірку рівня теоретичних знань студентів, виявлення умінь і навичок застосовувати ці знання при виконання практичних завдань, аналізі текстів, створенні власних висловлювань, написанні конспектів уроків; навичок самостійно працювати з науковою та навчальною літературою.

При викладанні мовознавчих, лінгвістичних та лінгводидактичного курсів знайшли широке застосування тести з альтеративним вибором

відповідей (I рівень), в основі який лежить вибір однієї чи кількох правильних відповідей із ряду запропонованих варіантів. Найчастіше це тести з чотирма або п'ятьма варіантами відповідей. Позитивним при виконанні цих тестів є те, що за короткий проміжок часу викладач може перевірити рівень знань студентів з окремої теми чи навіть розділу. Недоліком цих тестів є можливість вгадування правильної відповіді.

Тести II рівня (відкриті) передбачають контроль якості знань студентів з теоретичних курсів. Вони вимагають доповнення дефініцій, побудови зв'язних відповідей, проведення аналізу текстів.

Тести III рівня (творчого) передбачають перевірку рівня сформованості умінь і навичок студентів творчо застосовувати свої знання, створювати власні висловлювання відповідно до запропонованих завдань, редагувати, аналізувати тексти.

Матеріал посібника сформовано відповідно до програм мовознавчого, лінгвістичного та лінгводидактичного курсів.

ВИМОГИ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Під час укладання посібника автори керувалися вимогами, що висуваються до тестових завдань.

1. Тести відповідають вимогам предметної чистоти, логічної правильності змісту завдання, форми, локальної незалежності, технологічності.

2. Тести містить мінімальний обсяг інформації, необхідний для відповіді.

3. Тест не перевантажено інформацією, щоб не відволікати увагу від головного.

4. Тест правильно розміщено на сторінці, оскільки погане розташування його елементів ускладнює сприйняття інформації.

5. Зміст тестових завдань відповідає вивченому матеріалу.

6. При розробці тесту враховувалися принципи відбору змісту навчального матеріалу:

1) принцип відповідності змісту тесту цілям тестування;

2) принцип значущості (включення в тест тільки тих елементів навчальної програми, які можна віднести до найбільш важливих);

3) принцип наукової достовірності (спірні точки зору в тест не включено);

4) принцип відповідності рівню сучасного стану науки (включено сучасний науковий матеріал);

5) принцип змісту навчальної дисципліни (зверталася увага на повноту і достатність завдань для аргументованого висновку про знання);

6) принцип варіативності змісту (створення кількох варіантів завдань);

7) зростаюча трудність (від легких завдань до найважчих).

Під час складання тестів укладачі зважали на співвідношення теоретичних і практичних завдань та дотримувалися таких рекомендацій:

- переконатися, що на тестове завдання можна відповісти, не дивлячись на варіанти відповідей;

- включати в умову найбільшу частину інформації з тестового завдання (умова завдання повинна бути довшою за варіанти відповідей, які, у свою чергу, повинні бути досить короткими);

- уникати надмірної або заплутаної інформації у формулюванні завдань;

- складати граматично правильні і логічні варіанти відповідей;

- уникати категоричних тверджень («завжди», «ніколи», «все») та невизначених формулювань («як правило», «часто»);

- уникати тестових завдань із запереченнями;

- не використовувати занадто складних для розуміння слів і термінів.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА»

Мета проведення тестування: перевірити рівень свідомого сприйняття студентами наукових засад мовознавчих дисциплін, можливість оперувати філологічними термінами і сприймати мову як систему систем.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Вступ до мовознавства»

Вид контролю – тематичний, проміжний, підсумковий.

Структура (композиція) тесту

Тест має (складається) двох модулів.

I модуль (2 варіанти по 50 питань).

II модуль (2 варіанти по 50 питань).

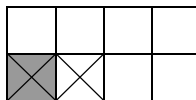
Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання (За кожну правильну відповідь – 1 бал):

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
44–50	100–90	Відмінно (А)
41–45	83–89	Добре (В)
36–40	74–81	Добре (С)
31–35	64–73	Задовільно (Д)
21–30	60–63	Задовільно (Е)
11– 20	35–59	Незадовільно (FХ)
1–10	1–34	Незадовільно (Х)

Список рекомендованої літератури

1. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. – К,1996.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища школа, 1985.
3. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. – К.: Либідь, 1991.
4. Клименко М.Ф. Як народжується слово. – К., 1991.
5. Кочерган М.Т. Вступ до мовознавства. Підручник. – К.: Академія, 2001.
6. Красножан Ж.В. Методичні рекомендації до курсу “Вступ до мовознавства”. – Херсон, 2002.
7. Паола Утевська А.О. Невмирущі знаки. – К.: Веселко. – 1981.
8. Реформатский А.А. Введение в языкознание. – М.,1996.

І модуль «Мовознавство – наука про мову»

ВАРІАНТ І

- 1. Мовознавство – це наука про...**
 - а) історію народу;
 - б) про психічний стан людини;
 - в) про мову.
- 2. Українську мову вивчає...**
 - а) загальне мовознавство;
 - б) конкретне мовознавство;
 - в) прикладне мовознавство.
- 3. Забезпечує спілкування людини з комп'ютером...**
 - а) загальне мовознавство;
 - б) конкретне мовознавство;
 - в) прикладне мовознавство.
- 4. Створює лінгвістичну теорію...**
 - а) прикладне мовознавство;
 - б) конкретне мовознавство;
 - в) загальне мовознавство.
- 5. Мовознавство – це...**
 - а) природнича наука;
 - б) гуманітарна наука.
- 6. Мова – це явище...**
 - а) біологічне;
 - б) психічне;
 - в) суспільне.
- 7. Індоевропейська мова – це...**
 - а) прамова;
 - б) нова мова;
 - в) стара мова.
- 8. Об'єктом порівняльно-історичного методу є...**
 - а) структура мови;
 - б) інвентаризація мовних одиниць;
 - в) споріднені мови.
- 9. Удосконалює правопис...**
 - а) загальне мовознавство;
 - б) прикладне мовознавство;
 - в) часткове мовознавство.
- 10. Структуру мови вивчає...**
 - а) загальне мовознавство;
 - б) прикладне мовознавство;
 - в) конкретне мовознавство.
- 11. Специфіку англійських звуків вивчає...**
 - а) прикладне мовознавство;
 - б) загальне мовознавство;

в) конкретне мовознавство.

12. Виникнення й розвиток письма вивчає...

- а) загальне мовознавство;
- б) конкретне мовознавство;
- в) прикладне мовознавство.

13. Засіб спілкування людей – це ..

- а) емотивна функція мови;
- б) когнітивна функція мови;
- в) комунікативна функція мови;
- г) мислетворча функція мови.

14. Естетична функція мови – це...

- а) функція вираження прекрасного, виховання естетичного смаку;
- б) функція вираження почуттів;
- в) функція самовираження.

15. Мова – це ...

- а) мислення;
- б) інструмент мислення.

16. Номінативну функцію виконують

- а) звуки;
- б) лексеми;
- в) речення.

17. Мовлення – це явище...

- а) загальне;
- б) абстрактне;
- в) індивідуальне.

18. Мовні рівні є ...

- а) автономними, незалежними;
- б) взаємопов'язані.

19. Історію мови досліджує...

- а) синхронічне мовознавство;
- б) діахронічне мовознавство;
- в) часткове мовознавство.

20. Звуками людина передає свої враження про навколишній світ – це теорія...

- а) звуконаслідувальна;
- б) звукосимволічна;
- в) вигукова.

21. Причинами появи нових слів є...

- а) внутрішні причини розвитку мови;
- б) зовнішні чинники.

22. залишки елементів галльської мови у французькій мові – це...

- а) адстрат;
- б) суперстрат;
- в) субстрат.

23. Який рівень мови є найстійкіший?

- а) лексичний;

- б) фонетичний;
 - в) морфологічний.
- 24. *Генеалогічна класифікація мов створена на основі...***
- а) структурного методу;
 - б) зіставного методу;
 - в) описового методу;
 - г) порівняльно-історичного методу.
- 25. *Слов'янські мови належать до...***
- а) індоєвропейської сім'ї;
 - б) фінно-угорської;
 - в) тюркської.
- 26. *Латинь, старослов'янська мова, кашубська мова, прусська мова, полабська мова, санскрит, галльська мова – це...***
- а) мови однієї сім'ї;
 - б) мертві мови;
 - в) слов'янські мови.
- 27. *Флективні мови – це мови за ...***
- а) типологічною класифікацією мов;
 - б) генеалогічною класифікацією.
- 28. *Сучасні слов'янські мови виникли внаслідок...***
- а) інтеграції;
 - б) диференціації;
 - в) контактування мов.
- 29. *Залишки мови болгар у мові болгар – це ...***
- а) суперстрат;
 - б) адстрат;
 - в) субстрат.
- 30. *Зникнення носових голосних, редукованих, поява чергування о, е з і в українській мові – це явища***
- а) екстралінгвістичні;
 - б) внутрішньолінгвістичні.
- 31. *Поява в українській мові таких слів, як ваучер, дилер, менеджер, маркетинг – це явище ...***
- а) екстралінгвістичні;
 - б) внутрішньолінгвістичні.
- 32. *Міміка, жести, дорожні знаки – це***
- а) вербальні знаки;
 - б) невербальні форми спілкування.
- 33. *Білінгвізм – це ...***
- а) наука про мову;
 - б) двомовність;
 - в) мовні помилки.
- 34. *Структура мови – це***
- а) внутрішня будова мови;
 - б) сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених елементів.

35. Мовлення – явище ...

- а) стабільне;
- б) загальноприйняте;
- в) динамічне, унікальне.

36. Граматика – це розділ мовознавства, який вивчає ...

- а) правила написання слів;
- б) значення лексем;
- в) будову мови.

37. Дериватологія – це наука про...

- а) морфеми;
- б) утворення нових слів;
- в) будову слів.

38. Парадигматичні відношення – це ...

- а) лінійні зв'язки слів;
- б) відношення між словами на основі спільності або протилежності.

39. Орфоенія – розділ мовознавства про...

- а) систему вимовних норм;
- б) про правила написання слів;
- в) про звуковий склад мови.

40. Лексикографія – розділ мовознавства, про ..

- а) лексичний склад мови;
- б) про правила написання слів;
- в) про укладання словників.

41. Вступ до мовознавства – це пропедевтичний курс...

- а) конкретного мовознавства;
- б) загального мовознавства;
- в) прикладного мовознавства.

42. Літературна мова – це ...

- а) унормована загальнонародна мова;
- б) мова літератури.
- в) загальнонародна мова.

43. Що в мові є знаком?

- а) звук;
- б) слово;
- в) морфема;
- г) всі мовні одиниці.

44. Який мовний знак виконує комунікативну функцію?

- а) звук;
- б) слово;
- в) словосполучення;
- г) речення.

45. Скільки мов тепер існує в світі?

- а) 25 тис. мов;
- б) 7 тис. мов;
- в) 10 тис. мов;

- г) 20 тис. мов;
- д) точно визначити кількість мов неможливо.

46. Знайти зайву мову з ряду мов: українська, полабська, білоруська, болгарська, угорська, хорватська, сербська.

- а) угорська;
- б) хорватська;
- в) полабська.

47. До якої групи мов належать мови таджицька, афганська, курдська, осетинська, скіфська.

- а) індійська група;
- б) тюркська група;
- в) іранська група.

48. Теоретичне мовознавство – це ...

- а) загальне мовознавство;
- б) конкретне мовознавство;
- в)прикладне мовознавство.

49. Пам'ятки писемності постачають мовознавству:

- а) соціологія;
- б) археологія;
- в) етнографія.

50. Який мовний рівень є найчутливішим до суспільних змін?

- а) лексико-семантичний;
- б) фонетичний;
- в)морфологічний.

ВАРІАНТ 2

1. Мова – це явище ...

- а) психічне;
- б) біологічне;
- в) суспільне.

2. Забезпечує спілкування людини з комп'ютером...

- а) прикладне мовознавство;
- б) загальне мовознавство;
- в) часткове мовознавство.

3. Мовознавство – це наука про ...

- а) мову;
- б) про історію народу;
- в) про психічний стан людини.

4. Мовознавство – це ...

- а) біологічна наука;
- б) суспільна наука;
- в) природнича наука.

5. Англійську мову вивчає ...

- а) прикладне мовознавство;

- б) загальне мовознавство;
- в) часткове мовознавство.

6. Створює лінгвістичну теорію ...

- а) загальне мовознавство;
- б) прикладне мовознавство;
- в) конкретне мовознавство.

7. Індоевропейська мова – це ..

- а) стара мова;
- б) мертва мова;
- в) прамова.

8. Специфіку французьких звуків вивчає ...

- а) загальне мовознавство;
- б) конкретне мовознавство;
- в) прикладне мовознавство.

9. Виникнення й розвиток письма вивчає ...

- а) прикладне мовознавство;
- б) конкретне мовознавство;
- в) загальне мовознавство.

10. Об'єктом порівняльно-історичного методу є:

- а) споріднені мови;
- б) структурна мова;
- в) інвентаризація мовних одиниць.

11. Засіб спілкування людей – це ...

- а) мислетворча функція мови;
- б) емотивна функція;
- в) комунікативна функція.

12. Структуру мови вивчає...

- а) прикладне мовознавство;
- б) загальне мовознавство;
- в) конкретне мовознавство.

13. Удосконалює правопис ...

- а) прикладне мовознавство;
- б) загальне мовознавство;
- в) конкретне мовознавство.

14. Мова – це ...

- а) інструмент мислення;
- б) елемент мислення.

15. Мовлення – це явище ...

- а) індивідуальне;
- б) загальне;
- в) абстрактне.

16. Естетичні функції мови – це ...

- а) функція самовираження;
- б) функція вираження прекрасного, виховання естетичного смаку;
- в) функція вираження почуттів.

17. Історію мови досліджує ...

- а) конкретне мовознавство;
- б) синхронічне мовознавство;
- в) діахронічне мовознавство.

18. Номінативну функцію виконують ...

- а) речення;
- б) звуки;
- в) лексеми.

19. Мовні рівні є ...

- а) взаємопов'язані;
- б) автономними;
- в) незалежними.

20. Звуками людина передає свої враження про навколишній світ. Це теорія –

- а) вигукова;
- б) звуконаслідувальна;
- в) звукосимволічна.

21. Який рівень мови є найстійкішим?

- а) морфологічний;
- б) лексичний;
- в) фонетичний.

22. Слов'янські мови належать до ...

- а) тюркської мови;
- б) індоєвропейської мови;
- в) фінно-угорської сім'ї.

23. Причинами появи нових слів є ...

- а) зовнішні чинники;
- б) внутрішньомовні причини.

24. Флективні мови – це мови за ...

- а) генеалогічною класифікацією;
- б) типологічною класифікацією.

25. Залишки тюркських елементів у болгарській мові – це ...

- а) субстрат;
- б) суперстрат;
- в) адстрат.

26. Генеалогічна класифікація мов створена на основі ...

- а) порівняльно-історичного методу;
- б) структурного методу;
- в) описового методу;
- г) зіставного модулю.

27. Старослов'янська мова, латинь, кашубська мова, пруська мова – це

- а) слов'янські мови;
- б) мови однієї сім'ї;
- в) мертві мови.

28. Мовлення – це явище ...

- а) загальноприйняте;

- б) унікальне, індивідуальне;
в) стабільне.
- 29. залишки мови галлів у французькій мові – це ...**
а) субстрат;
б) адстрат;
в) суперстрат.
- 30. Сучасні слов'янські мови виникли внаслідок ...**
а) контактування мов;
б) інтеграції;
в) диференціації.
- 31. Білінгвізм – це ...**
а) мовні помилки;
б) наука;
в) двомовність.
- 32. Зникнення носових голосних, редукованих, поява чергування о, е з і в українській мові – це явища ...**
а) внутрішньомовне;
б) позалінгвістичне.
- 33. Міміка, жести, дорожні знаки – це ...**
а) вербальні знаки спілкування;
б) невербальні знаки.
- 34. Поява в українській мові таких слів, як менеджер, дилер, маркетинг, ваучер – це явище ...**
а) внутрішньомовне;
б) екстралінгвальне.
- 35. Структура мови – це ...**
а) сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених елементів;
б) внутрішня будова мови.
- 36. Літературна мова – це ...**
а) мова літератури;
б) загальнонародна мова;
в) унормована загальнонародна мова.
- 37. Орфоенія – розділ мовознавства про ...**
а) звуковий склад слова;
б) систему вимовних норм;
в) правила написання слів.
- 38. Граматика – це розділ науки, який вивчає ...**
а) будову мови;
б) правила написання слів;
в) значення морфем.
- 39. Вступ до мовознавства – це пропедевтичний курс ...**
а) прикладного мовознавства;
б) загального мовознавства;
в) конкретного мовознавства.
- 40. Дериватологія – це наука про ...**

- а) будову слів;
- б) морфеми;
- в) утворення нових слів.

41. Парадигматичні відношення – це ..

- а) відношення між словами на основі спільності або протилежності;
- б) лінійні зв'язки слів.

42. Лексикографія – розділ мовознавства про ...

- а) правила написання слів;
- б) укладання словників;
- в) лексичний склад мови.

43. Який мовний знак виконує комунікативну функцію?

- а) звук;
- б) слово;
- в) речення.

44. Що в мові є знаком?

- а) всі мовні одиниці;
- б) звук;
- в) слово;
- г) морфема.

45. Скільки мов тепер існує в світі?

- а) 25 тис. мов;
- б) 10 тис. мов;
- в) 20 тис. мов;
- г) точно визначити кількість мов неможливо.

46. Знайти зайву мову з цього списку мов: російська, польська, кашубська, словацька, українська, пруська, македонська:

- а) македонська;
- б) кашубська;
- в) пруська.

47. До якої групи мов належать мови: гінді, урду, сингальська, циганська?

- а) іранська група;
- б) індійська група;
- в) тюркська група.

48. Теоретичне мовознавство – це ...

- а) прикладне мовознавство;
- б) конкретне мовознавство;
- в) загальне мовознавство.

49. Пам'ятки писемності постачає мовознавству:

- а) археологія;
- б) соціологія;
- в) соціологія.

50. Найчутливішими до змін у суспільстві мовним рівнем є:

- а) морфологічний;
- б) лексико-семантичний;
- в) фонетичний.

II модуль «Характеристика структурних елементів мови»

ВАРІАНТ 1

1. Яка фонетика вивчає формування звукової системи мови, закономірності й тенденції її розвитку?

- а) загальна фонетика;
- б) описова фонетика;
- в) історична фонетика;
- г) експериментальна фонетика;
- д) зіставна фонетика.

2. За яким аспектом розрізняють силу, висоту, довготу, тембр мовного звука?

- а) за фізичним аспектом;
- б) анатомо-фізіологічним;
- в) лінгвістичним.

3. Роботою органів мовлення керує:

- а) язик;
- б) діафрагма;
- в) гортань;
- г) вища нервова система.

4. Активні органи мовлення – це...

- а) зуби, альвеоли, порожнина носа;
- б) язик, губи, м'яке піднебіння;
- в) тверде піднебіння, задня стінка зів.

5. Експерсія – це ..

- а) початковий рух органів мовлення;
- б) положення органів мовлення в момент вимовляння звуків;
- в) повернення органів мовлення у вихідне положення.

6. З анатомо-фізіологічного аспекту звук – це ...

- а) результат коливання пружного повітря;
- б) результат роботи органів мовлення;
- в) фонема – мінімальна звукова одиниця мови, яка служить для розпізнавання значеннєвих одиниць мови.

7. За місцем творення приголосні поділяються на :

- а) губні, язикові, гортанні;
- б) проривні, щілинні, афrikати;
- в) м'які і тверді.

8. Консонантизм – це ...

- а) система голосних;
- б) система приголосних;
- в) звукове явище.

9. В українській мові наголос...

- а) музикальний;
- б) динамічний;
- в) квантативний.

10. В російській мові в словах вода', во'ды, водяно'ї спостерігається редуція

- а) якісна;
б) кількісна.
- 11. Який фонетичний процес відбувається в слові дядько?**
а) асиміляція;
б) акомодация;
в) дисиміляція.
- 12. У слові боротьба спостерігаються:**
а) асиміляція;
б) акомодация;
в) дисиміляція.
- 13. У слові молотьба асиміляція:**
а) регресивна;
б) прогресивна.
- 14. У словах срібло ← срібро; лицар ← рицар; хто ← кьто відбулася:**
а) акомодация;
б) асиміляція;
в) дисиміляція.
- 15. У слові стипендія (лат. *stips* - “подавання”, *pendere* – “оплатити”)← стиппендія відбувся фонетичний процес ...**
а) гаптюлогія;
б) дисиміляція;
в) асиміляція.
- 16. У словах чесний, корисний, сонце, серце відбувся фонетичний процес...**
а) метатеза;
б) епентеза;
в) дієреза.
- 17. У словах суворий, ведмідь відбувся фонетичний процес ...**
а) епентеза;
б) метатеза;
в) дієреза.
- 18. Орфоенія – це наука про ...**
а) правила написання слів;
б) значення слів;
в) правила вимови слів.
- 19. Спосіб запису усного мовлення з метою найточнішої передачі вимови – це ...**
а) транслітерація;
б) транскрипція;
в) орфографічні записи.
- 20. Фонема – це ...**
а) мовна одиниця;
б) мовленнєва одиниця.
- 21. У мовленні виступають ...**
а) фонемі;
б) варіанти фонем (алофони);
в) варіації фонем.

22. Історію словникового складу мови вивчає ...

- а) загальна лексикологія;
- б) конкретна лексикологія;
- в) історична лексикологія;
- г) прикладна лексикологія.

23. Ономасіологія – це наука про:

- а) словниковий склад мови;
- б) значення слів;
- в) походження слів;
- г) процеси найменування.

24. Ономастика – наука про:

- а) процеси найменування;
- б) власні назви;
- в) значення слів.

25. Лексикографія – це розділ мовознавства про:

- а) укладання словників;
- б) про правила написання слів;
- в) про походження слів.

26. Лексема – це

- а) абстрактна одиниця мови;
- б) конкретна одиниця мови.

27. Слова морда, пика, фізіономія мають

- а) концептуальне значення;
- б) конотативне значення;
- в) контекстуальне значення.

28. Яке значення мають виділені слова у словосполученнях: ключ від серія, сім'я мов, світлі думки?

- а) пряме номінативне;
- б) переносне значення;
- в) вільне значення.

29. За яким перенесенням найменування виникло значення виділеного слова у словосполученні головка маку?

- а) метафоричним перенесенням;
- б) перенесенням за функцією;
- в) перенесенням за суміжністю.

30. Визначити модуль метонімічного перенесення у словосполученні виставка фарфору?

- а) форма – зміст;
- б) матеріал – виріб з нього;
- в) місце – жителі цього місця;
- г) дія – її результати.

31. Українське уродли'вий і російське уро'дливый - це

- а) омоформи;
- б) омофони;
- в) омографи;

- г) міжмовні омоніми.
- 32. Мовознавство і лінгвістика, орфографія і правопис – це синоніми**
- а) стилістичні;
 - б) семантичні;
 - в) часткові;
 - г) семантико-стилістичні;
 - д) абсолютні.
- 33. Продовжити синонімічний ряд: говорити – казати, мовити, розмовляти:**
- а) плестися;
 - б) плести.
- 34. Слово вуйко “дядько по матері” – це**
- а) професіоналізм;
 - б) діалектизм;
 - в) екзотизм;
 - г) жаргонізм.
- 35. Слово вїт “сільський староста” – це**
- а) архаїзм (семантичний);
 - б) історизм;
 - в) неологізм.
- 36. Запозичення, за яким з іноземної в рідну мову входить лексична одиниця повністю, називається:**
- а) лексичним запозиченням;
 - б) калькуванням;
 - в) семантичним запозиченням.
- 37. Семантично неподільні фразеологічні одиниці, цілісне значення яких умотивоване значенням їх компонентів, називаються ...**
- а) фразеологічні зрощення;
 - б) фразеологічні єдності;
 - в) фразеологічні сполучення.
- 38. Словники, в яких розкривають походження слова, називаються ...**
- а) тлумачні;
 - б) іншомовних слів;
 - в) етимологічні.
- 39. Функції граматичних одиниць вивчає:**
- а) формальна граматики;
 - б) семантична граматики;
 - в) функціональна граматики.
- 40. Узагальнене мовне значення, яке властиве рядом слів, словоформ, називається:**
- а) граматичним значенням;
 - б) граматичною категорією;
 - в) лексико-граматичним розрядом.
- 41. Службова морфема, приєднана до кореня, яка виражає граматичне і словотвірне значення, і стоїть після кореня – це:**
- а) префікс;
 - б) флексія;

- в) суфікс.
- 42. *Форми слів, в яких граматичне значення виражене в межах слова, називаються:***
- а) синтетичні форми;
 - б) аналітичні форми.
- 43. *Явище, коли багатомормене слово не має єдиної основи для всіх словоформ, і різні словоформи цього слова утворюються від різних коренів, називаються:***
- а) формотворення;
 - б) суплетивізм;
 - в) словоскладання.
- 44. *Вираження граматичного значення за допомогою службових слів, інтонації та порядку слів називається:***
- а) аналітичним способом;
 - б) синтетичним способом.
- 45. *Злиття в одну морфему двох або декількох морфем називається:***
- а) перерозклад;
 - б) ускладнення;
 - в) опрощення.
- 46. *Письмо графічним знаком, що позначають поняття – це:***
- а) ідеографія;
 - б) піктографія;
 - в) фонографія.
- 47. *Алфавіт – це:***
- а) букви певної мови;
 - б) сукупність усіх засобів письма;
 - в) сукупність букв якогось фонографічного письма, розташованих у історично усталеному порядку.
- 48. *Якщо слова пишуться так, як вимовляються, то це:***
- а) фонетичний принцип орфографії;
 - б) морфологічний принцип;
 - в) традиційний принцип.
- 49. *За яким принципом орфографії розрізняються написання слів: віра – Віра, орел – Орел, на зустріч – назустріч, з боку – збоку?***
- а) за традиційним;
 - б) за морфологічним;
 - в) за диференційним.
- 50. *Різновид письма, в якому графічні знаки позначають звуки, називається:***
- а) піктографія;
 - б) фонографія;
 - в) ідеографія.

ВАРІАНТ 2

1. *Активні органи мовлення – це...*

- а) зуби;
- б) тверде піднебіння;

в) язик, губи ,м'яке піднебіння.

2. Експерсія – це...

- а) положення органів мовлення в момент вимовляння звуків;
- б) початковий рух органів мовлення;
- в) повернення органів мовлення у вихідне положення.

3. Яка фонетика вивчає формування звукової системи мови, закономірності й тенденції розвитку?

- а) історична фонетика;
- б) загальна фонетика;
- в) описова фонетика;
- г) експериментальна фонетика.

4. Роботою органів мовлення керує...

- а) язик;
- б) вища нервова система;
- в) гортань.

5. За яким аспектом розрізняють силу, висоту, довготу, тембр мовного звука?

- а) лінгвістичним;
- б) анатомо-фізіологічним;
- в) за фізичним аспектом.

6. За анатомо-фізіологічного аспекту звук- це

- а) результат роботи органів мовлення;
- б) результат коливання пружного повітря;
- в) мінімальна одиниця мови, яка служить для розрізнення морфем і слів.

7. В російській мові в словах вода, воды, водяной спостерігається редукція

- а) кількісна;
- б) якісна.

8. Консонантизм – це...

- а) система голосних;
- б) звукове явище;
- в) система приголосних.

9. За місцем творення приголосні поділяються на...

- а) проривні і щілинні;
- б) губні, язикові, гортанні;
- в) сонорні, шумні.

10. Який фонетичний процес відбувався в слові нянька?

- а) акомодация;
- б) асиміляція;
- в) дисиміляція;

11. У слові молотьба спостерігається:

- а) дисиміляція;
- б) акомодация;
- в) асиміляція.

12. В українській мові наголос...

- а) динамічний;
- б) музикальний;

в) кількісний.

13. У слові *боротьба* [бород'ба] асиміляція...

а) прогресивна;

б) регресивна.

14. У словах *сонце, серце, чесний, корисний* відбувся фонетичний процес...

а) дієреза;

б) метатеза;

в) епентеза.

15. У словах *хто < кьто, лицар < рицар* відбулася ...

а) асиміляція;

б) акомодация;

в) дисиміляція.

16. У словах *суворий, ведмідь* відбулася...

а) метатеза;

б) епентеза;

в) дієреза.

17. У слові *трагікомедія* відбулася ...

а) асиміляція;

б) дієреза;

в) гаплогія.

18. Орфоенія – наука про ...

а) значення слів;

б) правила написання слів;

в) правила вимови слів.

19. Лексикографія – це розділ мовознавства про ...

а) правила укладання словників;

б) правила написання слів;

в) про походження слів.

20. Спосіб запису усного мовлення з метою найточнішої передачі вимови – це...

а) орфографічний запис;

б) транслітерація;

в) транскрипція.

21. Ономастика – це наука про...

а) власні назви;

б) значення слів;

в) процеси найменування.

22. У мовленні виступають...

а) фонем;

б) варіанти фонем;

в) варіації фонем.

23. Фонема – це..

а) мовна одиниця;

б) одиниця мовлення.

24. Ономазіологія – це наука про ...

а) словниковий склад мови;

- б) процеси найменування;
- в) походження слів.

25. Історію словникового складу мови вивчає...

- а) прикладна лексикологія;
- б) загальна лексикологія;
- в) історична лексикологія;
- г) конкретна лексикологія.

26. Лексема – це...

- а) конкретна одиниця мови;
- б) абстрактна одиниця мови.

27. Визначити модель метонімічного перенесення у словосполученні *виставка фарфору*

- а) дія – її результат;
- б) форма – зміст;
- в) матеріал – виріб з нього.

28. Слова *морда, пика, фізіономія* мають...

- а) концептуальне значення;
- б) контекстуальне значення;
- в) конотативне значення.

29. Українське *уродливий і рос.* *Уродливый* – це...

- а) омоформи;
- б) омографи;
- в) міжмовні омоніми ; .
- г) омофони

30. Яке значення мають виділені слова у словосполученнях: *сім'я мов, світлі думки, ключ від серця!*

- а) вільне значення;
- б) переносне значення;
- в) пряме номінативне.

31. За яким перенесенням найменування виникло значення підкресленого слова у словосполученні *головка_маку?*

- а) метафоричним перенесенням;
- б) перенесенням за суміжністю;
- в) перенесенням за функцією.

32. Слово *кабиця - літня пічка*'' - це...

- а) жаргонізм;
- б) діалектизм;
- в) екзотизм;
- г) професіоналізм.

33. Мовознавство і лінгвістика, орфоенія і правопис – це синоніми...

- а) семантичні;
- б) стилістичні;
- в) абсолютні.

34. Продовжити синонімічний ряд :

говорити – казати, мовити, розмовляти. . .

- а) плестися;
- б) плести.

35. Запозичення, за яким з іноземної в рідну мову входить лексична одиниця повністю, називається...

- а) лексичним запозиченням;
- б) семантичним запозиченням;
- в) калькуванням.

36. Слово вуйко „дядько по матері” - це...

- а) жаргонізм;
- б) екзотизм;
- в) професіоналізм;
- г) діалектизм.

37. Семантично неподільні фразеологічні одиниці, цілісне значення яких умотивоване значенням їх компонентів, називається...

- а) фразеологічні сполучення;
- б) фразеологічні єдності;
- в) фразеологічні зрощення.

38. Морфема, яка стоїть перед коренем і виражає граматичне і словотвірне значення, - це...

- а) префікс;
- б) суфікс;
- в) флексія.

39. Словники, в яких розкривають походження слова, називаються...

- а) тлумачні;
- б) іншомовних слів;
- в) етимологічні.

40. Функції граматичних одиниць вивчає...

- а) семантична граматики;
- б) функціональна граматики;
- в) формальна граматики.

41. Явище, коли багатоморфне слово не має єдиної основи для всіх словоформ, і різні словоформи цього слова утворюються від різних коренів, називається

- а) суплетивізм;
- б) словоскладання;
- в) формотворення.

42. Форми слів, в яких граматичне значення виражає в межах слова, називаються...

- а) аналітичні форми;
- б) синтетичні форми.

43. Узагальнене мовне значення, яке властиве рядам слів, словоформ, називається...

- а) граматичним значенням;
- б) граматичною категорією;
- в) лексико-граматичним розрядом.

44. Злиття в одну морфему двох або декількох морфем називається...

- а) перерозклад;
- б) ускладнення;
- в) опрощення.

45. Вираження граматичного значення за допомогою службових слів, інтонації та порядку слів називається...

- а) синтаксичним способом;
- б) аналітичним способом.

46. Якщо слова пишуться так, як вимовляються, то це...

- а) традиційний принцип орфографії;
- б) морфологічний принцип;
- в) фонетичний принцип.

47. Письмо графічними знаками, що позначають поняття, це...

- а) фонографія;
- б) ідеографія;
- в) піктографія.

48. Алфавіт – це...

- а) сукупність усіх засобів письма;
- б) букви певної мови;
- в) сукупність букв, розташованих в певному порядку.

49. Різновид письма, в якому графічні знаки позначають звуки, називається...

- а) фонографія;
- б) піктографія;
- в) ідеографія.

50. За яким принципом орфографії розрізняється написання слів:

Надія – надія, Віра – віра, з боку – збоку?

- а) за диференційним;
- б) за традиційним;
- в) за морфологічним.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО»

Мета перевірити пізнавальні і практичні уміння й навички майбутніх філологів з курсу.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Загальне мовознавство»:

Теорія мовознавства

1. Вступ
2. Мова і суспільство
3. Мовознавство і семіотика
4. Мова, мислення, свідомість
5. Мовні значення. семантика
6. Мова як конкретно - історична категорія

Історія мовознавства

1. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства і філософії мови
2. Методи дослідження й опису мови
3. Натуралізм і психологізм у мовознавстві. логіко-граматичний напрям. молодогораматизм
4. Харківська лінгвістична школа. о.потєбня
5. Казанська (петербурська) і Мовсковська лінгвістичні школи
6. Лінгвістичні концепції ф. де сосюра
7. Філософія мови В.фон Гумбольдта

Структура (композиція) тесту

Тест має (складається) 50 завдань.

Завдання 1-38 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 39-46 на вибір двох тверджень.

Завдання 47-50 на встановлення відповідності.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

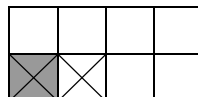
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Виконання тестів оцінюється відповідно до семибальної шкали. Кожен рівень оцінюється окремо і виводиться середня оцінка:

Перший рівень передбачає 40 завдань. Відповідно оцінюємо:

1-5 завдань "1" <i>незадовільно</i> F	6-11 завдань "2" <i>незадовільно</i> FX	12-17 завдань "3" <i>задовільно</i> E	18-23 завдань "3,5" <i>задовільно</i> D	24-29 завдань "4" <i>добре</i> C	30-35 завдань "4,5" <i>добре</i> B	36-40 завдань "5" <i>відмінно</i> A
---	---	---	---	--	--	---

Другий рівень складається з одного завдання, де треба дібрати і дати визначення. Або лише охарактеризувати 7 слів-термінів з указаної теми, що оцінюється так:

1 слово "1" <i>незадовільно</i> F	2 слова "2" <i>незадовільно</i> FX	3 слова "3" <i>задовільно</i> E	4 слова "3,5" <i>задовільно</i> D	5 слів "4" <i>добре</i> C	6 слів "4,5" <i>добре</i> B	7 слів "5" <i>відмінно</i> A
--	---	--	--	------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------

Третій рівень оцінюється за семибальною шкалою, відповідно до того як повно розкрито тему.

Список рекомендованої літератури

1. Березин Г.М., Головин Б.Н. Общее языкознание.– М.: Просвещение, 1979.
2. Білецький А.О. Про мову і мовознавство.– К., 1996.
3. Будагов Р.А. Система и антисистема в науке о языке// ВЯ.–1978, №4.
4. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів.– К., 1985.
5. Єрмоленко С. Я., Биби́к С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів\ 3 а ред.. Єрмоленко С. Я. – К.: Либідь, 2001.
6. Ковалик І.І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних

учень – К.: В.школа, 1985.

7. Кодухов В.И. Общее языкознание.– М.: Высш.шк.,1974.
8. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник.– К.: "Академія", 2003.
9. Общее языкознание // Под ред. Б.А. Серебренникова.– М.: Наука, 1970.
10. Селіванова Олена Сучасна лінгвістика:термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля, К., 2006.
11. Семчинський С.В. Загальне мовознавство: Підручник для вузів.– К.: Вища школа, 1996.
12. Удовиченко В.Г. Загальне мовознавство. Проблеми. Методи. –К,1994.
13. Удовиченко Загальні питання мовознавства.– К.: Вища школа, 2001.
14. Удовиченко В.Г. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень: Навчальний посібник. – К., 1980.
15. Гайдаєнко І.В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальне мовознавство»(Структуральні школи). _ Херсон: ХДУ, 2003;
16. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. – Херсон: ХДУ, 2003.

І ВАРІАНТ

Завдання 1-38 мають одну правильну відповідь. Оберіть правильну відповідь і позначте її в бланку.

1. Лінгвіст, який в основу своєї загальнолінгвістичної теорії поклав дихотомію „мова - мовлення"

- а) В. фон Гумбольдт;
- б) Г. Штейнталь;
- в) І. О. Бодуен де Куртене;
- г) Ф. де Соссюр.

2. Онтологічний (власне лінгвістичний) підхід розглядає мову як явище

- а) психофізичне, матеріальне;
- б) психічне, ідеальне.

3. Мовлення – це...

- а) потенція, знання, система знаків;
- б) реалізація, маніфестація потенції, знання, системи знаків.

4. Гносеологічний (філософський) підхід розглядає мову як явище ...

- а) загальне, абстрактне;
- б) окреме, конкретне.

5. Мова індивідуальна...

- а) за функціональним призначенням;
- б) за способом існування (збереження).

6. Знак-це...

- а) механізм породження думки;
- б) узагальнення фактів дійсності;
- в) матеріально-ідеальне явище, пов'язане з називанням фрагментів об'єктивної дійсності;
- г) матеріальний, чуттєво сприйманий предмет, який виступає заміником іншого предмета.

7. Об'єкт, що позначається знаком, -

- а) денотат
- б) поняття;
- в) предмет;
- г) знак.

8. Лінійність, синтагматичність - ознака

- а) мови;
- б) мовлення.

9. Два боки знака:...

- а) денотат і сигніфікат;
- б) план вираження і план змісту;
- в) синтагматика і парадигматика;
- г) денотат і людина.

10. Матеріальність як ознака знака - це...

- а) здатність нести інформацію;
- б) позначення чогось, що перебуває поза знаком;
- в) чуттєва сприйманість;
- г) непов'язаність з позначуваним причинним зв'язком.

11. Парадигматична і рівнева організація - ознака

- а) мови;
- б) мовлення.

12. Із сучасного (синхронного) погляду первинним є...

- а) мова;
- б) мовлення.

13. Одиниці мови

- а) звук, морф, слово, висловлення;
- б) фонема, морфема, лексема, структура (словосполучення, речення)

14. Наука, що вивчає структуру та функціонування знакових систем, -

- а) семіотика;
- б) семасіологія;
- в) філософія;
- г) дидактика.

15. Терміни, які в концепції Фердинанда де Соссюра відповідають плану вираження і плану змісту знака, -...

- а) денотат - сигніфікат;
- б) форма - матерія;
- в) позначення — позначене;
- г) знак - значення.

16. У білатеральній теорії знак -..

- а) одностороння одиниця;
- б) двостороння одиниця.

17. Що визначає значеннєвість (цінність) знака?....

- а) характер знакової системи;
- б) тип знака;
- в) місце знака у системі;

г) денотат.

18. Властивості мовних знаків, що єднають мову з іншими знаковими системами...

- а) довільність (умовність), лінійність;
- б) довільність (умовність), змінність;
- в) лінійність, змінність;
- г) довільність (умовність), лінійність, змінність

19. Фонема не вважається знаком в білатеральній теорії, тому що...

- а) має тільки план вираження;
- б) має тільки план змісту;
- в) не має плану вираження і плану змісту;
- г) є найменшою мовною одиницею.

20. Чи можливий знак поза системою?

- а) залежно від типу системи;
- б) залежно від типу знака;
- в) так;
- г) ні.

21. Автор концепції асиметричного дуалізму мовного знака-

- а) В. фон Гумбольдт;
- б) Ф. де Соссюр;
- в) С. Карцевський;
- г) Ю. Степанов.

22. Мовні одиниці субзнакового рівня —

- а) фонема;
- б) морфема;
- в) лексема;
- г) речення.

23. Система, яка характеризується непостійним, змінним числом елементів, є

- а) гомогенною;
- б) гетерогенною;
- в) відкритою;
- г) закритою.

24. Мовна система базується...

- а) на фонемах та морфемах;
- б) на лексемах;
- в) на знаковому характері елементів;
- г) на взаємозалежності елементів.

25. Система, яка складається з однорідних одиниць, є

- а) гомогенною;
- б) гетерогенною;
- в) відкритою;
- г) закритою.

26. Рівень мови – це...

- а) сукупність знаків;

- б) сукупність неоднорідних мовних одиниць;
- в) сукупність відносно однорідних мовних одиниць;
- г) ієрархічна структура.

27. *Одиниці одного рівня вступають між собою у відношення.*

- а) парадигматичні та ієрархічні;
- б) парадигматичні та синтагматичні;
- в) синтагматичні та ієрархічні;
- г) ієрархічні.

28. *Одиниці одного мовного рівня повинні бути*

- а) однорідними;
- б) неоднорідними.

29. *За роллю в структурі мови виділяють рівні*

- а) синтагматичні та парадигматичні;
- б) вищі та нижчі;
- в) ієрархічні та неієрархічні;
- г) основні та проміжні.

30. *Один із основних мовних рівнів -*

- а) морфологічний;
- б) словотвірний;
- в) фразеологічний;
- г) синтаксичний.

31. *Специфіка проміжних рівнів мови в тому, що вони*

- а) складаються з неоднорідних одиниць;
- б) складаються з одиниць, які утворюються в одному рівні, а функціонують як одиниці іншого рівня;
- в) складаються з одиниць, які функціонують на різних рівнях;
- г) складаються з однорідних одиниць.

32. *Фразеологічний рівень мови є проміжним між*

- а) морфологічним і лексико-семантичним;
- б) лексико-семантичним і синтаксичним;
- в) морфологічним і синтаксичним;
- г) фонологічним і морфологічним.

33. *Одиниця лексико-семантичного рівня -*

- а) конструкція;
- б) лексема;
- в) морфема;
- г) фразема.

34. *Одиниця морфологічного рівня -*

- а) морфема;
- б) конструкція;
- в) морфонема;
- г) фонема.

35. *Одиниця фразеологічного рівня -*

- а) лексема;
- б) конструкція;

- в) морфонема;
- г) фразема.

36. Асоціативний експеримент - це...

- а) психолінгвістичний експеримент
- б) когнітологічний експеримент
- в) лінгвістичний експеримент

37. Афазія це-

- а) повна або часткова втрата здатності говорити унаслідок ураження мовних центрів
- б) повна або часткова втрата здатності говорити або розуміти мову унаслідок ураження мовних центрів

38. "Школа естетичного ідеалізму" – це мовознавчий напрям, що...

- а) висунув принципи вивчення лексики у зв'язку з культурою й історією народу
- б) виступав із критикою молодограматизму з позицій так званої естетичної філософії мови

Завдання 39-46 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні відповіді й позначте їх у бланку

39. Класифікацією знаків займалися такі вчені

- а) В.фон Гумбольдт, Беджамен Уорф
- б) Ч.Пірс, К.Бюлер
- в) О.Потебня, П.Фортунатов
- г) А.Шафф, Т.Мілевський
- д) Ю.Жлуктенко, А.Кримський

40. Речення розглядають як одиницю суперзнакового рівня, тому що воно

- а) складається з інших знаків;
- б) має тільки план вираження;
- в) є знаком знаків;
- г) має тільки план змісту;
- д) є найменшою значенневою одиницею.

41. Мова є системою, тому що

- а) мовні одиниці є знаками;
- б) являє собою сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених одиниць;
- в) всі мовні одиниці перебувають в ієрархічній послідовності;
- г) являє собою сукупність одиниць;
- д) являє собою сукупність різнорідних одиниць.

42. Основні типи відношень між мовними одиницями -

- а) власне семантичні, семантико-синтаксичні, власне синтаксичні;
- б) синтагматичні, парадигматичні;
- в) ієрархічні, асоціативні;
- г) гіпотаксичні, паратаксичні;
- д) кон'юнктивні, диз'юнктивні.

43. Мовна система є

- а) гетерогенною;
- б) закритою;
- в) гомогенною;
- г) стабільною;
- д) динамічною

44. Мовна система є системою динамічною, тому що

- а) постійно змінюється;
- б) постійно поповнюється новими елементами;
- в) складається з неоднорідних елементів;
- г) її елементи перебувають у русі;
- д) складається з неоднорідних елементів.

45. Основні мовні рівні -

- а) фонологічний, морфонологічний, морфологічний, лексико-семантичний;
- б) лексико-семантичний, синтаксичний; фонологічний;
- в) морфонологічний, фразеологічний, лексико-семантичний, синтаксичний;
- г) морфонологічний, словотвірний, фразеологічний;
- д) фонологічний, морфологічний, лексико-семантичний;

46. Динамічна система

- а) тяжіє до постійної зміни кількості елементів;
- б) складається з однорідних одиниць;
- в) складається з неоднорідних одиниць;
- г) тяжіє до постійного наповнення елементами.

Завдання 47-50 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, доберіть відповідник, позначений буквою і впишіть до бланку.

47. Встановіть відповідність між елементами

1	Ієрархічні відношення	А	відношення вибору, асоціації, що ґрунтуються на подібності й відмінності мовних одиниць
2	Парадигматичні відношення	Б	відношення одиниць, розташованих лінійно, що виявляються в здатності мовних одиниць поєднуватись між собою;
3	Синтагматичні відношення	В	відношення взаємозв'язку, протиставлення, взаємозумовленості мовних одиниць, що об'єднують їх у класи
4	Асоціативні відношення	Г	відношення структурно простіших одиниць до одиниць, структурно складніших, що виявляються у входженні одиниць нижчого рівня до складу одиниць вищого рівня

5	Епідигматичні відношення	Д	Асоціативно-дериваційні зв'язки між словами за формою і змістом
---	--------------------------	---	---

48. Встановіть відповідність між елементами:

1	морфема	А	Одиниця фонологічного рівня
2	морфонема;	Б	Одиниця фразеологічного рівня
3	фразема;	В	Одиниця морфонологічного рівня
4	фонема.	Г	Одиниця лексико-семантичного рівня
5	лексема	Д	Одиниця морфологічного

49. Встановіть відповідність між елементами:

1	Психолінгвістика	А	Мовознавчий напрям, який характеризується переважною увагою до вивчення функціонування мови як засобу спілкування
2	Когнітивна лінгвістика	Б	Мовознавчий напрям, спрямований на дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена, її реалізації в механізмах породження й сприйняття мовлення у проекції на психічну діяльність людини
3	Комунікативна лінгвістика	В	Мовознавчий напрям, який функціонування мови розглядає як різновид пізнавальної діяльності
4	Лінгвістика тексту	Г	Мовознавчий напрям, об'єктом якого є правила побудови зв'язного тексту та його змістові категорії
5	Функціональна лінгвістика	Д	Мовознавчий напрям, який вивчає мовне спілкування, що складається з таких компонентів, як мовець, адресат, повідомлення, контекст

50. Встановіть відповідність між елементами:

1	Біологічний напрям у мовознавстві представляли	А	Гейман Штейнталь, ОлександрПотебня, Вільгельм Вундт
2	Психологічний напрям у мовознавстві представляли	Б	Пилип Фортунатов, Олександр.Шахматов, Олаф Брок
3	Молодограматичний напрям у мовознавстві представляли	В	Август Шлейхер, Моріц-Карл Рапп
4	Соціологічний напрям у мовознавстві представляли	Г	Рудольф Карнап, Людвіг Вітгенштейн

5	Структуралістський напрям у мовознавстві представляли	Д	Фердинандт де Соссюр, АнтуанМейе, Жан Вандрієс
---	---	---	--

II ВАРІАНТ

Завдання 1-38 мають одну правильну відповідь. Оберіть правильну відповідь і позначте її в бланку.

1. Мова-це

- а) потенція, знання, система знаків;
- б) реалізація, маніфестація потенції, знання, системи знаків.

2. Прагматичний (цільовий, функціональний) підхід розглядає мову як явище...

- а) стабільне, загальноприйняте;
- б) оказіональне (випадкове), рухливе.

3. Гносеологічна функція мови це

- а) пізнавальна функція мови
- б) функція встановлення контакту
- в) функція зберігання всього того, що виробила нація в духовній сфері

4. Мова соціальна...

- а) за функціональним призначенням;
- б) за способом існування (збереження).
- в) за способом існування (виконання).

5. Функція мовлення

- а) забезпечення спілкування;
- б) забезпечення спілкування та об'єднання людей.

6. У мовленні переважає..

- а) індивідуальне;
- б) соціальне.

7.3 історичного (діахронічного) погляду первинним є..

- а) мова;
- б) мовлення.

8. Функція мови

- а) забезпечення спілкування;
- б) забезпечення спілкування та об'єднання людей.

9. Розгортається в часі та реалізується в просторі...

- а) мова;
- б) мовлення.

10. Чому мову як знакову систему не можна вважати абсолютно довільною?..

- а) усі мовні знаки вмотивовані;
- б) у мові є й абсолютно довільні знаки, і вмотивовані;
- в) між планом вираження і планом змісту мовних знаків немає природного зв'язку;

г) мовні знаки змінні.

11. Довільність як ознака знака — це...

- а) здатність нести інформацію;
- б) позначення чогось, що перебуває поза знаком;
- в) чуттєва сприйманість;
- г) непов'язаність з позначуванним причинним зв'язком.

12. Лінійність мовного знака - це...

- а) здатність нести інформацію;
- б) здатність одержувати, зберігати, перетворювати та передавати інформацію;
- в) здатність поєднуватися з іншими знаками й утворювати нові знаки;
- г) здатність виступати універсальним засобом спілкування.
- д) системність мовного знака.

13. У білатеральній теорії знак

- а) має тільки план вираження;
- б) має план вираження і план змісту.

14. Знак завжди пов'язаний зі значенням, але значення до нього не входить

- а) за унілатеральною теорією;
- б) за білатеральною теорією.

15. Мовна вартість знака — це

- а) значеннєвість (цінність) знака;
- б) значення знака;
- в) план вираження знака;
- г) денотат знака.

16. Яким способом визначається мовна вартість знака?

- а) у протиставленні з іншими знаками;
- б) шляхом аналізу співвідношення плану вираження і плану змісту;
- в) шляхом аналізу плану вираження і плану змісту;
- г) у виявленні рис денотата мовного знака.

17. Змінність як властивість знака - це

- а) виникнення нового знака внаслідок порушення відповідності між планом вираження і планом змісту;
- б) відсутність природного зв'язку між планом вираження і планом змісту;
- в) позначення чогось, що перебуває поза знаком;
- г) здатність одержувати, зберігати, перетворювати та передавати інформацію.

18. Причина асиметричного дуалізму мовного знака -

- а) лінійність плану вираження;
- б) прагнення плану вираження мати інші функції і намагання плану, змісту виразитися іншими засобами;
- в) наявність у мові й абсолютно довільних знаків, і вмотивованих;
- г) універсальний характер мови як знакової системи.

19. Непаралельність плану вираження і плану змісту мовного знака визначається як...

- а) немотивованість мовного знака;
 - б) змінність мовного знака;
 - в) асиметричний дуалізм мовного знака;
- 20. Фонема не вважається знаком в білатеральній теорії, тому що..**
- а) має тільки план вираження;
 - б) має тільки план змісту;
 - в) не має плану вираження і плану змісту;
 - г) є найменшою мовною одиницею.
- 21. Суть універсальності мови як знакової системи визначає..**
- а) динамічний характер мовних знаків;
 - б) наявність у мові й абсолютно довільних знаків, і вмотивованих;
 - в) здатність відтворювати будь-яку ділянку людського досвіду й інтерпретувати знаки усіх штучних систем;
 - г) поліфункціональність.
- 22. Морфему розглядають як напівзнак, тому що вона...**
- а) має тільки план вираження;
 - б) має тільки план змісту;
 - в) не реалізує значення самостійно;
 - г) є найменшою значеннєвою одиницею.
- 23. Структура-це**
- а) склад і внутрішня організація єдиного цілого;
 - б) відношення між елементами єдиного цілого;
 - в) сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених елементів;
 - г) ієрархія елементів.
- 24. Система - це...**
- а) склад і внутрішня організація єдиного цілого;
 - б) відношення між елементами єдиного цілого;
 - в) сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених елементів;
 - г) ієрархія елементів.
- 25. Система, яка складається з однорідних одиниць, є...**
- а) гомогенною;
 - б) гетерогенною;
 - в) відкритою;
 - г) закритою.
- 26. Гомогенна система...**
- а) складається з неоднорідних одиниць;
 - б) складається зі строго визначеної кількості елементів;
 - в) складається з однорідних одиниць;
 - г) тяжіє до постійної зміни елементів.
- 27. Мова є системою, тому що...**
- а) мовні одиниці є знаками;
 - б) являє собою сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених одиниць;
 - в) являє собою сукупність одиниць;
 - г) являє собою сукупність різнорідних одиниць.
- 28. Взаємозалежність елементів мовної системи виявляється в тому,**

що.....

- а) мовні одиниці мають план вираження і план змісту;
- б) мовні одиниці здатні поєднуватись між собою;
- в) зміна одного елемента викликає зміни в іншому;
- г) план вираження і план змісту мовних одиниць позначені непаралельністю розвитку.

29. Мовна система є гетерогенною, тому що...

- а) постійно змінюється;
- б) постійно поповнюється новими елементами;
- в) складається з неоднорідних елементів;
- г) складається з однорідних елементів.

30. Морфологічний рівень мови є проміжним між.....

- а) морфологічним і лексико-семантичним;
- б) фонологічним і лексико-семантичним;
- в) фонологічним і морфологічним;
- г) фонологічним і синтаксичним.

31. Суть морфологічного рівня як проміжного в тому, що у ньому розглядається фонема...

- а) як найменша абстрактна звукова неподільна одиниця мови;
- б) як елемент у складі морфем та словоформ;
- в) як найменша абстрактна звукова неподільна одиниця мови, що служить для розмежування звукових оболонок слів та морфем;
- г) як елемент реченнєвої структури.

32. Суть-фразеологічного рівня як проміжного в тому, що в ньому розглядається фразема як...

- а) номінативна одиниця - еквівалент слова;
- б) одиниця-конструкція;
- в) поєднання слів та форм слів на основі синтаксичного зв'язку;
- г) номінативна одиниця на основі поєднання слів чи форм слів.

33. Морфологія як розділ мовознавства вивчає...

- а) склади, наголос та інтонацію;
- б) фонemi як мінімальні абстрактні звукові одиниці;
- в) морфemi як найменші значущі одиниці;
- г) фонологічний склад морфем.

34. Синтагматичні відношення – це ..

- а) відношення вибору, асоціації, що ґрунтуються на подібності й відмінності мовних одиниць;
- б) відношення взаємозумовленості і взаємозалежності;
- в) відношення одиниць, розташованих лінійно, що виявляються в здатності мовних одиниць поєднуватись між собою;
- г) відношення структурно простіших одиниць до одиниць, структурно складніших, що виявляються у входженні одиниць нижчого рівня до складу одиниць вищого рівня.
- д) одиниця, у якій відбуваються фонологічні чергування.

35. Одиниця морфологічного рівня -...

- а) морфема;
- б) лексема;
- в) морфонема;
- г) конструкція.

36.. Одиниця синтаксичного рівня -...

- а) конструкція;
- б) лексема;
- в) морфема;
- г) фразема.

37. Фразема - це....

- а) найменша значуща одиниця мови;
- б) стійке сполучення слів;
- в) узагальнений абстрактний зразок, що містить мінімум необхідних для вираження думки компонентів, поєднаних синтаксичним зв'язком;
- г) найменша номінативна одиниця мови.

38. Біхевіоризм це ...

- а) система поглядів на суть і функції мови, яка бере свій початок в одному з напрямів психології
- б) система поглядів на суть і функції мови, яка бере свій початок в одному з напрямів лінгвістики

Завдання 39-46 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні відповіді й позначте їх у бланку

39. Специфічна ознака мовного знака-

- а) інформаційність;
- б) довільність;
- в) лінійність;
- г) комунікативність
- д) системність.

40. Тенденція до постійної зміни елементів та їх кількості визначає таку властивість системи, як.....

- а) відкритість;
- б) гетерогенність;
- в) гомогенність;
- г) динамічність.

41. Рівнева організація визначає мову як систему..

- а) гомогенну;
- б) гетерогенну;
- в) закриту.
- г) відкриту

42. Мова є системою..

- а) відкритою, динамічною, гомогенною;
- б) відкритою, динамічною, гетерогенною;
- в) закритою, динамічною, ідеальною;
- г) гетерогенною, відкритою, матеріальною;

д) закритою, динамічною, гетерогенною.

43. Мовна система є системою відкритою, тому що..

а) складається зі строго визначеної кількості одиниць;

б) складається з неоднорідних одиниць;

в) постійно поновлюється новими елементами;

г) складається з однорідних одиниць;

д) є потенційно змінною.

44. Указати основні мовні рівні

а) фразеологічний;

б) морфонологічний;

в) морфологічний;

г) словотвірний;

д) синтаксичний.

45. Проміжні мовні рівні

а) фонологічний, морфонологічний, морфологічний;

б) морфонологічний, словотвірний;

в) фонологічний, синтаксичний;

г) фразеологічний, морфонологічний;

д) морфонологічний, морфологічний.

46. Основоположниками порівняльно-історичного мовознавства є

а) В.фон Гумбольдт, Ф.де Сосюр

б) Елій Донат, Прісціан, Квінт-Ремій Палемон

в) Френсіс Бекон, Рене Декарт

г) Франц Бопп, Расмус Раск,

д) Якоб Грімм, О.Востоков

Завдання 46-50 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, доберіть відповідник, позначений буквою і впишіть до бланку.

47. Встановіть відповідність між елементами:

1	П.Фортунатов - представник	А	«нового вчення про мову»
2	О.Пешковський – представник	Б	Московської лінгвістичної школи
3	О.Потебня – представник	В	Казанської лінгвістичної школи
4	М.Марр – представник	Г	молодограматизму
5	Будуен де Куртене – представник	Д	Харківської лінгвістичної школи

48. Встановіть відповідність між елементами:

1	Компонентний аналіз	А	методика встановлення ознак і функціональних властивостей певної мовної одиниці шляхом визначення сукупності сполучуваних із нею елементів
2	Дистрибутивний аналіз	Б	методика спрямована на отримання кількісних характеристик певних мовних

			явищ
3	Методика семантичного диференціала	В	методика вимірювання понятійного змісту слова
4	Лінгвостатистичний експеримент	Г	методика реконструкції походження мов і прамов
5	Порівняльно-історичний метод	Д	методика опису структурної організації значення як набору мінімальних семантичних компонентів

49. Встановіть відповідність між елементами

1	Відкрита система	А	є система, що складається зі строго визначеної кількості одиниць
2	Гомогенна система	Б	є система з непостійним, змінним числом елементів
3	Закрита система	В	система, що складається з однорідних одиниць
4	Гетерогенна система	Г	система, якій характерна постійна зміна і розвиток
5	Динамічна система	Д	система, що складається з неоднорідних одиниць

50. Встановіть відповідність між елементами

1	Європейського мовознавства епохи середньовіччя	А	Сю Шеня
2	Мовознавства Давньої Греції	Б	Паніні
3	Давньоіндійського мовознавства	В	Френсіс Бекон
4	Давньокитайського мовознавства	Г	Сібавейхі
5	Давньоарабського мовознавства	Д	Арістарх Самофракійський

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю
з дисципліни
«СТИЛІСТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Мета контролю: виявлення й оцінювання рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів зі стилістики української мови.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Стилiстика української мови»

Вид контролю: тематичний, поточний, проміжний, підсумковий.

Структура (композиція) тесту

Тест складається із 34 завдань.

Завдання 1–27 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 28–31 множинного вибору з кількома правильними відповідями.

Завдання 32–34 мають на меті встановлення відповідності.

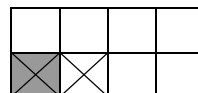
Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності. Завдання розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених в бланку.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
50–43	100–90	Відмінно (А)
39–42	83–89	Добре (В)
36–38	74–81	Добре (С)
32–35	64–73	Задовільно (Д)
28–31	60–63	Задовільно (Е)
13– 27	35–59	Незадовільно (FХ)
1–12	1–34	Незадовільно (Х)

I варіант

Завдання 1–27 мають одну правильну відповідь. Оберіть правильну відповідь і позначте її в бланку.

1. З'ясуйте, у котрому рядку подано характеристику системи наук, до яких належить стилістика сучасної української мови

- а) теоретичних
- б) практичних
- в) теоретико-практичних
- г) природничих

2. Укажіть рядок, у якому подано визначення стилістичної норми

- а) система правильного вживання мовних одиниць у текстах різних стилів
- б) усталена й суспільно усвідомлена функція (функції) мови
- в) правила вживання розділових знаків
- г) правильне написання іншомовних слів

3. Оберіть рядок, у якому визначено ознаки, за якими диференціюються стилі сучасної літературної мови

- а) лексичними, фразеологічними, сферою вживання
- б) морфологічними, лексичними, загальними ознаками
- в) лексичними, граматичними, функціональними, сферою вживання
- г) морфологічними, фразеологічними, загальними ознаками

4. Укажіть рядок, у якому подано визначення стилістично нейтральних мовних одиниць

- а) мовні одиниці, які вживаються в художньому, публіцистичному стилях
- б) мовні одиниці, які вживаються в лише у науковому стилі
- в) мовні одиниці, які стали типовими не для всіх стилів, а тільки переважно для одного стилю
- г) мовні одиниці, які вживаються в усіх стилях мови

5. *Оберіть рядок, у котрому визначено явища, що діють у стилістиці*

- а) об'єктивні
- б) суб'єктивні
- в) суб'єктивні й об'єктивні
- г) регулятивні

6. *Укажіть, у якому рядку визначено стилістичну мету синонімів*

- а) створення каламбурів
- б) створення антитези
- в) конкретизації мовлення
- г) створення ефекту незвичності, пародійності

7. *Укажіть стилістичну фігуру, що відповідає такій характеристиці: рефренування окремого звука у функції окремого неповнозначного слова*

- а) рима
- б) звуковідтворення
- в) повтор
- г) звуконаслідування

8. *Визначення асонансу, як стилістичного прийому, подано в рядку:*

- а) повторення кінцевих елементів співвідносних відрізків мовлення
- б) поетично-стилістичний прийом добору слів, який полягає в повторенні однотипних за певною ознакою приголосних звуків в одному чи кількох рядках
- в) повторення одного й того ж слова або словосполучення на початку окремих відрізків мовлення
- г) мовно-художній прийом повтор однієї чи кількох голосних фонем у словах, розміщених поряд

9. *Укажіть стиль мовлення, якому характерні такі ознаки: інформаційна функція, сфера вживання – ділові папери, офіційність, лаконічність, професійна лексика, мовні кліше*

- а) художньому
- б) офіційно-діловому
- в) розмовно-побутовому
- г) публіцистичному

10. *Характерні диференційні ознаки публіцистичного стилю вказано у рядку:*

- а) функція впливу, сфера вживання – ділові папери, ясність, терміни, образність, звертання, неповні речення
- б) функція впливу, агітації, пропаганди, сфера вживання – газетні й журнальні статті, емоційність, достовірність, суспільно-політична лексика, спонукальні, питальні речення, звертання

в) функція повідомлення, сфера вживання – наукові праці, статті, точність, ясність, терміни, складні речення з дієприкметниковими зворотами

г) функція спілкування, сфера вживання – твори художньої літератури, мовні кліше, образність, лаконічність

11. *Оберіть стиль мовлення, представлений у таких жанрах – романи, повісті, оповідання, поезія, драматичні твори*

а) художній

б) офіційно-діловий

в) розмовно-побутовий

г) публіцистичний

12. *Укажіть різновид мовлення, що відповідає такій характеристиці: виявляється у розмовно-побутовому стилі; той хто говорить або пише, висловлюється більш-менш безцеремонно, розв'язно, по-панібратськи:*

а) офіційний різновид мовлення

б) почуттєво нейтральне мовлення

в) фамільярний різновид мовлення

г) інтимно-ласкавий різновид мовлення

13. *Оберіть рядок, у якому названо лексику, властиву газетно-публіцистичному (інформаційному) стилю*

а) емоційно насичена, переважає суспільно-політична, рідко вживаються розмовно-побутові слова, виклад логічно-емоційний

б) термінологічна, використовуються переважно поширені та складні речення, особливо складнопідрядні із сполучниками; виклад логічний, аргументований, з висновками

в) розмовно-побутова, фразеологізми, слова з емоційним забарвленням, діалектизми; мова невимушена, емоційна, нерідко супроводжується жестами та мімікою

г) арго.

14. *Визначте рядок, у якому вказано стилістичні можливості фоностилістики:*

а) звукова анафора, перифраз, ритміка, оксиморон, синекдоха

б) звукова епіфора, асонанс, дисонанс, алітерація, метонімія

в) рима, алітерація, ритміка, звукова анафора та епіфора, асонанс, дисонанс

г) алітерація, звукова епіфора, дисонанс, метафора, символ

15. *Укажіть рядок, у якому названо засоби звукового забарвлення у поетичному уривку*

Музика гір блакитнооких, Шовковий спів степів широких (Олекс. Олесь)

а) асонанс

б) звукова анафора

в) звукова епіфора

г) алітерація

16. *Укажіть рядок, у якому всі фразеологізми біблійного походження:*

а) ахіллесова п'ята, барон Мюнхаузен

б) дамоклів меч, тридцять срібняків

- в) Соломонове рішення, лебідь з Ейвону
- г) блудний син, поцілунок Юди.

17. Оберіть рядок, у якому вказано тип фразеологізмів, до якого належать такі звороти: «не чути ніг під собою», «дати ногам спокій»

- а) фразеологічні єдності
- б) професійно-технічні вислови
- в) фразеологічні сполучення
- г) крилаті вислови видатних людей.

18 Знайдіть рядок, у якому об'єднані пари слів — фонетичні синоніми

- а) змістовий — змістовний; веселий — веселковий
- б) крайнебо — небокрай; на горі — на-гора
- в) лицар — рицар; уява — уявлення
- г) на чорному — на чорнім; Роман — Рома

19. Укажіть рядок, у якому не всі слова загальноживані

- а) щодень, навчання, відпочинок, погода, квіти
- б) порядок, квітує, працювати, батьки, тачка
- в) любов, сердечний, їжа, дорога, друзі
- г) перебудова, віддаль, далекосяжний, річка

20. Визначте речення, у якому використано авторські неологізми

- а) Плачу любові ціною свого життя — серце скапує в слово (Б. Харчук)
- б) І рухається день, як верств одвічний здвиг (М. Бажан)
- в) Там серце моє вознеслося в сліпучі верхів'я небес (Д. Павличко)
- г) Є люди, що мало чим цікавляться, я їх дрібнодухами, чи й зовсім

пустодухами називаю (О. Гончар)

21. Укажіть рядок, у якому в усіх словах є префікси книжного походження

- а) відтинок, міні-сівалка, вітрище, якнайкраще, відзвітувати
- б) ультрафіолетовий, псевдонародний, антитеза, екстраординарний
- в) нардеп, адмінресурс, злющий, переродитися, наддашся
- г) антитіло, щонайвище, попоїв, переодягся, прискорення

22. Визначте рядок, у якому подано слова із зменшено-пестливими суфіксами

- а) білесенький, малюсінький, пеньок, дубище, вітрисько
- б) берізонька, донечка, узбіччя, рукописний, весельчак
- в) тонюсінький, гайочок, воріженьки, экс-чемпіон, ніччю
- г) веснонька, маленький, рядочок, вірнесенький, пушинка

23. Укажіть рядок, у котрому визначено джерело походження фразеологізмів «сізіфова праця», «гордіїв вузол»

- а) прислів'я та приказки
- б) фразеологічні зрощення
- в) вислови античного походження
- г) вислови біблійного походження

24. Укажіть рядок, у якому подано пароніми

- а) воєнний, військовий
- б) додолу, додому

- в) прислів'я, приказка
- г) коса, коса

25. Укажіть рядок, де названо значеннєві стосунки між складниками наведених синонімічної пари *Синець // фінгал*?

- а) слова з ширшим і вужчим значенням
- б) слова різних історичних епох
- в) стилістично нейтральне і стилістично марковане слово
- г) слова з прямим і переносним значенням

26. Знайдіть рядок, у якому всі слова — професіоналізми:

- а) афікс, синтаксис, речення, постфікс, підсніжник
- б) температура, дощить, прогноз, громовиця, осяйний
- в) луг, бджілка, мед, пасічник, ультразвуковий
- г) антитіло, ін'єкція, пацієнт, термометр, стерилізатор

27. Укажіть, у якому рядку прикметник виступає в ролі епітета?

- а) хімічний елемент
- б) молодий місяць
- в) осінній день
- г) запозичене слово

Завдання 28–31 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні відповіді й позначте їх у бланку.

28. Укажіть, у яких реченнях використано антитезу

- а) Такий близький , ти краю мій, і безнадійно так далекий (В.Стус)
- б) Лише дійшовши схилу віку, Поезію я зрозумів (М.Рильський)
- в) Горить-тремтить ріка, як музика (П.Тичина)
- г) Світали ночі, вечоріли дні... (Л.Костенко)
- д) Душа сповниться смаком меду й полину (О.Теліга).

29. Укажіть, які з речень потребують редагування

- а) Куняєва Алла Іванівна працює вихователем у дитячому садку № 5 з окладом 230 карбованців
- б) Засідання проводив заступник голови правління ЖБК Павлова Т.С.
- в) Я не получаю газет уже дві неділі
- г) На засіданні виступила майстер цеху Нілова І.П. з пропозицією схвалити зразки художнього оформлення
- д) У кафе великий попит на пирожні з клубничиним варенням.

30. Оберіть речення, в яких допущено помилки у вживанні однорідних членів речення

- а) На сказ хворіють усі домашні тварини та дикі: вовки, лисиці, шакали, гризуни, а також і люди
- б) Бібліотека поповнилася двома новими працівниками, комп'ютером, численними довідниками, енциклопедіями, підручниками
- в) хімчистці не підлягають такі вироби: хутряні речі, речі пошкоджені міллю, килими кустарної роботи
- г) Ми цінуємо і пишаємося нашими ветеранами

д) Рада акціонерного товариства контролює і регулює діяльність правління.

31. Укажіть речення, у яких використано непрямий порядок слів із стилістичною метою

- а) Тануть в золоті і теплій синяві принадні простори і закликають усе в степу до спокою і миру (О.Довженко)
- б) Ми збагнем глибину небес, піднесем колоски вище гір
- в) А люди, володарі степу, задумали виростити сад (В. Терен)
- г) Дівчина напуває милому коня (Нар.творч.)
- д) Навесні козак повернеться додому (Нар.творч)

Завдання 32–34 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, доберіть відповідник, позначений буквою і впишіть до бланку.

32. Установіть відповідність між джерелом походження фразеологізму та прикладом до нього.

1	Народне джерело	А	Абсолютний нуль
2	Античне походження	Б	Содом і Гомора
3	Біблійне походження	В	Стати на рушник
4	Прислів'я та приказки	Г	Ні словом сказати ні пером описати
5	Професійно-технічні вислови	Д	Ганнібалова клятва
		Е	Очі дружби рідко помиляються (Ф.-М. Вольтер)

33. Установіть відповідність між групою лексики та словом, яке до неї належить.

1	Загальновживана лексика	А	Лелека.
2	Власне українська лексика	Б	Гіпербола.
3	Діалектизми	В	Боцян
4	Термінологічна лексика	Г	Ранок
5	Неологізми.	Д	Комівояжер
		Е	Рать

34. Установіть відповідність між стилістичними засобами синтаксису та прикладами до них

1	Уживання вставної конструкції, яка виражає оцінку інформації	А	Талановитий письменник Юрій Федькович, розгортаючи боротьбу денационалізації українського населення Буковини, добре розумів значення зв'язку школи з життям суспільства, велику силу виховання (О. Филипчук)
2	Використання відокремлених членів речення у публіцистичному стилі	Б	Та не вбити вже у живих пісню правди і волі (В. Колодій)

	як джерела уточнення чи повідомлення		
3	Використання риторичної фігури як стилістичного засобу	В	Українське весілля супроводжується, як правило, обміном подарунками, святковим столом, театралізованими діями, музикою, танцями, піснями (з Енцикл. українознав.).
4	Уживання стилістичної фігури (анафори) як вираження експресивного світовідчуття.	Г	Ой чого ти, тополенько, не цвітеш, Чом пожовклу головоньку хилиш-гнеш? (Олександр Олесь)
5	Використання односкладного інфінітивного речення	Д	Я не просто спішу. Я спішу до мети (Є.Летюк)
		Е	Петро Сагайдачний з'явився на Січі в останні роки XVI ст. (О.Апанович)

II варіант

Завдання 1–27 мають одну правильну відповідь. Оберіть правильну відповідь і позначте її в бланку.

1. *Укажіть, за якими ознаками мова розмежовується на стилі*

- а) стилетвірними мовними одиницями
- б) нестилетвірними мовними одиницями
- в) стилетвірними ознаками
- г) нестилетвірними мовними одиницями

2. *Укажіть рядок, де вказано об'єкт вивчення стилістики*

- а) усі мовні одиниці
- б) фонеми, морфеми
- в) функції мовних одиниць
- г) слова, висловлювання

3. *Оберіть рядок, у якому вказано основні поняття стилістики*

- а) структура, система, знак, членування мови, поняття
- б) стилема, стилістема, стиль, конотація, стилістика мовлення
- в) суфікс, корінь, основа, твірна основа, афікс
- г) концепт, фрейм, структура, план, концептосфера, смисл

4. *Укажіть рядок, у якому визначено методи стилістики*

- а) інформаційний, математичного аналізу, семантико-стилістичний
- б) соціологічний, логіко-психологічний, психолінгвістичний метод
- в) порівняльно-історичний, лінгвістичної географії, асоціативний експеримент
- г) спостереження, експерименту, статистично-стилістичний

5. *Укажіть рядок, у якому визначено стилістичну мету антонімів*

- а) конкретизації мовлення
- б) створення ефекту незвичності, пародійності
- в) створення антитези

г) створення каламбурів

6. Укажіть стилістичну фігуру, що відповідає такій характеристиці:
поетично-стилістичний прийом добору слів, який полягає в повторенні однотипних за певною ознакою приголосних звуків в одному чи кількох рядках

- а) асонанс
- б) алітерація
- в) епіфора
- г) анафора

7. Укажіть стиль мовлення, якому характерні такі ознаки: функція спілкування, сфера вживання – щоденні бесіди, діалоги, невимушеність, емоційність, розмовна, просторічна лексика)

- а) розмовно-побутовому
- б) офіційно-діловому
- в) художньому
- г) публіцистичному

8. Укажіть різновид мовлення, що відповідає такій характеристиці:
стримане ділове мовлення, притаманне переважно писемній формі офіційно-ділового стилю

- а) почуттєво нейтральне мовлення
- б) офіційний різновид мовлення
- в) фамільярний різновид мовлення
- г) гумористичний різновид мовлення

9. Укажіть рядок, у котрому вказано засоби звукового забарвлення, використані в поетичному уривку:

Бреде зоря – сновида і приблуда – Одержаний задурно щедрий дар (В.Стус)

- а) рима
- б) асонанс
- в) ритміка
- г) алітерація

10. Оберіть рядок, у якому подано ознаки наукового стилю:

- а) функція повідомлення, сфера вживання – наукові праці, статті, точність, ясність, терміни, складні речення з дієприкметниковими зворотами
- б) функція впливу, сфера вживання – художня література, образність, емоційність, експресивність, лексика з переносним значенням
- в) функція спілкування, сфера вживання – щоденні бесіди, діалоги, невимушеність, емоційність, спонтанність, розмовна, просторічна лексика, неповні речення
- г) функція повідомлення, сфера вживання – статті, точність, ясність, терміни, образність, найрізноманітніші граматичні засоби

11. Укажіть рядок, у котрому вказано, на які групи за походженням поділяється лексика української мови

- а) загальнонавчана, запозичена, спільнослов'янська;
- б) діалектизми, історизми, неологізми;
- в) спільнослов'янська, власне українська, запозичена;

г) загальноновживана, неологізми, термінологічна;

12. Укажіть рядок, у якому вирази зі словами плутати і путати правильні

- а) путати слова
- б) плутати сліди
- в) путати кольори
- г) плутати мотузками

13. Укажіть рядок, у якому визначено особливості розмовного стилю

а) функція повідомлення, сфера вживання – статті, точність, ясність, терміни, образність, найрізноманітніші граматичні засоби

б) функція спілкування, сфера вживання – твори художньої літератури, мовні кліше, образність, лаконічність, зменшувально-пестливі суфікси

в) функція спілкування, сфера вживання – щоденні бесіди, діалоги, невимушеність, емоційність, спонтанність, розмовна, просторічна лексика, неповні речення

г) функція впливу, сфера вживання – ділові папери, ясність, терміни, образність, звертання, неповні речення

14. Укажіть стиль мовлення, якому характерні такі ознаки: функція впливу (діяння) сфера вживання – газетні й журнальні статті, емоційність, суспільно-політична лексика, спонукальні речення, звертання

- а) художньому
- б) офіційно-діловому
- в) розмовно-побутовому
- г) публіцистичному

15. Укажіть різновид мовлення, що відповідає такій характеристиці: виявляється в художньому та розмовно-побутовому стилі, у мовленні використовується велика кількість епітетів, слів з суфіксами пестливості, голубливості, інтимності

- а) офіційний різновид мовлення
- б) почуттєво нейтральне мовлення
- в) інтимно-ласкавий різновид мовлення
- г) фамільярний різновид мовлення

16. Укажіть рядок, у якому правильно визначено джерело походження фразеологізмів «сізіфова праця», «гордіїв вузол»:

- а) прислів'я та приказки
- б) крилаті вислови видатних людей
- в) вислови античного походження
- г) вислови біблійного походження

17. Оберіть рядок, де подано визначення анафори

а) повторення кінцевих елементів співвідносних відрізків мовлення

б) поетично-стилістичний прийом добору слів, який полягає в повторенні однотипних за певною ознакою приголосних звуків в одному чи кількох рядках

в) мовно-художній прийом повтор однієї чи кількох голосних фонем у

словах , розміщених поряд

г) повторення одного й того ж слова або словосполучення на початку окремих відрізків мовлення

18. Укажіть тип фразеологізмів, до якого належать такі звороти: «не чути ніг під собою», «дати ногам спокій»

- а) фразеологічні єдності
- б) фразеологічні зрощення
- в) професійно-технічні вислови
- г) фразеологічні сполучення

19. Укажіть речення, у якому тавтологія є недоліком

- а) Нема прозрінь в тумані підозрінь (Л.Костенко)
- б) Мій батько був проста людина, а не простак (В.Шевчук)
- в) Потрібно відшкодувати людям шкоду, завдану стихією
- г) Оголошуємо результати суперакції від супермаркету «Оскар»

20. Укажіть, з якою метою використовують у художніх текстах архаїчні форми дієслів

- а) як засіб словесної гри (каламбур)
- б) для уточнення певних фактів, явищ чи подій
- в) для відтворення місцевого колориту
- г) для надання мовленню урочистого характеру чи іронічно-сатиричного ефекту

21. Знайдіть рядок, у якому від усіх прикметників можна утворити стилістично забарвлені короткі та нестягнені форми:

- а) рішучий, дрібний, майбутній, східний, довгий
- б) ясний, радий, зелений, годний, вартий
- в) предовгий, яскравий, дорогий, босий, наш
- г) високий, близький, сучасний, солодкий, кривий

22. Укажіть рядок, у якому порушено правила чергування у–в, і–й, з–зі–зо:

- а) зі мною, в іншому місці, флагман у справі
- б) день у день, купувати в магазині, в лексиці
- в) ключ в замку, мешкала у Омську, і інші предмети
- г) розрахунок із споживачем, зо зла, Одер і Єнісей

23. Укажіть, у якому реченні виділені іменники мають стилістично нейтральне вираження

а) Дзвінок задзеленчав, ледве я кинув на парту портфель, а **класна керівничка** уже шикувала нас та вела на лінійку старшокласників (В.Дрозд).

б) Окрім що **медичка**, вона ще й **поетка** в нас, сама пісню склала! (О.Гончар).

в) г) Хто б міг подумати, що цей пересмішник, баяндрасник і **задавака** якимсь дивом стільки наткав у собі людяності (М.Стельмах).

г) **Титестери** – дегустатори чаю – з усіх сортів грузинського чаю виділяють той, що виробляється у Цхакаєвському об'єднанні чайних фабрик (з журн.).

24. Укажіть, у якому рядку подано пароніми

- а) мова, мовлення

- б) людяний, людний
- в) талан, талант.
- г) ключ, ключ

25. *Оберіть рядок, у якому вказано найважливіші стилістичні можливості синтаксису*

- а) вставні і вставлені конструкції, звертання, порядок слів у реченні, синонімія вираження присудка, способи вираження членів речення
- б) синонімія вираження присудка, способи вираження членів речення, вставні і вставлені конструкції, звертання, порядок слів у реченні, монологічне, діалогічне мовлення
- в) звертання, особливі випадки використання однорідності, різновиди простих речень, відокремлення, період та його стилістичне використання, синонімія вираження присудка, способи вираження членів речення, вставні і вставлені конструкції, звертання, порядок слів у реченні, монологічне, діалогічне мовлення
- г) порядок слів у реченні, особливі випадки використання однорідності, різновиди простих речень, відокремлення, період та його стилістичне використання

26. *Укажіть, у якому з наведених тверджень можлива синонімічна заміна займенника іменником*

- а) «...атомна енергетика тільки почала розвиватися, а ми вже зіштовхнулися з такою грандіозною катастрофою, як Чорнобильська»;
- б) «Я охоплений підозрою про існування іншого порядку речей, більш таємничого і менш збагненого»;
- в) «Це ті ресурси, що формувалися в Землі протягом десятків мільйонів років»;
- г) «Один із них привів до науково-технічної революції».

27. *Укажіть, у якому рядку прикметник виступає в ролі епітета*

- а) рівнобедрений трикутник
- б) усталена фраза
- в) поодинокі випадки
- г) полум'яний погляд

Завдання 28–31 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні відповіді й позначте їх у бланку.

28. *Укажіть речення, в яких допущено помилки у координації присудка з підметом*

- а) Хтось із присутніх обурювався промовою
- б) Дніпро вийшов із берегів
- в) Група туристів оглядали історичні пам'ятки
- г) Половина озер обміліли
- д) Півтора місяця вже минули

29. *Визначте речення, у яких із стилістичною метою використано риторичне звертання*

- а) У мене, пане, слово не куповане, і я його не продаю (Ліна Костенко)

б) Гей ви, далі солов'їні, давні весни сині, одцвіли ви, облетіли цвітом на калині (І. Гончаренко)

в) Ти – наше диво калинове, кохана українська мово!

г) Світе мій, гучний мільйоннокрилий пристрасний, збурений, німий ... (В.Симоненко)

д) Чуєш, мамо, горлиця мені знову нагадала давню пісню колискову (М. Ткач).

30. Оберіть рядки, у якому висловлювання потребують стилістичної правки

а) «Найбільш значним досягненням людства в нашому столітті є освоєння енергії атома»

б) Контроль за виконанням наказу доручено заступниці директора Лісній О.О.

в) «Для людини є щось суттєвіше матеріальних цінностей»

г) «Із захватом перелічували самі видатні науково-технічні досягнення»

д) Заяву треба писати на ім'я директорши.

31. Укажіть рядки зі словосполученням, що не відповідають лексичним або граматичним нормам

а) накласти штраф, номер на двох, переслідувати мету, говорити невпопад, давайте напишемо

б) чинний указ, дійові особи, тривалий час, доводити теорему, завдяки допомозі

в) збити з толку, зворотна адреса, складати екзамен, згідно з наказом, вважати за потрібне

г) існуючі закони, вередлива дитина, керівник відділу, впадати в око, командувач армії

д) верхній одяг, весільна пісня, вийти з ладу, вимкнути телевізор, опанувати себе

Завдання 32–34 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, доберіть відповідник, позначений буквою і впишіть до бланку.

32. Установіть відповідність між джерелом походження фразеологізму та прикладом до нього.

1	Народне джерело	А	Абсолютний нуль
2	Античне походження	Б	Содом і Гомора
3	Біблійне походження	В	Стати на рушник
4	Прислів'я та приказки	Г	Ні словом сказати ні пером описати
5	Професійно-технічні вислови	Д	Ганнібалова клятва
		Е	Очі дружби рідко помиляються (Ф.-М. Вольтер)

33. Установіть відповідність між групою лексики та словом, яке до неї належить.

1	Загальноживана лексика	А	Лелека.
2	Власне українська лексика	Б	Гіпербола.
3	Діалектизми	В	Боцян
4	Термінологічна лексика	Г	Ранок
5	Неологізми.	Д	Комівояжер
		Е	Рать

34. Установіть відповідність між стилістичними засобами синтаксису та прикладами до них

1	Уживання вставної конструкції, яка виражає оцінку інформації	А	Талановитий письменник Юрій Федькович, розгортаючи боротьбу денаціоналізації українського населення Буковини, добре розумів значення зв'язку школи з життям суспільства, велику силу виховання (О. Филипчук)
2	Використання відокремлених членів речення у публіцистичному стилі як джерела уточнення чи повідомлення	Б	Та не вбити вже у живих пісню правди і волі (В. Колодій)
3	Використання риторичної фігури як стилістичного засобу	В	Українське весілля супроводжується, як правило, обміном подарунками, святковим столом, театралізованими діями, музикою, танцями, піснями (з Енцикл. українознав.).
4	Уживання стилістичної фігури (анафори) як вираження експресивного світовідчуття.	Г	Ой чого ти, тополенько, не цвітеш, Чом пожовклу головоньку хилиш-гнеш? (Олександр Олесь)
5	Використання односкладного інфінітивного речення	Д	Я не просто спішу. Я спішу до мети (Є.Летюк)
		Е	Петро Сагайдачний з'явився на Січі в останні роки XVI ст. (О.Апанович)

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ТЕКСТОЗНАВСТВО»

Мета проведення тестування – перевірка рівня засвоєння студентами основних понять текстознавства та уміння ефективно застосовувати їх на практиці.

Мета перевірити пізнавальні і практичні уміння й навички майбутніх філологів з курсу.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Загальне мовознавство»:

Структура (композиція) тесту

Тест складається з трьох рівнів.

1 рівень: завдання 1–7 на вибір однієї правильної відповіді.

2 рівень: завдання на перевірку теоретичних знань.

3 рівень: Завдання, що передбачає аналіз тексту.

У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.

4. Намагайтеся виконати всі завдання.

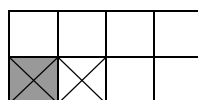
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Тестові завдання охоплюють такі **розділи програми**: текст як закінчена інформаційна єдність; семантичні та комунікативні категорії тексту; механізми творення тексту; лінгвістичний аналіз художнього тексту; види інформації та функціонально-сміслові типи мовлення; вираження у тексті авторської модальності; різновиди текстів за їх стильовою приналежністю.

Тести призначені для **підсумкового** контролю знань студентів з курсу «Текстознавство».

Критерії оцінювання

Відмінно 90–100 б. (А)	<ul style="list-style-type: none">• вільне володіння і чітке розуміння понятійного матеріалу,• повне виконання навчального завдання,• вміння використовувати джерела інформації,• вільне володіння нормами сучасної української літературної мови,• допускаються деякі неточності, які не впливають на якість письмової роботи.
Добре 74–89 б. (С, В)	<ul style="list-style-type: none">• правильне з'ясування головного змісту матеріалу відповідно поставленого завдання,• точне застосування понятійного матеріалу,• вільне володіння нормами української літературної мови,• допускаються деякі неточності, які не впливають на якість письмової роботи.
Задовільно 64–73 б. (Е, Д)	<ul style="list-style-type: none">• завдання виконано частково,• рівень виконаного завдання поверховий,• виявлене достатнє володіння нормами сучасної української мови.
Незадовільно 1–59 б. (F, FX)	<ul style="list-style-type: none">• завдання не виконано,• понятійний матеріал використано слабко,• виявлене слабке володіння нормами сучасної української літературної мови.

ВАРІАНТ 1

I. Ознайомчо-орієнтаційний рівень

1. Лінгвоцентричний аспект вивчення тексту заснований на:

а) вивченні функціонування мовних одиниць і категорій в умовах художнього тексту;

б) уявленні про текст як результат і продукт творчої діяльності;

в) інтерпретації тексту в аспекті його породження та сприйняття.

2. Процес виділення ключових слів у психолінгвістиці називається:

а) кодуванням;

б) індексуванням;

в) конспектуванням.

3. Інтерпретує текст, в тому числі й непрямі, скриті смисли:

- а) адресат повідомлення,
- б) суб'єкт повідомлення,
- в) об'єкт повідомлення.

4. Зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними чинниками – психологічними, соціокультурними тощо вважається:

- а) повідомленням;
- б) звертанням;
- в) дискурсом.

5. Основна текстова одиниця:

- а) стилема;
- б) синтаксема;
- в) прагмема.

6. С.Валгіна одиницями тексту на семантико-структурному рівні вважає:

- а) висловлювання, міжфразну єдність;
- б) словосполучення, речення;
- в) речення, надфразну єдність, фрагмент.

7. Основу універсальних категорій тексту становлять:

- а) заголовок, тема, завершеність;
- б) цілісність та зв'язність;
- в) логічність, лаконічність, точність.

II. Понятійно-аналітичний рівень (ПА)

Висвітлити функціонально-комунікативний підхід до вивчення тексту.

III. Понятійно-синтетичний рівень (ПС)

Змодельуйте текст-опис. Проаналізуйте його композицію та мовні засоби, за допомогою яких створюється текст-опис.

ВАРІАНТ -2

I. Ознайомчо-орієнтаційний рівень

1. Антропоцентричний підхід пов'язаний з:

- а) уявленням про текст як результат і продукт творчої діяльності;
- б) інтерпретацією тексту в аспекті його породження та сприйняття, в аспекті його впливу на читача і в дериваційному аспекті;
- в) вивченням функціонування мовних одиниць і категорій в умовах художнього тексту.

2. Галузь науки (семіотики, мовознавства), в якій вивчається функціонування мовних знаків у мовленні називається:

- а) прагматика;
- б) психолінгвістика;
- в) компаративістика.

3. Мету і завдання повідомлення визначає:

- а) адресат повідомлення,
- б) суб'єкт повідомлення,
- в) об'єкт повідомлення.

4. Найбільш відоме визначення тексту як «витвору мовленнєво-творчого процесу, який є завершеним, активованим у формі письмового документа, літературно обробленим відповідно до типу цього документа, витвір, який складається з назви (заголовка) і низки основних одиниць, об'єднаних різними типами лексичних, граматичних, логічних, стилістичних зв'язків, і має певну цілеспрямованість та прагматичну настанову» належить:

- а) М.І.Пентилюк;
- б) І.Р.Гальперину;
- в) Д.С.Лихачову.

5. На інформаційно-смиловому рівні в лінгвістичному аспекті виділяються такі проміжні рівні:

- а) фонетичний і синтаксичний;
- б) морфологічний, стилістичний, синтаксичний, семантичний;
- в) фонетичний, морфологічний, лексичний, синтаксичний.

6. Види логічної послідовності тексту:

- а) дедуктивна, індуктивна;
- б) дедуктивна, індуктивна, паралельна;
- в) дедуктивна, індуктивна, традиційна.

7. Судження складається з:

- а) суб'єкта, об'єкта;
- б) суб'єкта, предиката;
- в) суб'єкта, адресата.

II. Понятійно-аналітичний рівень (ПА)

Висвітлити функціонально-лінгвістичний підхід до вивчення тексту.

III. Понятійно-синтетичний рівень (ПС)

Напишіть зразок текст-розповіді. Проаналізуйте його композицію (змістову, лінгвістичну, архітектоніку).

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ»

Мета проведення тестового контролю: перевірити рівень засвоєного теоретичного матеріалу з усіх розділів науки: знати загальнотеоретичні питання курсу, закономірності розвитку граматичної будови українських говорів, специфіку словотвору і словозміни як давніх, так і новостворених та переселенських говорів української мови.

Тестові завдання включають теоретичний і практичний матеріал усіх тем курсу «Українська діалектологія»:

- Фонетика, граматики й лексики української діалектної мови;
- Діалектні групи і говори української мови.

Вид контролю: тематичний, проміжний та підсумковий.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з 34 завдань.

Завдання 1–15 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 16–20 множинного вибору з кількома правильними відповідями.

Завдання 21–25 на вибір кількох тверджень.

Завдання 26–30 з пропуском частин речення.

Завдання 31–35 на встановлення відповідності.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій послідовності. Завдання розташовані за принципом зростання складності в межах кожного блоку.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

А	Б	В	Г
			

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Пропонуємо **чотири варіанти завдань**.

Запропоновані тести виявляють підготовленість студентів з дисципліни.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
50–43	100–90	Відмінно (А)
39–42	83–89	Добре (В)
36–38	74–81	Добре (С)
32–35	64–73	Задовільно (Д)
28–31	60–63	Задовільно (Е)
13– 27	35–59	Незадовільно (FХ)
1–12	1–34	Незадовільно (Х)

ВАРІАНТ 1

Завдання 1-10 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. **Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**

1. До одного із завдань вивчення української діалектології належить:

- а) взаємозв'язок у навчанні споріднених і неспоріднених мов;
- б) зміст мовної освіти, мовний і мовленнєвий матеріал;
- в) забезпечення належного рівня культури особистості, розвитку комунікативних умінь;
- г) професійна підготовка до розуміння процесів формування загальнонародної мови.

2. Діалектологія – це наука, що вивчає:

- а) розвиток територіальних (місцевих) говорів певної мови;
- б) територіально-окреслене діалектне утворення;
- в) новостворений діалект;

3. Вивченням історії української діалектології займалися такі вчені:

- а) О.Горошкіна, С.Караман, Г.Михайловська, Г.Шелехова;
- б) К.Михальчук, О.Соболевський, Й.Дзендзелівський, С.Бевзенко;
- в) Леся Українка, О.Кобилянська, І.Франко, В.Стефаник;
- г) О.Ахманова, Ф.Бацевич, Д.Розенталь, В.Різун.

4. Розділ «Методи збирання і дослідження діалектів» знайомить студентів із:

- а) з методикою збирання і дослідження діалектних матеріалів та проблемами лінгвістичної географії;
- б) основними дидактичними методами (розповідь, бесіда, спостереження над мовними явищами тощо);
- в) теоретичними положеннями з діалектології;
- г) інформаційно-рецептивними, спонукально-репродуктивними, стимулюючо-пошуковими методами навчання.

5. Фонетична транскрипція – це:

- а) знакова система мови;
- б) форма запису голосних і приголосних звуків українського мовлення;
- в) записи діалектних текстів;
- г) система фонетичного письма, яка дозволяє у межах можливого найточніше передати звукові особливості мови.

6. Говір – це:

- а) цілісне мовне утворення без мовних відмінностей, за винятком чисто індивідуальних особливостей мовлення, викликаних індивідуальними дефектами, а також рівнем освіти, загальною культурою, родом занять певного індивідуума чи певної групи людей;
- б) територіально окреслене діалектне утворення, яке характеризується певною сукупністю діалектних ознак;
- в) сукупність споріднених говорів або діалектів утворює найбільшу діалектну одиницю;

г) наука, що вивчає розвиток діалектної мови і місцевих діалектів.

7. За словником лінгвістичних термінів поняття «анаколуф» означає:

а) вимова ненаголошеного звука [о] як [а] або як звука, близького до [а];

б) мимовільне спотворення звуків певної мови людиною, для якої ця мова нерідна;

в) порушення правильних формально-синтаксичних зв'язків, особливо між початком складного речення і його кінцем; граматична неузгодженість членів речення, які пов'язані за змістом;

г) відпадання звука або звуків у кінці слова, що приводить до скорочення слова.

8. Активне входження галичאיзмів в українську літературну мову було характерне для:

а) 20-х років ХХ ст.;

б) 60-х років ХХ ст.;

в) 90-х років ХХ ст.;

г) рубежу ХХ-ХХІ ст.

9. Фонетична норма – це:

а) узвичаєне наголошування слів;

б) правила поєднання морфем, узгодження, керування слів, утворення висловлювань та ін;

в) розрізнення мовних засобів щодо їхньої доцільності вживання в текстах неоднакової стильової орієнтації;

г) загальноприйнята вимова звуків, звукових сполучень.

10. Багатоступінчатий діалектний поділ: наріччя – піднаріччя – різноріччя – говір уперше запропонував:

а) К. Михальчук;

б) С.Бевзенко;

в) К.Плиско;

г) М.Вашуленко.

Завдання 11–20 мають три варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

11. Фонема /ф/ заступається через /х/, /хв/ (бухвет, тухл'і) в основному в:

а) південно-східному наріччі;

б) південно-західному наріччі;

в) північному наріччі.

12. Якій діалектній групі властиве заступлення передньоязикової африкати /ч/ на /ш/:

а) південно-східній;

б) південно-західній;

в) північній.

13. Описову діалектологію ще називають:

а) діахронною;

б) синхронною;

в) історичною.

14. Діалектологічна карта – це:

- а) збірник діалектологічних карт;
- б) карта поширення говорів і наріч певної мови або окремих діалектних явищ;
- в) географічна карта.

15. В оформленні зворотних дієслів як в українській літературній мові, так і в діалектах бере активну участь зворотна частка:

- а) с'а;
- б) са;
- в) ц'а.

16. У південно-західних діалектах широко знане відтягнення наголосу на початковий склад у:

- а) якісних прикметниках середнього роду;
- б) іменниках чоловічого роду;
- в) присвійних займенниках жіночого та середнього роду.

17. Часто виступає конструкція орудного відмінка з прийменником з із значенням знаряддя дії у:

- а) карпатських говорах;
- б) степових говорах;
- в) наддністрянських говорах.

18. Найчисленнішими в лексичній системі української діалектної мови можна вважати діалектні слова:

- а) лексико-словотвірного різновиду;
- б) лексико-фонетичного різновиду;
- в) лексико-акцінтологічного різновиду.

19. Лівобережнополіські чи східно поліські говори відносять до:

- а) південно-східного наріччя;
- б) південно-західного наріччя;
- в) поліського наріччя.

20. З кордонами Польщі, Східної Словаччини, Румунії, Молдовії межують:

- а) південно-східне наріччя;
- б) південно-західне наріччя;
- в) поліське наріччя.

Завдання 21–25 мають чотири варіанти відповіді, серед яких ДВА правильних. Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.

21. Під час збирання діалектологічного матеріалу користуються такими методами:

- а) робота з підручником;
- б) анкетний;
- в) експедиційний;
- г) метод вправ.

22. У ряді південно-східних діалектів найбільш поширені інфінітиви, що оформлюються за допомогою суфіксів:

- а) -ти;
- б) -т';
- в) т;
- г) чи.

23. У синтаксичній організації усного народного мовлення важливу роль відіграють:

- а) підрядний зв'язок;
- б) сурядний зв'язок;
- в) інтонація;
- г) ритм мовлення.

24. Сполучники ну (но) в складносурядних реченнях спостерігаються у:

- а) лівобережнополіських і правобережнополіських говірках;
- б) степових говірках;
- в) бойківських;
- г) волинсько-подільських.

25. Вивченням мовних діалектних явищ Херсонщини займалися дослідники:

- а) І.Приймак;
- б) Я.Нагін;
- в) П.Лисенко;
- г) О.Курило.

У завданнях 26–30 виберіть правильну відповідь (СЛОВО ЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ), що відповідає пропущеному компоненту речення. Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання.

26. Огромом, отека, опи(е)тит – це приклади явища...

- а) гіперизму;
- б) аферези;
- в) метатези.

27. Сполучники оуж, оби виступають найчастіше у ... реченнях.

- а) сурядних;
- б) підрядних з'ясувальних;
- в) у всіх підрядних.

28. Одним із засобів усунення збігу голосних (гіатусу чи роззіву) є ..., тобто опускання ненаголошеного голосного при збігу з іншим голосним на межі або в середині слів:

- а) гіперизм;
- б) метатеза;
- в) афереза.

29. У південно-західному наріччі спостерігається ствердіння ц' у звукосполуці ц'к, що виступає в прикметниковому суфіксі...

- а) ц'кий;
- б) -цкий;
- в) -с'кий.

30. У відмінюванні іменників II відміни середнього роду виділяють два різновиди....

- а) твердий і м'який;
- б) м'який і пом'якшений;
- в) твердий і глухий.

Завдання 31–34 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки у бланку відповіді на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

31. До груп говорів входять такі говірки:

1	Південно-східні говори	А	Волинсько-подільські, галицько-буковинські, карпатські говірки
2	Південно-західні говори	Б	Середньонадніпрянські, слобожанські, степові говірки
3	Поліські говори	В	Лівобережнополіські, правобережнополіські, волинсько-поліські, під ляські говірки
4	Карпатські говори	Г	

32. До слів-запозичень, що побутують у різних українських діалектах, відносять:

1	Полонізми	А	Кабат – піджак, калап – капелюх, чічка – квітка.
2	Германізми	Б	Ботей – отара, бурдей – землянка, зама – юшка з риби.
3	Румунізми та молдаванізми	В	Вандри – мандри, файний – гарний, фест – міцно.
4	Тюркізми	Г	Варга – губа, кобіта – дружина, стонга – стрічка.

33. У яких говірках найчастіше зустрічаються:

1	Двоякі форми інфінітива на –ти, –т'	А	Південно-західне наріччя (усі карпатські говірки)
2	Флексія –м (знам, думам, рубам) у дієсловах I дієвідміни 1 особи однини	Б	Південно-східне наріччя.
3	Дієслова 2-ої особи однини наказового способу з утраченим особовим закінченням –и (бер, бер', бир' (від бери)	В	Південно-західне наріччя
4	Форми інфінітива на -ти і на -чи	Г	Карпатські говірки

34. У яких діалектах простежуються такі фонетичні явища:

1	Перехід передньоязикової проривної фонемі /д/ у двофонемній сполуці /дц'/ у /й/ (двайц'іт', на колойц'і)	А	Південно-західна діалектна група
2	Заміна звукосполуки /нк/ на /н'к/ (ж'ін'ка, шин'кар)	Б	Бойківські говірки
3	Асимілятивні процеси перетворення губних /бн/ > /мн/, /вн/ > /мн/ (напр., дамно, сламно)	В	Волинсько-подільські говірки
4	Розрізнення фонем /р/ і /р'/ (так як і в літературній мові)	Г	Південно-східна група говірок

ВАРІАНТ 2

Завдання 1–10 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

1. Лише два наріччя (піднаріччя, за автором): північноукраїнське (північномалоруське) і південноукраїнське (південномалоруське) виділяв:

- а) О.О.Потебня;
- б) Я.Ф.Головацький;
- в) М.О.Максимович;
- г) О.І.Соболевський.

2. Наукові засади української діалектології були закладені в працях «О звуковых особенностях русских наречий», «Заметки о малорусском наречии»:

- а) О.О.Потебні;
- б) Я.Ф.Головацького;
- в) М.О.Максимовича;
- г) О.І.Соболевського.

3. Описова діалектологія – це:

- а) наука, що вивчає народну мову в її територіальному вияві;
- б) наука, що займається вивченням місцевих діалектів певної мови в якомусь одному хронологічному зрізі сучасного дослідникові періоду, хоч можливе діалектологічне дослідження описового характеру більш давнього часу;
- в) наука, що вивчає розвиток діалектної мови і місцевих діалектів;
- г) територіально-окреслене діалектне утворення.

4. Історична діалектологія – це:

- а) наука, що вивчає народну мову в її територіальному вияві;
- б) наука, що займається вивченням місцевих діалектів певної мови в якомусь одному хронологічному зрізі сучасного дослідникові періоду, хоч можливе діалектологічне дослідження описового характеру більш давнього часу;

- в) наука, що вивчає розвиток діалектної мови і місцевих діалектів;
- г) територіально-окреслене діалектне утворення.

5. Відсутня пара серед глухих фонем у фонемі:

- а) б;
- б) п;
- в) в;
- г) м;
- д) ф.

6. Група губних фонем в усіх говорах української мови складається з:

- а) 7 фонем;
- б) 6 фонем;
- в) 5 фонем;
- г) 4 фонем.

7. За словником лінгвістичних термінів поняття «апокопа» означає:

- а) вимова ненаголошеного звука [о] як [а] або як звука, близького до [а];
- б) мимовільне спотворення звуків певної мови людиною, для якої ця мова нерідна;
- в) порушення правильних формально-синтаксичних зв'язків, особливо між початком складного речення і його кінцем; граматична неузгодженість членів речення, які пов'язані за змістом;
- г) відпадання звука або звуків у кінці слова, що приводить до скорочення слова.

8. Видання «Діалектологічного бюлетеня» здійснювалося в :

- а) 20-30 рр. ХХ ст.;
- б) 50-60 рр. ХХ ст.;
- в) 80-90 рр. ХХ ст.;
- г) перше десятиліття ХХІ ст.

9. Акцентуаційна норма – це:

- а) узвичаєне наголошування слів;
- б) правила поєднання морфем, узгодження, керування слів, утворення висловлювань та ін;
- в) розрізнення мовних засобів щодо їхньої доцільності вживання в текстах неоднакової стильової орієнтації;
- г) узвичаєне вживання словникових одиниць у відповідному значенні.

10. Багатоступінчатий діалектний поділ: наріччя – піднаріччя – різноріччя – говір уперше запропонував:

- а) К. Михальчук;
- б) С.Бевзенко;
- в) К.Плиско;
- г) М.Вашуленко.

Завдання 11–20 мають три варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

11. Найширше фонему /ф/ зустрічаємо в:

- а) південно-східному наріччі;
- б) південно-західному наріччі;
- в) північному наріччі.

- 12. До системи південно-західних діалектів входять говірки:**
- а) степові;
 - б) гуцульські;
 - в) середньополіські.
- 13. До системи південно-східних діалектів входять говірки:**
- а) бойківські;
 - б) гуцульські;
 - в) слобожанські.
- 14. До системи подільських діалектів входять говірки:**
- а) надбузько-поліські;
 - б) середньозакарпатські;
 - в) лемківські.
- 15. За генетичною ознакою діалекти поділяються на:**
- а) неологізми та історизми;
 - б) давні (старожитні) і новостворені;
 - в) запозичення та новостворені.
- 16. Автором лінгвістичного атласу лексики чабанів степових говірок Херсонщини є:**
- а) М.Бухтій;
 - б) В.Ващенко;
 - в) М.Никончук.
- 17. Соціальні діалекти поділяються на два основні види:**
- а) професійні діалекти і жаргони;
 - б) сленг і власне українська лексика;
 - в) сленг і жаргон.
- 18. Для того, щоб зібрати діалектний матеріал на певну тему з великої території, що не під силу одній людині застосовують:**
- а) анкерний метод збирання діалектного матеріалу;
 - б) експедиційний метод;
 - в) частковий.
- 19. Засіб спілкування нації та засіб її само ідентифікації серед інших націй – це:**
- а) літературна мова;
 - б) національна мова;
 - в) жива розмовна мова.
- 20. Вимова в більшості українських говорів звука [i] на місці голосних неверхнього піднесення – це:**
- а) ікання;
 - б) акання;
 - в) укання.

Завдання 21–25 мають чотири варіанти відповіді, серед яких ДВА правильних. Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.

21. Поліські говірки на захід від Дніпра умовно можна поділити на дві групи:

- а) слобожанські;
- б) західнополіські;
- в) середньополіські;
- г) степові.

22. Протетичний з перед і та о (Г'іл'ко (Ілля), губ'ідати (обідати)) зустрічається у говірках:

- а) подільських;
- б) волинських;
- в) степових;
- г) нижньолужицьких.

23. У синтаксичній організації усного народного мовлення важливу роль відіграють:

- а) підрядний зв'язок;
- б) сурядний зв'язок;
- в) інтонація;
- г) ритм мовлення.

24. Іменники жіночого роду в орудному відмінку однини із закінченням ом зустрічаються:

- а) бойківських говірках;
- б) степових говірках;
- в) середньонаддніпрянських говірках;
- г) лемківських говірках.

25. Вивчення мовних діалектних явищ Херсонщини займалися дослідники:

- а) М.Бухтій;
- б) Я.Нагін;
- в) О.Селіванова;
- г) О.Біляєв.

У завданнях 26-30 виберіть правильну відповідь (СЛОВО ЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ), що відповідає пропущеному компоненту речення. Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання.

26. Нова українська літературна мова виникла на основі... говірок.

- а) середньонаддніпрянських;
- б) гуцульських;
- в) лемківських.

27. Твердість фонему /р/ у звукосполученнях ра, ру, ро (бура, зора, пража) є характерною рисою для...

- а) південно-східного наріччя;
- б) північної діалектної групи;
- в) південно-західного наріччя.

28. Явище перестановки приголосних звуків або складів у середині слова на основі асиміляції або дисиміляції називається

- а) гіперизмом;
- б) метатезою;
- в) аферезою.

29. Інтервокальний – який стоїть між ... звуками.

- а) двома приголосними;
- б) двома голосними;
- в) між африкатами.

30. ... – форма числа, що виділяє два предмети як один і протиставляється однині і множині.

- а) двоїна;
- б) множина;
- в) одинина.

Завдання 31-34 на встановлення відповідності. До кожного з рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою.

31. Відмітьте межі поширення українських наріч:

1	Південно-східне наріччя	А	Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Лівівська, Івано-Франківська Чернівецька області.
2	Південно-західне наріччя	Б	Чернігівська область, північні райони Сумської, Київської Житомирської, Ровенської та Волинської областей
3	Поліське наріччя	В	Південні райони Київської та Сумської областей, Харківська, Луганська, Донецька, Полтавська, Дніпропетровська, Запорізька області, частина Херсонської, Миколаївської, Одеської областей
4		Г	Вінницька, Херсонська, Сумська, Луганська області

32. До системи південно-західних діалектів відносять:

1	Волинсько-подільську	А	Південно-волинські і подільські говірки
2	Галицько-буковинську	Б	Наддністрянські, покутсько-буковинські, східнокарпатські, надсянські говірки
3	Карпатську	В	Північнокарпатські середньозакарпатські, західнокарпатські говірки
4	Західнокарпатську	Г	Лемківські говірки

33. У яких говірках найчастіше зустрічаються:

1	Двоякі форми інфінітива на -ти, -т'	А	Південно-східне наріччя.
2	Флексія –м (знам, думам, рубам) у дієсловах I дієвідміни 1 особи однини	Б	Карпатські говірки
3	Дієслова 2-ої особи однини наказового способу з утраченим особовим закінченням –и (бер, бер', бир' (від бери)	В	Південно-західне наріччя
4	Форми інфінітива на -ти і на -чи	Г	Карпатські говірки

34. У яких діалектах простежуються такі синтаксичні явища:

1	Обмежене вживання протиставного сполучника <i>але</i> і заступлення його протиставними сполучниками <i>та, так, а, но</i>	А	Карпатські говірки
2	Поширеність сполучників <i>же ож жеби</i> (відповідно до літературних <i>що, щоб</i>).	Б	Південно-східні діалекти
3	Вживання конструкцій знахідного відмінка типу «майу д'іти», «майу хлопц'і».	В	Південно-західні діалекти
4	Вживання словосполучень типу: <i>нас було двох, мен'і болит' голова тощо</i>	Г	Поліські і південно-західні діалекти

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Мета проведення тестування: перевірити рівень свідомого сприйняття студентами наукових засад мовознавчих дисциплін, можливість оперувати філологічними термінами і сприймати мову як систему систем.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Історична граматики української мови»

Вид контролю – тематичний, проміжний, підсумковий.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з двох модулів і двох варіантів.

I модуль (2 варіанти по 50 питань):

Тести 1–11 відкритого типу;

Тести 12–50 закритого типу з вибором однієї правильної відповіді.

II модуль (2 варіанти по 50 питань):

Тести 1–11 відкритого типу;

Тести 12–50 закритого типу з вибором однієї правильної відповіді.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.

4. Намагайтеся виконати всі завдання.

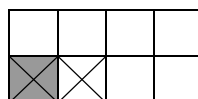
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

6. Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

7. Критерії оцінювання (За кожну правильну відповідь – 1 бал):

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
44–50	100–90	Відмінно (А)
41–45	83–89	Добре (В)
36–40	74–81	Добре (С)
31–35	64–73	Задовільно (Д)
21–30	60–63	Задовільно (Е)
11–20	35–59	Незадовільно (FХ)
1–10	1–34	Незадовільно (Х)

Модуль 1 ФОРМУВАННЯ ФОНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ СТАРОУКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1 ВАРІАНТ

1. Історія української мови – це наука про...
2. Історична грамати́ка української мови пов'язана з такими науками: ...
3. Предметом історії мови є ...
4. Джерелами вивчення історії української мови є: ...
5. Науковий аналіз явищ історії української мови забезпечує метод ...
6. Відомі такі писемні пам'ятки української мови: ...
7. Історична фонетика досліджує ...
8. В історичній фонетиці розрізняють два типи звукових змін: ...
9. Закон відкритого складу полягає в тому, що ...
10. У староукраїнській мові тільки твердими були приголосні: ...
11. Тільки м'якими у староукраїнській мові були ...
12. **Наголос у староукраїнській мові був:**
 - а) динамічний;
 - б) музикально-динамічний;
 - в) кількісний.
13. **Перед голосними переднього ряду стояли:**
 - а) тверді приголосні;
 - б) пом'якшені.
14. **Внаслідок якої палаталізації (I, II, III) виникли чергування у словах:**
 - а) скука – скуць, нога – нозь;
 - б) вълкъ – вълчькъ, другъ – дружити;
 - в) льгота – польза, ликъ – лице.
15. **До поданих староукраїнських слів написати старослов'янські відповідники:**
 - а) девять, память, жати, мяти;
 - б) рука, дути, путо.
16. **Від поданих гіпотетичних праслав'янських форм утворіть староукраїнські:**
*vorna, *norvos, *kolti, *serda, *borda, *storna.
17. **Визначте слабку і сильну позицію зредукованих голосних ъ та ь:**
 - а) соль, дѣва, правѣда;
 - б) вълна, вѣрба, зѣрно.
18. **Яка історична природа о, е, що чергуються з нульовою фонемою?**
Посол – посла, творець – творця, палець – пальця, замок – замка, осел – осла.
19. **Розмежуйте походження української і у словах:**
 - а) хліб, діло, сніг, білка;
 - б) осінь, піч, шість, сім;
 - в) кінь, стіл, віл.

20. Розмежуйте результати занепаду редукованих в системі приголосних:

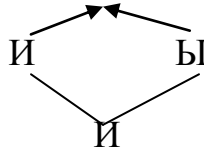
- а) серце, пізно, кожний;
- б) бджола, тхір;
- в) хто, рушник, мірошник.

21. Відсутнє чергування о, е з і в закритих складах, тому що ...

- а) атом, шофер, жетон;
- б) земель, вогонь;
- в) мороз, через, солод;
- г) орел, шовк.

22. З'ясуйте походження **И** в українській мові, заповнивши схему:

д-р
нива

д-р
рыба

українські
нива
рыба

Зима, мило, дим, чотири, тихо, син.

23. Визначити сильну – слабку позиції зредукованих **Ъ, Ъ** у словах давньоукраїнської мови за зразком:

ШЬВЬЦЬ		
- + -		
↓		
←	↓	→
перед зредукованими у сильній позиції	перед зредукованими у слабкій позиції	абсолютний кінець слова

Сьнь, ножь, сьто, песьць, чьсть.

24. Визначте походження /e/ у словах:

- а) день, верба;
- б) береза;
- в) вітер.

25. У зв'язку з дією закону відкритого складу у ранній праслав'янський період відбулися такі фонетичні зміни ...

26. Якого походження /A/ та /У/ у словах, де відбувається історичні чергування в коренях слів?

- а) жати – жну, м'яти – мну;
- б) дуги – дму, путо – опона.

27. Відтворіть праслав'янські архетипи до наведених слів:

Староукраїнські	Старослов'янські	* Праслав'янські
а) черево	чрѣво
б) городь	градь
в) середа	срѣда

28. Подовження приголосних у словах знання, життя, зілля виникло внаслідок:

- а) асиміляції;
- б) дисиміляції;
- в) занепаду редукованих.

29. На місці яких приголосних з'явилися шиплячі в таких словах: сѣча, плачу, мажу, пишу?

- а) г, к, х;
- б) з, ц, с;
- в) кй, зй, сй.

30. У словах сон, замок, глотка, кров фонема /О/ утворилася з:

- а) ъ;
- б) о;
- в) ь.

31. У словах сніг, хліб, дід, ліс фонема /Л/ походить з:

- а) о;
- б) ъ;
- в) е.

32. Внаслідок якого фонетичного явища утворився [о] в цих словах: пшоно, чотири, жона?

- а) внаслідок лабіалізації [е];
- б) із редукованого ъ;
- в) із редукованого ь.

33. Виберіть слова, у яких відбилися наслідки занепаду зредукованих у системі приголосних:

- а) знання, хто, мірошник, місце, дріб;
- б) мука, око, вдова.

34. Друге повноголосся – це ...

35. Деналаталізація приголосних – це ...

- а) пом'якшення;
- б) ствердіння приголосних;
- в) занепад редукованих.

36. Лабіалізація голосного [е] – це ...

37. Початкові приголосні у словах видра, вулиця, вуси, вухо, він, ягня, яблуко – це ...

38. Деналаталізація шиплячих в українській мові пов'язана з ...:

- а) ніж, ніч, піч;
- б) жона, чого, пшоно;
- в) шести, женити.

39. Внаслідок якої асиміляції [ě] розвинувся в [i] у словах:

*dětina→*ditina - укр. дитина; *sěnica→*sinica – укр. синиця?

- а) прогресивної;
- б) регресивної.

40. У який період могли проникнути у фінську мову такі слов'янізми: palttina – “полотно”, art – “рать”, corsta – “короста”?

41. Поділити на склади: тьргъ, чълнъ, дьнь, домъ.

42. Чергування ро - ри, ло - ли, у словах кров – кривавий, глотка – глитати виникло внаслідок...:

а) занепаду ь, ъ;

б) вокалізації ь, ъ;

в) внаслідок вокалізації редукованих у сильній позиції та занепаду їх у слабкій.

43. Внаслідок якої палаталізації (I, II, III) виникли чергування:

а) нога – ніжка, рука – ручка, книга – книжка;

б) муха – мусі, рука – руці, друг – друзі;

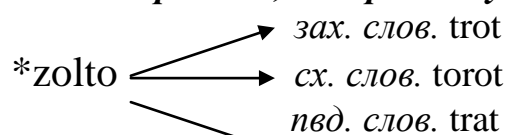
в) лик – лице.

44. Яке повноголосся (I чи II) спостерігається у словах:

а) терен, толока;

б) берег, мороз.

45. Праслав'янську форму *zolto записати польською мовою, українською та болгарською, використовуючи схему:

46. До якої групи слов'янських мов належать слова ...

а) Володимир, володар;

б) Владислав, влада?

47. Розмежувати фонетичне явище, пов'язане з редукованими, і дію закону аналогії:

а) лѣбъ → лоб, рѣтъ → рот, мѣхъ → мох;

б) лоба, рота, моху.

48. Розмежувати етимологічні [o], [e] і секундарні; записати слова староукраїнською мовою:

а) овес, орел, пісок, сотня, лоб;

б) воза, ночі, печі.

49. У зв'язку із занепадом редукованих у системі приголосних відбулися такі зміни: ...

50. Розмежувати випадні [o], [e] і вставні [o], [e]:

а) вихор, вітер, пісень, сосон;

б) купець, осел, день, орел.

2 ВАРІАНТ

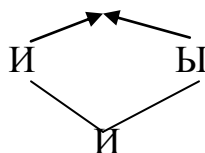
1. Історія української мови досліджує ...
2. Історичне вивчення української мови забезпечують такі джерела: ...
3. Історія української мови – це наука про...
4. Науковий аналіз явищ історії української мови забезпечує метод ...
5. Предметом історії мови є ...
6. Історична граматики української мови пов'язана з такими науками: ...
7. Відомі такі писемні пам'ятки української мови: ...
8. Історична фонетика досліджує ...
9. Розрізняють два типи звукових змін: ...
10. У староукраїнській мові тільки м'якими були приголосні: ...
11. Тільки твердими у староукраїнській мові були ...
12. **Наголос у староукраїнській мові був:**
 - а) динамічний;
 - б) музикально-динамічний;
 - в) кількісний.
13. **Закон відкритого складу полягає в тому, що ...**
14. **Перед голосними переднього ряду стояли:**
 - а) пом'якшені приголосні;
 - б) тверді приголосні.
15. **Внаслідок якої палаталізації (I, II, III) виникли чергування у словах:**
 - а) льгота – польза, ликъ – лице;
 - б) нога – нозь, рука – руць;
 - в) друг – дружити, рука – ручька.
16. **Від гіпотетичних праслав'янських форм утворіть давньоукраїнські:**
*serda, *berza, *storna, *golva, *borda.
17. **До староукраїнських слів написати старослов'янські відповідники:**
 - а) девѣть, рамять, жати, м'яти;
 - б) дути, путо, рука.
18. **Визначте слабку і сильну позицію редукованих голосних:**
 - а) тышта, верба, зерно, вълна;
 - б) домъ, дъва, правьда.
19. **Визначте походження української і у словах:**
 - а) кінь, віл, стіл;
 - б) хліб, ліс, дід, білка;
 - в) осінь, піч, сім, шість.
20. **Яка історична природа о, е, що чергуються з нульовою фонемою?**
Посол – посла, осел – осла, палець – пальця, замок – замка.
21. **Визначити причину відсутності чергування о, е з і в закритих словах:**
 - а) атом, шофер, жетон;
 - б) орел, шовк;
 - в) мороз, солод, через;
 - г) земель, вогонь.

22. Розмежуйте результати занепаду редукованих в системі приголосних:

- а) рушник, мірошник;
- б) серце, кожний, пізно;
- в) бджола, тхір.

23. За зразком заповнити схему, визначивши походження українського и:

ст. укр.
нива

ст. укр.
рыба

українські
нива
риба

Зима, мило, дим, чотири, тихо, син.

24. Визначити сильну – слабку позиції зредукованих у словах давньоукраїнської мови за зразком:

Жьньць		
перед редукованими у сильній позиції	під наголосом	в абсолютному кінці слова

Дьнь, дьва, ночь, купьць, соль.

25. У зв'язку з дією закону відкритого складу виникли такі фонетичні зміни ...

26. Визначити походження /А/ та /У/ у словах, де відбувається чергування в коренях слів:

- а) почати – почну, жати – жну;
- б) путо – опона, дути – дму.

27. Визначити походження /Е/ у словах:

- а) берега, берег, середа;
- б) вітер, пісень, сосен;
- в) верба, зерно.

28. На місці яких приголосних з'явилися шиплячі в таких словах: пишу, мажу, сьча, плачу?

- а) кй, зй, сй;
- б) г, к, х;
- в) з, ц, с.

29. Подовження приголосних у словах життя, зілля, знання виникло внаслідок:

- а) занепаду редукованих;
- б) асиміляції;
- в) дисиміляції.

30. Відтворіть праслав'янські архетипи до наведених слів:

* Праслав'янські	Староукраїнські	Старослов'янські
а)	черевѡ	чръво
б)	городъ	градъ
в)	середа	сръда
г)	золото	злато

31. У словах *білка, ліс, хліб, сніг, дід* фонема /л/ походить з ...

- а) ъ;
- б) о;
- в) е.

32. Внаслідок якого фонетичного явища утворився [О] в цих словах: *жона, чотири, щока, пшоно*?

- а) вокалізація ъ;
- б) лабіалізації [е];
- в) вокалізація [ь].

33. У словах *замок, кров, глотка, сон* фонема /О/ утворена з:

- а) о;
- б) ь;
- в) ъ.

34. Друге повноголосся – це ...

35. Виберіть слова, у яких відбилися наслідки занепаду зредукованих у системі приголосних:

- а) мука, око, вдова;
- б) мірошник, місце, хто.

36. Деналаталізація приголосних – це ...

- а) занепад редукованих;
- б) пом'якшення приголосних;
- в) ствердіння приголосних.

37. Лабіалізація голосного [e] – це ...

38. Початкові приголосні у словах *вулиця, вуси, вухо, він, ягня, яблуко* – це ...

39. Деналаталізація шиплячих в українській мові пов'язана з ...:

- а) піч, ніч, ніж;
- б) чого, жона, пшоно;
- в) шести, женити.

40. Поділити на склади: *търгъ, чьлнъ, дьнь, домъ*.

41. У який період могли проникнути у фінську мову такі слов'янізми: *palttina* – “полотно”, *art* – “рать”, *corsta* – “короста”?

42. Внаслідок якої асиміляції [ě] розвинувся в [i] у словах:

*dětina→*ditina - укр. дитина; *sěnica→*sinica – укр. синиця?

- а) регресивної;
- б) прогресивної.

43. Яке повноголосся (I чи II) спостерігається у словах:

- а) берег, голова, береза, мороз;
- б) терен, толока.

44. **Чергування ро - ри, ло - ли, у словах кров – кривавий, глотка – глитати виникло внаслідок:**

а) внаслідок вокалізації редукованих у сильній позиції та занепаду їх у слабкій;

б) вокалізації ь, ъ;

в) занепаду ь, ъ.

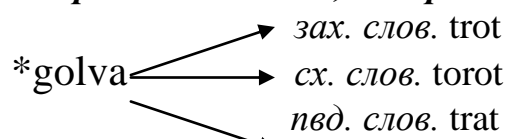
45. **Внаслідок якої палаталізації (I, II, III) виникли чергування приголосних у словах:**

а) рука – ручка, книга – книжка, нога – ніжка;

б) лик – лице;

в) муха – мусі, рука – руці, друг – друзі.

46. **Праслав'янську форму *golva записати польською мовою, українською, старослов'янською, використовуючи схему:**

47. **Розмежувати випадні [o], [e] і вставні [o], [e]:**

а) купець, осел, день, орел;

б) вихор, вітер, пісень, сосон.

48. **До якої групи слов'янських мов належать слова ...**

а) влада, Владислав;

б) Володимир, володар.

49. **Розмежувати етимологічні [o], [e] і секундарні; записати слова староукраїнською мовою:**

а) овес, орел, пісок, сотня, лоб;

б) печі, ночі, воза.

50. **Розмежувати фонетичне явище, пов'язане з редукованими, і дію закону аналогії:**

а) льбь → лоб, рьтъ → рот, мъхъ → мох;

б) лоба, рота, моху.

2 модуль *ІСТОРИЧНА МОРФОЛОГІЯ. ІСТОРІЯ ІМЕННИХ ТА ДІЄСЛІВНИХ ЧАСТИН МОВИ*

І ВАРІАНТ

1. *Історична морфологія досліджує...*

2. *Визначити морфологічний склад поданих нижче слів у давньоукраїнській і в українській мові:*

миръ, брань, даръ, паробъкъ, пьрстьнь, робочичь.

3. *У давньоукраїнській мові категорія числа реалізувалася у*

_____ значеннях (_____), роду - у значеннях _____ відмінка - у _____ (_____).

4. *Детермінатив – це...*

- а) закінчення;
- б) суфікс основи;
- в) префікс.

5. *Напишіть давній тип відмінювання іменника і сучасну відміну:*

сестра, полє, гость, ночь, поль, дьчи, конь, мати, око.

6. *Виберіть особові давньоукраїнські займенники:*

то, и, ѡзъ, овъ, себе, всь, ты, мы, наш, нѣчто, ва, вы.

7. *Визначити іменники, що стоять у формі двоїни.*

Глѣбу же убьену бивню и повержену на брезѣ двѣма колодама. И прѣбысть тоу дѣва дѣни. Тихома бо очима примуть та и радость имь будеть и веселиє о твоємь обращени.

8. *Розмежуйте прикметники та іменники:*

- а) Дасть и дары многы злато, сребро.
- б) Тьгда великыи Святослав изрони злато слово.

9. *Поставте подані іменники в Д., М.в. одн. сучасної української мови та утворіть давньоукраїнські форми.*

Книга, рука, другъ, вълкъ, сынъ.

10. *Визначити розряди давньоукраїнських займенників:*

Вѣ, мы, азъ, ть, то, та, онь, оно, она, и, ѡ, ѡ, никьто, кьто, ово, ова, нѣкьто, вьсь, всьсе, нашъ, мою.

а) *особові:*

- б) присвійні:
- в) вказівні:
- г) означальні:
- д) питальні:
- е) неозначені:
- є) заперечні:

11. Зробіть морфологічний аналіз займенників.

Мы великыи князь Витовть дали юсмо нашу грамоту бедриху.

12. Відтворіть шлях утворення прикметників сучасної української літературної мови.

Добрий, добре, добра; великий, велике, велика.

13. Відтворіть шлях утворення числівників

П'ять, шість, одинадцять.

14. Суплетивні форми займенника I особи мн.

Мы – насъ, намъ... пояснюється -

15. За своїми граматичними ознаками і походженням числівники, близькі до прикметників, були такі.... .

16. Паралельні відмінкові закінчення у родовому відмінку іменників II відміни виникли із закінчень.... .

17. Назвіть дієслівні форми і запишіть їх сучасні варіанти:

Несеш..., быхъ..., писаша..., ходити иму..., читаль быхъ..., дѣлаи...,

мѣрилъ юсмь.

18. У давньоукраїнській мові були такі дієслівні форми:

а) особові...

б) не особові...

19. За структурою особові дієслівні форми поділялися на:

а) прості ...

б) складені ...

20. Дія, яка відбувалася в минулому, але її результат лишився актуальним і для моменту мовлення, передавалася.... .

21. Від основи інфінітива утворилися,

від основи теперішнього часу -

22. Розрізніть аорист і імперфект:

Єще изволихомъ и избрахомъ собѣ два дни.

И живяху в мире поляне, и деревляне, и сѣверъ, и радимичи, вятичи и хорвате.

23. Утворити усі форми перфекта від дієслова плести.

24. Активні дієприкметники минулого часу на –лъ, -ла, -ло вживалися в таких дієслівних формах:

25. Посивилий, гнилий – це сліди

26. Підкреслити форми супіна.

И посла Ярополкъ искать брата. Изидэ сѣѡ и сѣѡть сѣмэнэ своѣго. И посъла и на сѣла сою пасть свинии.

27. Форми казав би, пішов бих в південно-західних говорах української мови – це

28. Супін – це

29. I дієслівна утворилася від дієслів _____ класів і II дієвідміна – від дієслів _____ класу.
30. У праслов'янській мові було ... особово – часова парадигм:
31. Імперфект – це
32. У давньоукраїнській мові майбутній час виражався трьома формами:
33. Підкреслити форми наказового способу і зробити морфологічний аналіз їх.
 Не твори зъла да не постигнетъ тебе зло.
 Могли за маоче да быхъ былъ съдравъ.
34. Суфікс – ти – це показник ...
 а) супіна;
 б) інфінітива.
35. Давньоукраїнські прислівники *опять, верхи, беспрѣстани, вѣдосѣто, заутр, спозаранку* – це ...
 а) від займенникові прислівники;
 б) віддієслівні.
 в) відприкметникові;
 г) відіменні;
36. *Иже, Ёже али, либо, ибо* – це ...
 а) займенники;
 б) частки;
 в) сполучники;
 г) прийменники;
37. *Из стародавніх прийменників:*
 а) зовсім вийшли з ужитку: ... ;
 б) звузили серу свого вживання: ... ;
 в) злилися в один прийменник: ... ;
 г) Зазнали фонетичних змін:
38. Від давньоукраїнських форм інфінітива утворіть праслов'янські архетипи:
 Печи, плести, речи, мести, мочи.
39. У сучасній українській мові форми іменників
 Плечима, грошима, очима, дверима походять від
40. Після занепаду кінцевого редукованого [ь] іменники голуб, стен зазнали таких змін: _____
41. Давньоукраїнські іменники середнього роду
 Чюдо, небо, око, сѣма, теля належали до:
 а) I відміни;
 б) II відміни;
 в) III відміни;
 г) IV відміни;
 д) V відміни

42. Аналітична форма дієслова, яка виражала минулу дію, що відбувалася раніше іншої минулої, називається:

- а) перфект;
- б) плюсквамперфект.

43. Визначити початкову форму дієслівних форм:

ЮСМЬ, БЫХЪ, БѦХЪ.

44. Давньоукраїнські іменники жіночого роду

Земля, вода, любви, душа, печаль, свекры належали до:

- а) I відміни;
- б) II відміни;
- в) III відміни;
- г) IV відміни;
- д) V відміни;
- е) VI відміни.

45. З'ясуйте давню основу (за праслов'янським детермінативом) наведених іменників і відміну у сучасній українській мові:

Буки, поле, мышь, мати, чюдо, вода, земля, пѣснь.

2 ВАРІАНТ

1. Предметом історичної морфології української мови є: ...

2. У давньоукраїнській мові граматична категорія числа реалізувалася у _____ значеннях _____, роду – у значеннях _____, відмінка у формах _____.

3. Детермінатив – це

- а) закінчення;
- б) суфікс основи;
- в) префікс.

4. Визначити морфологічний склад поданих нижче слів у давньоукраїнській і в українській мові:

Дарь, пирь, мирь, брань, пьрстьнь, паробькъ.

5. Визначити іменники, що стоять у формі двоїни.

Глѣбу же убьену бивню и повержену на брезѣ двѣма колодама. И прѣбысть тоу дѣва дѣни.

Тихома бо очима примуть тѣ и радость имь будеть и веселиѣ о твоѣмь обращении.

6. Надпишіть давній тип відмінювання іменника і сучасну відміну: сестра, полѣ, гость, ночь, полъ, дѣчи, конь, мати, око.

7. Виберіть особові давньоукраїнські займенники: и, ѿ, ѣ, тѣ, та, овѣ, ты, азѣ, мы, наш, ва, вы.

8. Визначити розряди давньоукраїнських займенників:

Вѣ, мы, азѣ, тѣ, то, та, онѣ, оно, она, и, ѿ, ѣ, никѣто, кѣто, ово, ова, нѣкѣто, вѣсь, всѣсе, нашѣ, моѣ.

- а) особові ,
- б) присвійні,
- в) вказівні,
- г) означальні,
- д) питальні.....,
- е) неозначені.....,
- є) заперечні... .

9. Розмежуйте прикметники та іменники:

- а) Дасть и дары многы злато, сребро.
- б) Тѣгда великыи Святослав изрони злато слово.

10. Зробіть морфологічний аналіз займенників.

Мы великыи князь Витовть дали ѣсмо нашу грамоту бедриху.

11. Поставте подані іменники в Д.в., М.в. одн. сучасної української мови та утворіть давньоукраїнські форми.

Кънига, рука, другѣ, вѣлкѣ, сынѣ.

12. Паралельні відмінкові закінчення у родовому відмінку іменників II відміни виникли із закінчень.... .

13. Відтворіть шлях утворення прикметників сучасної української літературної мови.

Добрий, добре, добра; великий, велике, велика.

14. Суплетивні форми займенника I особи мн.

Мы – насъ, намъ... пояснюється -

15. Відтворіть шлях утворення числівників

П'ять, шість, одинадцять.

16. За своїми граматичними ознаками і походженням числівники, близькі до прикметників, були такі.... .

17. У давньоукраїнській мові були такі дієслівні форми:

а) особові.....

б) не особові.....

18. Давньоукраїнські дієслівні форми

Несеи..., быхъ., писаша..., ходити иму..., читаль быхъ..., дѣлаи..., мѣрилъ

юсмь – це

А сучасні..... –

19. Від основи інфінітива утворилися, від основи теперішнього часу

20. За структурою особові дієслівні форми поділялися на:

а) прості

б) складені

21. Дія, яка відбувалася в минулому, але її результат лишився актуальним і для моменту мовлення, передавалася.... .

22. Розрізніть аорист і імперфект:

Єще изволихомъ и избрахомъ собѣ два дни.

И живяху в мире поляне, и деревляне, и сѣверъ, и радимичи, вятичи и хорвате.

23. Посивилий, гнилий – це сліди

24. Активні дієприкметники минулого часу на –лъ, -ла, -ло вживалися в таких дієслівних формах:

25. Утворити усі форми перфекта від дієслова писати.

26. Супін – це

27. I дієвідміна утворилася від дієслів класів і II дієвідміна – від дієслів ... класу.

28. Підкреслити форми супіна.

И посла Ярополкъ искать брата. Изидэ сѣнѧ и сѣнѧть сѣмѧнѧ своѣго. И посьла и на сѣла сою пастъ свинии.

29. Форми казав би, пішов бих в південно-західних говорах української мови – це

30. Імперфект – це

31. У праслов'янській мові було ... особово – часова парадигм:
32. Суфікс – ти – це показник ...
а) інфінітива;
б) супіна.
33. У давньоукраїнській мові майбутній час виражався трьома формами:
....
34. Від давньоукраїнських форм інфінітива утворіть праслов'янські архетипи:
Печи, плести, речи, мести, мочи.
35. Підкреслити форми наказового способу і зробити морфологічний аналіз їх.
Не твори зъла да не постигнетъ тебе зло.
Могли за мА оче да быхъ былъ съдравъ.
36. У сучасній українській мові форми іменників
Плечима, грошима, очима, дверима походять від ...
37. Давньоукраїнські прислівники *опъть*, *верхи*, *беспрѣстани*, *въдосвѣто*, *заутр*, *спозаранку* – це ...
а) від займенникові прислівники;
б) відіменні;
в) відприкметникові;
г) віддієслівні.
38. Слова *иже*, *али*, *либо*, *ибо* – це ...
а) займенники;
б) прийменники;
в) частки;
г) сполучники.
39. Після занепаду кінцевого редукованого [ъ] іменники *голуб*, *степ* зазнали таких змін:
40. Із стародавніх прийменників:
а) зовсім вийшли з ужитку: ... ;
б) звузили серу свого вживання: ... ;
в) злилися в один прийменник: ... ;
г) Зазнали фонетичних змін: ...
41. Визначити початкову форму дієслівних форм:
Юсмь, быхъ, бѣхъ.
42. Аналітична форма дієслова, яка виражала минулу дію, що відбувалася раніше іншої минулої, називається:
а) перфект;
б) плюсквамперфект.
43. Давньоукраїнські іменники середнього роду *Чюдо*, *небо*, *око*, *сѣмА*, *теля* належали до:
а) I відміни;
б) II відміни;

- в)Ш відміни;
- г)ІУ відміни
- д)У відміни;
- е)УІ відміни.

44. З'ясуйте давню основу (за праслов'янським детермінативом) наведених іменників і відміну у сучасній українській мові:

Буки, поле, мышь, мати, чюдо, вода, земля, пѣснь.

45. Давньоукраїнські іменники жіночого роду: Земля, вода, любви, душа, печаль, свєкры належали до:

- а)І відміни;
- б)ІІ відміни;
- в)ІІІ відміни;
- г)ІУ відміни;
- д)У відміни;
- е)УІ відміни.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«РИТОРИКА»

Мета проведення тестового контролю: перевірка рівня засвоєних теоретичних знань і сформованості практичних умінь і навичок студентів з курсу «Риторика».

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу:

1. Риторика як мистецтво і наука. Предмет і завдання курсу.
2. Загальні і фахові риторики. Основні форми та жанри красномовства. Ораторське мистецтво. Історія розвитку і передумови його формування.
3. Функції ораторства в сучасному світі. Неориторика
4. Інвенція та диспозиція. Основні етапи підготовки оратора до промови.
5. Логіка та емоції в промові. Мовленнєві тактики спілкування: пошуки консенсусу
6. Елокуція. Техніка промови і культура оратора. Виразні засоби та прийоми риторики.
7. Структура ораторського твору. Типи промов.
8. Зовнішня культура оратора

Вид контролю: тематичний, проміжний і підсумковий зріз знань

За допомогою тестів перевіряються як пізнавальні, практичні, та і творчі уміння й навички майбутніх філологів.

Тести передбачають перевірку умінь студента давати відповіді на запитання, дотримуючись точності, логічності висловлюваної думки, будувати власні висловлювання, обґрунтувати вибір мовних засобів, уживання термінів та понять у риторичних текстах.

Завдання розташовуються блоками за формами, у межах кожної з них завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності. Завдання розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з 34 завдань.

Завдання 1–15 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 16–20 множинного вибору з кількома правильними відповідями.

Завдання 21–25 на вибір кількох тверджень.

Завдання 26–30 з пропуском частин речення.

Завдання 31–35 на встановлення відповідності.

Творче завдання.

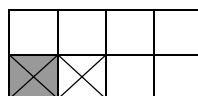
Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених в бланку.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
50–43	100–90	Відмінно (А)
39–42	83–89	Добре (В)
36–38	74–81	Добре (С)
32–35	64–73	Задовільно (Д)
28–31	60–63	Задовільно (Е)
13– 27	35–59	Незадовільно (FХ)
1–12	1–34	Незадовільно (Х)

ВАРІАНТ 1

Завдання 1-10 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. **Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**

1. Риторика – це наука:

- а) про культуру спілкування;
- б) про правила застосування міміки і жестів;
- в) про правильну вимову звуків;
- г) про переконання;

2. Основні складові риторики як навчального предмета:

- а) історія;
- б) теорія;
- в) практика;
- г) техніка;

3. Передумовою появи ораторського мистецтва стали:

- а) бажання виступати перед аудиторією;
- б) активна участь громадян у політичному житті країни;
- в) демократичні перетворення в державі;
- г) потреба вирішувати спірні питання.

4. Основне завдання риторики – це:

- а) широке використання засобів масової комунікації;
- б) використання художніх засобів;
- в) настанова на ефективну комунікацію;
- г) залучення різних способів і засобів комунікації.

6. Риторика Нового часу пов'язана з поняттями:

- а) дарування;
- б) втішання;
- в) вправляння;
- г) переконання;

7. Оратор – це людина, яка вміє:

- а) виголошувати промови;
- б) танцювати;
- в) робити компліменти;
- г) підтримувати духовно-емоційний контакт з аудиторією.

8. Родоський стиль риторики відзначається:

- а) діловитістю змісту;
- б) емоційністю;
- в) красою форми;
- г) аргументованістю.

9. Проповіді, бесіди, напучення, коментування Біблії у практиці різноманітних християнських конфесій – це красномовство:

- а) суспільно-побутове;
- б) політичне;

- в) церковне
- г) академічне.

10. Першим з великих ораторів Афін був:

- а) Корах;
- б) Лісій;
- в) Перикл
- г) Горгій.

Завдання 11–20 мають три варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

11. Компонентами риторичного трикутника є:

- а) оратор, промова, аудиторія;
- б) етос, логос, пафос;
- в) знання, уміння, навички.

12. Метою ораторської промови є:

- а) вплив або інформування;
- б) інформування або переконання;
- в) витонченість виразу думки або вплив.

14. Ораторська діяльність науковця та викладача – це:

- а) юридичне (судове) красномовство;
- б) академічне красномовство;
- в) політичне красномовство.

15. Етос – це засоби впливу, що апелюють до:

- а) норм людської поведінки;
- б) почуттів;
- в) розуму.

16. Логос — це засоби впливу, що апелюють до:

- а) норм людської поведінки;
- б) почуттів;
- в) розуму.

17. Мета промови – це:

- а) результат, до якого прагне оратор;
- б) враження, яке він намагається справити на аудиторію;
- в) знайти однодумців, які підтримують оратора.

18. Критично до промови оратора налаштовані аудиторії:

- а) великі;
- б) малі;
- в) різного складу

19. Найбільш складною для оратора є аудиторія:

- а) байдужа;
- б) конфліктна;
- в) прихильна.

20. Ораторська промова складається з:

- а) вступу, аргументації, висновку;
- б) вступу, аргументації, критики;
- в) вступу, головної частини, завершення.

Завдання 21–25 мають чотири варіанти відповіді, серед яких ДВА правильних. Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.

21. До загальновідомих видів красномовства відносять:

- а) юридичне (судове);
- б) шкільне;
- в) політичне;
- г) промислове;

22. П. Сопер вважав, що існує лише два види красномовства:

- а) інформаційне;
- б) лекційне;
- в) агітаційне;
- г) побутове.

23. Діалектичний діалог Сократа головною метою мав:

- а) відійти від крайнощів;
- б) дібрати аргументи;
- в) знайти золоту середину;
- г) правильно побудувати промову.

24. Феофан Прокопович найважливішими завданнями риторики вважав:

- а) навчити мистецтва слова;
- б) навчити переконувати слухачів;
- в) навчити налагоджувати корисні зв'язки;
- г) просування товарів чи послуг на ринок.

25. Платон виділяв два види здібностей, властивих ораторові:

- а) здатність спілкуватися з аудиторією;
- б) здатність звести все до єдиної ідеї;
- в) здатність проаналізувати, розкласти явище на його складові частини;
- г) здатність робити висновки із сказаного.

У завданнях 26–30 виберіть правильну відповідь (СЛОВО ЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ), що відповідає пропущеному компоненту речення. Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання.

26. У сучасному мовознавстві з'явилося поняття ..., тобто риторика дискурсу як щоденного мовного спілкування в соціумі. Залежно від того, що говорити і кому, риторика відповідає на питання: як говорити, для чого і де.

- а) „комунікативна риторика”
- б) „дискурсивна риторика”
- в) „риторика менеджменту”.

27. Закони риторики, представлені у риторичній формулі, відбивають системність ... (що, навіщо, як), що головним чином визначає результативність цієї діяльності, від чого багато в чому залежить успіх будь-якої іншої діяльності людини.

- а) мисленнєво-мовленнєвої діяльності;
- б) професійної діяльності;
- в) мовленнєвої діяльності.

28. Як одна з основних категорій класичної риторики етос визначав зразкову суспільну і особисту ..., інакше промовець не зможе переконувати і впливати. Без етосу (морального кодексу) риторика самознищується, перетворюється не в істину думок і почуттів, а в самообман.

- а) етичну поведінку оратора;
- б) морально-етичну поведінку оратора;
- в) моральну поведінку оратора.

29. Після виступу настає етап ... спад фізичного та інтелектуально-психологічного напруження. Гарний оратор використовує цей стан, щоб „по свіжих слідах” проаналізувати свій виступ, виділивши вдалі і невдалі місця, знайти їм пояснення.

- а) релаксації, розслаблення;
- б) емоційного задоволення;
- в) підготовки до наступного виступу.

30. Риторика дає можливість будь-якій людині цивілізовано реалізувати свою Саме в процесі публічних виступів людина може домогтися переваги над іншими людьми.

- а) здатність спілкуватися;
- б) перевагу над іншими;
- в) „волю до влади”.

Завдання 31–34 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки у бланку відповіді на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

31. Закони риторики мають таке значення:

1	концептуальний закон	А	система дій з підготовки ефективної реалізації стратегій
2	закон моделювання аудиторії	Б	системна побудову програми впливу на конкретну аудиторію
3	стратегічний закон	В	винайдення задуму, ідеї, створенні концепції.
4	тактичний закон	Г	системне вивчення тих, на кого розраховується викладення концепції

32. Розділи класичної риторики відбивають такі поняття:

1	інвенція	А	формулює основні поняття про предмет виступу і визначає правила оперування поняттями
2	диспозиція	Б	розкриває закони мовного вираження предмета спілкування
3	елокуція	В	досліджує фігури слова і фігури думки
4	елоквенція	Г	розробляє етапи задуму, намірів, ідей майбутнього виступу

33. Основні поняття класичної риторики позначають:

1	логос	А	інтелектуальне, вольове, емоційне устремління мовця
2	етос	Б	слово, мова, мовлення, поняття, думка, роздум
3	пафос	В	загальні місця у промові
4	топос	Г	означало звичай, звичка, характер, норів

34. Мотиви поведінки суб'єктів спілкування:

1	морально-дисциплінарний	А	заснований на цікавості, але не підкріплений волею суб'єкта
2	емоційно-естетичний	Б	прагнення бути схожим на героя, кумира, авторитетну особистість
3	інтелектуально-пізнавальний	В	зовнішній, примусовий, не підкріплений бажанням суб'єкта
4	ідентифікації з іншою людиною	Г	зумовлений бажанням і волею суб'єкта до пізнання

Творчі завдання:

1. Складіть схему “Основні етапи підготовки до ораторської промови”.

2. Як Ви розумієте притчу, яку навів у своєму виступі І.К.Карпенко-Карий.

Їжак любить виноград, іде в виноградник і качається по землі, причому на його голки наколюються ягоди; цим способом він візьме тільки ті ягоди, які наштрикнуться на голки, а ... решта ... решта залишиться у винограднику, куди він вертатиметься ще й ще, де й другі їжаки роблять те саме, і все-таки ні один всього не візьме, а тільки те, що наколеться на голки... Виноградник – життя, їжаки – ми. Що нам по силам взяти з життя, те й візьмемо ...

ВАРІАНТ 2

Завдання 1–10 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

1. Риторика – це наука про:

- а) звуки мови;
- б) ораторське мистецтво, красномовство;
- в) частини мови;
- г) культуру мови.

2. Масова культура орієнтується на:

- а) галузі людського існування;
- б) хобі окремих осіб, груп;
- в) стиль життя суспільства;
- г) рівень мовної культури суспільства.

3. У грецькій міфології риторику уособлювала одна з дев'яти мистецьких муз донька Зевса і богині пам'яті Мнемосіни богиня:

- а) Клію;
- б) Євтерпа;
- в) Талія;
- г) Калліопа.

4. Першим з великих ораторів Афін був:

- а) Корақ;
- б) Лісій;
- в) Перикл
- г) Аристотель.

5. Утвердив принцип „риторика – майстер переконання” і розробив ряд засобів, якими оратор може, насолоджуючи душу слухача і приславши трошки розум, вести його за собою:

- а) Аристотель;
- б) Горгій;

- в) Сократ
 - г) Демосфен.
8. **Вважаю, що першою умовою успіху оратора є жвавість, другою – жвавість, третьою – жвавість;**
- а) Демосфен;
 - б) Клеон;
 - в) Молон
 - г) Ломоносов.
9. **Риторичне вчення виклав у двох трактатах: „Риторика” („Про мистецтво риторики”) і „Поетика”:**
- а) Катон;
 - б) Гай Веррес;
 - в) Аристотель
 - г) Гай Юлій Цезар.
10. **„Про оратора”, „Брут”, „Оратор” – це твори:**
- а) Цицерона;
 - б) Цезаря;
 - в) Квінтіліана
 - г) Аристотеля.
- Завдання 11–20 мають три варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**
11. **Пафос – це засоби впливу, що апелюють до:**
- а) норм людської поведінки;
 - б) почуттів;
 - в) розуму.
12. **Топос – це риторичне поняття, що:**
- а) означає загальні місця у промові;
 - б) емоційне устремління мовця;
 - г) основа формування риторичного ідеалу.
13. **Структура аргументацій складається з:**
- а) аргументів, тези, висновку;
 - б) аргументів, тези, змісту;
 - в) аргументів, тези, форми.
14. **Найбільш ефективним способом запам’ятовування матеріалу є:**
- а) логічний;
 - б) механічний;
 - в) мнемотехнічний.
15. **Ораторська діяльність складається з етапів:**
- а) трьох;
 - б) чотирьох;
 - в) п’яти.
16. **Структура аргументацій складається з:**
- а) аргументів, тези, висновку;
 - б) аргументів, тези, змісту;
 - в) аргументів, тези, форми.

17. Метою головної частини промови є:

- а) обґрунтування тез оратора;
- б) розкриття теми промови;
- в) виклад фактів.

18. Шляхами викладу матеріалу є:

- а) дедуктивний, індуктивний;
- б) природний, штучний;
- в) логічний, алогічний.

19. Більшу кількість інформації від оратора аудиторія отримує:

- а) вербальними каналами;
- б) невербальними каналами;
- в) медіаканалами.

20. Оратору під час публічного виступу слід уникати:

- а) відкритих жестів і жестів-поплавків;
- б) відкритих і закритих жестів;
- в) жестів-поплавків і закритих жестів.

Завдання 21–25 мають чотири варіанти відповіді, серед яких ДВА правильних. Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.

21. До головних рис академічного красномовства відносять:

- а) доказовість думки;
- б) млявість думки
- в) образність думки;
- г) точність мислення.

22. До основних жанрів ораторського мистецтва не належать:

- а) академічне красномовство;
- б) урочисте красномовство;
- в) соціально-побутове красномовство;
- г) шкільне красномовство;

23. Найвидатнішими українськими риториками XVII– XVIII ст. вважають:

- а) Єпіфанія Славинецького;
- б) Антонія Радивиловського;
- в) Феофана Прокоповича;
- г) Григорія Сковороду.

24. Основою бізнес-риторики є телефонний маркетинг, як засіб:

- а) зв'язку із партнерами;
- б) підтримки комунікативних контактів;
- в) обміну словами;
- г) спілкування на рівні вертикально-горизонтальних зв'язків.

25. Марк Порцій Катон Старший основними рисами промов вважав:

- а) пафос художнього мовлення;
- б) максимальну стриманість;
- в) емоційний вплив на аудиторію;
- г) точність, лаконізм, стилістичну вишуканість.

У завданнях 26–30 виберіть правильну відповідь (СЛОВО ЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ), що відповідає пропущеному компоненту речення. Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання.

26. *Аргументація, на думку Г.М.Сагач, є явищем комунікативним, яке включає в себе два аспекти: ... (пізнання предмета, поглиблене його розуміння, пошук істини, поширення істинних думок та їх захист) та ... (аргументатор визнає себе та реципієнта людьми, які мають рівне право вільного пізнання істини).*

- а) аргументацію, пізнання;
- б) гносеологічний етичний;
- в) комунікативний, знаннєвий.

27. *Теза розглядається як головна думка або згусток думок, що розгортається суб'єктом у ході спілкування з аудиторією. Вона виконує роль ... усіх компонентів мовлення: концепції, запитань, цільової установки, аудиторії.*

- а) синтезатора;
- б) послідовника;
- в) організатора.

28. *Індивідуально-особистісні ознаки становлять собою наступний крок у вивченні внутрішнього світу людини, який направлений на розкриття особливостей кожного суб'єкта, дослідження будови його внутрішнього світу, ступеня розвитку основних функцій —....*

- а) нервової системи, типу й способу мислення
- б) особливостей характеру, типу темпераменту;
- в) інтелектуальної, емоційної, рухливої, інстинктивної.

29. *Повноцінна мисленнєво-мовленнєва діяльність людини починається з оволодіння нею ..., за допомогою якого вона вчиться враховувати наслідки своїх дій як найближчим часом, так і у перспективі, визначатися з метою своєї діяльності, виділяти головне і другорядне, логічно вибудовувати свою діяльність.*

- а) мовленнєвим законом;
- б) концептуальним законом;
- в) системно-аналітичним законом.

30. Ці три основоположні категорії класичної риторики: ... – можна визначити як три важливі наукові критерії, успадковані й іншими філологічними (і не тільки) науками, що розвинулися дотично до риторики.

- а) істинність, щирість, розважливість
- б) інвенцію, диспозицію, елокуцію;
- в) логос, етос, пафос.

Завдання 31–34 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки у бланку відповіді на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

31. Закони риторики позначають такі поняття:

1	тактичний	А	формує і розвиває вміння володіти мовленням
2	мовленнєвий	Б	формує і розвиває вміння встановлювати, зберігати й закріплювати контакт з аудиторією
3	закон ефективної комунікації	В	формує і розвиває вміння рефлексувати
4	системно-аналітичний	Г	формує і розвиває вміння працювати з фактами та аргументами,

32. Основоположні категорії класичної риторики спираються на такі критерії:

1	логос	А	критерій відповідності мовної поведінки
2	етос	Б	критерій щирості
3	пафос	В	часо-просторовий критерій
4	топос	Г	критерій істинності

33. До потреб як категорії, що визначає вибір суб'єкта, належать:

1	особистісна	А	суб'єкт сприймає інформацію з урахуванням професійних інтересів
2	професійна	Б	суб'єкт турбується про розвиток знань, умінь спілкуватися, культурний розвиток
3	громадська	В	суб'єкт отримує інформацію тільки для себе, з урахуванням власного інтересу
4	духовна	Г	суб'єкт піднімається до рівня усвідомлення внеску в суспільство

34. Розрізняють такі реакції на предмет мовлення:

1	байдужа	А	суб'єкт легко стає на точку зору іншого, так само легко від неї відмовляється
2	угодовська	Б	створенням у суб'єкта установки на розуміння іншого
3	конфліктна	В	невключення суб'єкта в предмет обговорення, незацікавлення
4	конструктивна	Г	спалахи негативних емоцій суб'єкта(ів) на дії іншого суб'єкта(ів)

Творчі завдання:

1.Складіть схему “Види планів ораторської промови”

2.Як Ви розумієте вислів архієпископа Меджі: Існують три категорії ораторів: “Одних можна слухати, других не можна слухати, третіх не можна не слухати”.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Мета проведення тестового контролю: перевірка рівня засвоєних теоретичних знань і сформованості практичних умінь і навичок студентів з курсу методики вивчення української мови у виші..

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу:

1. Мета, зміст, завдання, структура початкової дисципліни. Огляд літератури з курсу. Загальноєвропейські рекомендації та державні документи з проблем мовної освіти й підготовки сучасного вчителя.

2. Проблеми професійної підготовки студентів-філологів.

3. Філософські, соціальні, психологічні психолінгвістичні та лінгводидактичні засади мовної освіти в Україні.

4. Комплексний підхід до лінгвістичної освіти у ВЗО та інтегративність у її реалізації. Рідномовний аспект підготовки майбутніх учителів-словесників.

5. Зміст, структура і технологія реалізації лінгводидактики вищої школи в навчальному процесі.

6. Психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності студентів-філологів.

7. Навчально-, науково-дослідна робота студентів.

8. Організація самостійної роботи з мовних дисциплін.

Вид контролю: тематичний, проміжний і підсумковий зріз знань

За допомогою тестів перевіряються як пізнавальні, практичні, та і творчі уміння й навички майбутніх філологів.

Тести передбачають перевірку умінь студента давати відповіді на запитання, дотримуючись точності, логічності висловлюваної думки, будувати власні висловлювання, обґрунтувати вибір мовних засобів, уживання термінів та понять у процесі роботи з тестами.

Завдання розташовуються блоками за формами, у межах кожної з них завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності. Завдання розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з 30 завдань.

Завдання 1–20 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 21–30 творчого характеру.

Інструкція щодо роботи з тестом

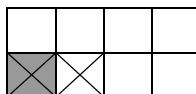
1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених в бланку.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
27–30	100–90	Відмінно (А)
22–26	83–89	Добре (В)
20–23	74–81	Добре (С)
16–19	64–73	Задовільно (Д)
10–15	60–63	Задовільно (Е)
5–9	35–59	Незадовільно (FХ)
1–4	1–34	Незадовільно (Х)

ВАРІАНТ 1

1. Програма з методики вивчення української мови у вищій школі визначає:

- а) мету та основний зміст навчання;
- б) методику вивчення української мови у вищій школі;
- в) засоби навчання.

2. Методологія в лінгводидактиці – це ...

- а) вчення про принципи, методи, форми і процеси пізнання та перетворення педагогічної дійсності;
- б) професійна модель підготовки студентів у вищій школі;
- в) загальні принципи пізнання, категоріальний апарат науки.

3. У структурі методологічного знання вчені виокремлюють чотири рівні, які знаходяться в певній підпорядкованості та створюють складну систему, – це ...

- а) філософський, методичний, лінгвістичний, психологічний;
- б) філософський, загальнонауковий, конкретнонауковий, технологічний;
- в) філософський, педагогічний, соціокультурний, психолінгвістичний.

4. Конкретнонауковий рівень методологічного знання – це ...

- а) сукупність принципів, методів дослідження, процедур, що використовуються в тій чи іншій спеціальній науковій дисципліні;
- б) загальні принципи пізнання, категоріальний апарат науки;
- в) концепції, наукові підходи, що використовуються різними науками.

5. Модульна технологія навчання у вищій школі передбачає ...

- а) підхід, де цінностями визнаються не тільки явища і їх властивості, предмети, необхідні людям певного суспільства для задоволення власних потреб, а й ідеї, спонукання у вигляді норм та ідеалів;
- б) поєднання культур, християнського віровчення, уявлення про особистість як сукупність фізичного, ефірного, астрального тіла;
- в) чітке планування всіх видів діяльності студентів, структурування навчального матеріалу з виділенням окремих модулів й організацією навчальної роботи та контролем рівня знань, умінь і навичок з кожного модуля.

6. Навчальний модуль – це ...

- а) змістова одиниця вимірювання навчальної інформації;
- б) частина навчального процесу;
- в) форма проблемного навчання.

7. Принцип модульності ...

- а) потребує глибокого розуміння й усвідомлення студентами близьких, середніх і віддалених перспектив навчання;
- б) забезпечує вільну зміну змісту модулів з урахуванням динаміки соціального замовлення;

в) визначає модульний підхід до навчання, що виражається змістом організаційних форм і методів навчання, яке будується за окремими функціональними вузлами - модулями, призначеними для досягнення конкретних дидактичних цілей.

8. Контрольно-оцінювальний компонент модульної технології навчання .

а) реалізується безпосередньо на групових заняттях або під час оцінювання самостійної роботи студентів у формі співбесіди, спеціальних колоквиумів, заліків чи екзаменів, перевірки контрольних завдань з наступним обговоренням результатів на групових заняттях;

б) являє собою сукупність різноманітних форм і методів організації навчального процесу: лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять;

в) виділяється на основі аналізу програми з методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах і врахування принципів модульної побудови її змісту.

9. Лекція – це ...

а) форма навчального заняття, на якому викладач організує детальне закріплення студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, в результаті чого формуються уміння і навички практичного застосування знань теоретичного матеріалу шляхом індивідуального виконання студентами відповідних завдань;

б) основна форма проведення занять у вищому навчальному закладі, яка призначена для засвоєння теоретичного матеріалу, охоплює основний теоретичний матеріал окремої чи декількох тем навчальної дисципліни і визначається у сучасній вітчизняній вищій школі як усний, послідовний, систематичний виклад змісту науки;

в) форма навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до яких студенти готують тези виступів шляхом підготовки індивідуально виконаних завдань.

10. Вступна лекція дає ...

а) загальне уявлення про завдання і зміст всього курсу; розкриває структуру і логіку розвитку галузі науки; пов'язує теоретичний матеріал курсу з майбутньою спеціальністю; розкриває методику роботи над курсом; дає характеристику підручників, посібників та іншої навчальної і наукової літератури;

б) розкриває матеріал конкретної теми навчальної програми;

в) проводиться перед виробничою практикою, державними іспитами, дає стислий виклад основних питань розділів (курсу).

11. Мета практичних занять з лінгвістичних дисциплін полягає...

а) у розширенні, поглибленні й уточненні теоретичних знань, здобутих студентами на лекціях і під час самостійної роботи; забезпеченні вироблення навичок і вмінь застосовувати знання у процесі розв'язування теоретичних і практичних завдань; у формуванні професійних якостей майбутнього спеціаліста;

б) у контролі рівня засвоєння теоретичних знань;

в) у практичних рекомендаціях щодо виконання різних завдань.

12. Лабораторні заняття з лінгвістичних дисциплін у вищій школі.

а) допомагають перевірити теоретичні знання студентів;

б) є формою контролю самостійної роботи студентів;

в) не стільки закріплюють теоретичні знання з мови та методи- ки її викладання у школі, скільки дозволяють студентові гли- боко й наочно вивчати механізм застосування теоретичних знань.

13. Консультація – це ...

а) форма навчального заняття, під час якого студент одержує відповіді або пояснення від викладача на конкретні питання певних теоретичних положень та аспектів їх практичного за- стосування;

б) форма навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до яких студе- нти готують тези виступів шляхом підготовки індивідуально виконаних завдань;

в) форма навчального заняття, на якому викладач організує детальне закріплення студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, в результаті чого формуються уміння і навички практичного застосування знань теоретичного матеріалу шляхом індивідуального виконання студентами відповідних завдань.

14. Функції консультацій такі:

а) сприяти кращому усвідомленню студентами знань, опрацьо- ваних на лекціях;

б) розвиток інтересу студентів до обраної професії; набуття на- вичок самостійної навчальної праці й наукового пошуку; до- повнення, поглиблення, уточнення здобутих теоретичних знань; закріплення знань і встановлення їхнього рівня; ви- вчення індивідуальності студента;

в) висвітлення тільки тих питань, які не знайшли свого відо- браження на лекціях.

15. Основні функції організації контролю такі:

а) навчальна, розвивальна, організуюча, повторювальна, уза- гальнююча, контролююча, керівна, виховна;

б) перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу, контроль за виконанням практичних вправ;

в) організаційна, виховна, контролююча.

16. Виділяють такі види обліку знань, умінь і навичок студентів:

а) підсумковий, поточний;

б) поточний (оперативний), тематичний (міжсесійний), підсум- ковий (екзаменаційний);

в) поточний, екзаменаційний.

17. Самостійна робота студентів - це

а) форма навчання, при якій студент засвоює необхідні знання, оволодіває вміннями і навичками, навчається планомірно, систематично працювати, мислити, формує свій стиль розумової діяльності;

б) один із видів навчальної діяльності, який забезпечує зворот- ній зв'язок між викладачем та студентом;

в) форма контролю знань, умінь і навичок студентів.

18. Студентські наукові роботи подають у таких формах:

а) наукова стаття в журналі, збірнику; науковий звіт; наукова доповідь, тези; методична розробка з навчальної, виховної теми; дипломна та курсова роботи; алгоритми розв'язання конкретних завдань; методичні рекомендації школярам з різних видів діяльності; програми шкільних гуртків, клубів, об'єднань;

б) курсові та дипломні роботи;

в) виступи на наукових конференціях; курсові та дипломні роботи.

19. «Засідання експертної групи» («панельна дискусія») – це ...

а) спільне обговорення висунутої проблеми учасниками групи (4-5 осіб з визначеним заздалегідь головою групи) та обговорення доповіді (досить стислої, у якій кожен доповідач висловлює свою позицію);

б) обговорення, у ході якого ця група обмінюється думками з «аудиторією»;

в) формалізоване обговорення, яке побудоване на основі виступів учасників-представників двох протилежних команд-суперників та заперечень до цих виступів.

20. Курсова робота студента - це

а) відображення змісту основних наукових праць з теми дослідження;

б) колективне дослідження, яке дає змогу перевірити особистий внесок кожного учасника такого проекту;

в) самостійне наукове дослідження, що синтезує аналіз напрацьованого матеріалу з відповідної проблеми, а також елементи творчого пошуку студента.

Творче завдання.

Варіант 1

1. Джерела розвитку методики викладання української мови у вищій школі. Методи наукового дослідження в методиці навчання української мови.

Сформулюйте цілі практичного заняття «Завдання орфографії у шкільному курсі української мови, основні принципи її навчання», лабораторного заняття «Спостереження й аналіз уроку української мови в загальноосвітніх навчальних закладах». Чим відрізняється дидактична мета цих занять?

2. Розробіть фрагмент практичного заняття з сучасної української мови на нефілологічних факультетах, які б передбачали репродуктивний і творчий рівні діяльності студентів.

Варіант 2.

1. Опрацювавши наукову літературу, дайте письмово відповіді на запитання: «Які мотиви навчальної діяльності студентів виділяють науковці?», «У чому полягають принципи індивідуалізації та диференціації навчання у вищій школі? Наведіть приклади».

2. Змодельуйте ситуацію навчальних занять з української мови, де викладач використовує індивідуальні завдання і диференційований підхід під час перевірки виконання студентами домашнього завдання.

Варіант 3.

1. Поясніть методику написання курсової роботи з сучасної української мови.

2. Для активізації пізнавальної діяльності студентів 2 курсу з теми «Комбінаторні фонетичні зміни» розробіть систему запитань і завдань.

Варіант 4.

1. Проаналізуйте форми і методи системи педагогічних впливів на розвиток наукового професійного потенціалу майбутнього вчителя-словесника.

2. Розробіть тестові завдання для узагальнення вивченого матеріалу з розділу «Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія» (філологічна спеціальність, 2 курс).

Варіант 5.

1. Які вимоги ставляться до проведення лекції з елементами проблемного навчання.

2. Складіть план засідання наукової секції з проблеми «Культурологічний підхід до навчання української мови в школах південно-східного регіону України».

Варіант 6

1. Опишіть методику написання дипломної роботи з сучасної української мови.

2. Розробіть план і практичні завдання для самостійної роботи студентів соціально-педагогічного факультету з практикуму української мови (тема: «Спрощення у групах приголосних звуків, що виникають під час словосполучення та словозміні, для полегшення вимови:»).

Варіант 7

1. Опишіть підготовку оратора до лекційного виступу на занятті з методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах (тему лекції оберіть самостійно).

2. Розробіть завдання комплексної контрольної роботи з методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах для студентів філологічних спеціальностей.

Варіант 8.

1. Доведіть ефективність використання на заняттях з сучасної української мови (для філологічних спеціальностей) моделювання як методу наукового дослідження і методу навчання.

2. Складіть план роботи наукового гуртка з української мови для студентів спеціальності: початкове навчання.

Варіант 9

1. Схарактеризуйте умови ефективної організації самостійної роботи з сучасної української мови.

2. Укладіть список тем курсових робіт з сучасної української мови для студентів 3 курсу філологічного факультету.

Варіант 10.

1. Схарактеризуйте будову модульної програми з методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах (для студентів 3 курсу філологічних спеціальностей).

2. Складіть план лабораторного заняття з методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах для студентів 3 курсу (тема «Методика стилістичного аналізу тексту»).

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Мета проведення тестового контролю: перевірка рівня засвоєних теоретичних знань і сформованості практичних умінь і навичок студентів з курсу методики викладання української мови.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу:

- 1.Методика української мови як наука і навчальна дисципліна.
- 2.Українська мова як навчальна дисципліна в середніх закладах освіти.
- 3.Психологічні і дидактичні основи навчання української мови.
- 4.Програми і підручники з української мови.
5. Методи, прийоми і засоби навчання української мови.
6. Типи уроків української мови, їх структура і методика проведення.
- 7.Методика навчання фонетики, орфоепії, графіки.
- 8.Методика навчання лексикології й фразеології.
- 9.Методика вивчення будови слова і словотвору.
10. Методика вивчення граматики
11. Методика навчання орфографії.
12. Методика формування комунікативних умінь і навичок на уроках української мови
13. Методика роботи зі стилістики та риторики
14. Позакласна робота з української мови та методика її проведення.

Вид контролю: тематичний, проміжний і підсумковий зріз знань.

За допомогою тестів перевіряються як пізнавальні, практичні, та і творчі уміння й навички майбутніх філологів.

Тести передбачають перевірку умінь студента давати відповіді на запитання, дотримуючись точності, логічності висловлюваної думки, будувати власні висловлювання, обґрунтувати вибір мовних засобів, уживання термінів та понять у процесі роботи з тестами.

Завдання розташовуються блоками за формами, у межах кожної з них завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності. Завдання розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з 35 завдань

Завдання 1-15 на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 16-20 множинного вибору з кількома правильними відповідями.

Завдання 21-25 на вибір кількох тверджень.

Завдання 26-30 з пропуском частин речення.

Завдання 31-35 на встановлення відповідності.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій послідовності. Завдання розташовані за принципом зростання складності в межах кожного блоку.

Інструкція щодо роботи з тестами

1. Правила виконання зазначені перед тестовим завданням кожної нового блоку.
2. Відповідайте після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте чернетку.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку записуйте лише правильні відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимоги інструкції до кожного блоку завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.
4. Якщо ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її заштрихувавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку.

А	Б	В	Г
	Х		

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених в бланку відповіді.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
50–43	100–90	Відмінно (А)
39–42	83–89	Добре (В)
36–38	74–81	Добре (С)
32–35	64–73	Задовільно (Д)
28–31	60–63	Задовільно (Е)
13–27	35–59	Незадовільно (FХ)
1–12	1–34	Незадовільно (Х)

ВАРІАНТ 1

Завдання 1-8 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. **Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.**

1. До одного із завдань методики належить:

- а) взаємозв'язок у навчанні споріднених і неспоріднених мов;
- б) зміст мовної освіти, мовний і мовленнєвий матеріал;
- в) забезпечення належного рівня культури мовлення учнів, розвитку комунікативних умінь;
- г) професійна підготовка вчителя-словесника.

2. Державний стандарт загальної середньої освіти передбачає:

- а) формування національно свідомої особистості
- б) забезпечити активне володіння учнями державною (рідною) мовою;
- в) вміння будувати діалог і монолог;
- г) урахування всіх функцій мови.

3. Педагогічна психологія досліджує процеси:

- а) опанування усним і писемним мовленням;
- б) процеси якісного засвоєння мови;
- в) розвитку мислення учнів, уваги, пам'яті;
- г) удосконалення дару слова.

4. До методів навчання за способом взаємодії учителя й учнів належать:

- а) пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, репродуктивний;
- б) розповідь, бесіда, спостереження над мовою, робота з підручником, вправи;
- в) теоретичні, теоретико-практичні, практичні;
- г) інформаційно-рецептивний, спонукально-репродуктивний, стимулюючо-пошуковий.

5. Програма "Українська мова" побудована з такими принципами:

- а) лінійним, історичним, науковості;
- б) спіралевидним, концентричним, лінійним;
- в) концентричним комунікативним, історичним;
- г) історичним, науковості, концентричним.

6. Шкільна фонетика повинна стати базою

- а) для свідомого засвоєння граматичних норм;
- б) для свідомого засвоєння орфоепічних норм;
- в) для свідомого засвоєння лексичних норм;
- г) для свідомого засвоєння орфографічних норм

7. Під час вивчення словотвору та будови слова розглядаються правила:

- а) уживання голосних і приголосних і словах;
- б) поєднання слів у словосполучення і речення;
- в) написання префіксів, суфіксів, чергування приголосних;
- г) морфологічного аналізу слова.

8. Об'єктом вивчення морфології є:

- а) лексико-семантичне значення слів;
- б) синтаксичне використання форм слова;
- в) критерії поділу слів на групи;
- г) морфемна будова слова.

Завдання 9-16 мають три варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

9. Проблемне навчання – один із типів розвивального навчання, що:

- а) стимулює відбір способів засвоєння навчального матеріалу;
- б) сприяє розвитку творчого мислення і мовлення як єдиного процесу;
- в) членує навчальний матеріал на частини.

10. Якість уроку української мови залежить від ...

- а) змісту і форми уроку;
- б) взаємодії учителя й учнів;
- в) структури уроку.

11. Стрижнем сучасного уроку мови є:

- а) вивчення учнями теоретичного матеріалу;
- б) робота над формуванням комунікативних умінь і навичок учнів;
- в) формування нормативного мовлення учнів.

12. У навчанні синтаксису до загальнодидактичних належать такі принципи:

- а) міцності знань, осмислення результатів навчання;
- б) вивчення мови у структурній цілісності, функціонально-стилістичної спрямованості;
- в) урахування характеру синтаксичних зв'язків, опора на комунікативні уміння й навички.

13. Серед лінгводидактичних принципів навчання орфографії виокремлюють

- а) принципи активності і самостійності у навчанні;
- б) принцип пізнавально-практичної спрямованості у навчанні;
- в) принцип зіставлення семантики слова і його структури.

14. До пунктуаційних понять належать:

- а) речення як самостійна комунікативна одиниця, розділові знаки;
- б) смислова закінченість речення, пунктуаційна норма;
- в) одиниця пунктуації, пунктуаційна норма, розділові знаки.

15. Серед завдань словникової роботи виокремлюють:

- а) вивчення нових слів з урахуванням системних зв'язків;
- б) розвиток в учнів потреби у спілкуванні українською мовою;
- в) формування вмінь доцільного використання слів.

16. За типом мовлення учнівські твори поділяються:

- а) за опорними словами, за граматичним завданням, індивідуальний;
- б) опис, роздум, міркування;
- в) на лінгвістичну тему, за картиною, колективний.

Завдання 17-21 мають чотири варіанти відповіді, серед яких ДВА правильних. Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.

17. До рівнів засвоєння мовного матеріалу належить:

- а) сприймання матеріалу, запам'ятовування й відтворення;
- б) повторення матеріалу на основі засвоєних знань;
- в) виконання ситуативних вправ;
- г) засвоєння знань шляхом проблемних завдань;

18. Опрацюючи розділ “Будова слова” учні повинні вміти:

- а) відділяти закінчення слів від основи;
- б) з'ясовувати лексичне значення слова;
- в) добирати спільнокореневі слова;
- г) правильно писати слова з вивченими орфограмами;

19. До психологічних передумов засвоєння учнями знань належить:

- а) позитивне ставлення учнів до процесу навчання;
- б) мотив соціального престижу, громадського обов'язку;
- в) процеси мислення (конкретного, абстрактного, понятійного);
- г) формування мовної й мовленнєвої компетенції.

20. До особливостей методу роботи з підручником належать:

- а) привчає учнів до самостійної організації процесу навчання;
- б) полегшує розуміння структури того, що вивчається;
- в) допомагає осмислити зв'язки між мовними явищами;
- г) сприяє реалізації принципу розвивального навчання.

21. До методичних принципів формування в учнів комунікативних умінь і навичок належать:

- а) принцип постійної уваги до мови й мовлення;
- б) принцип поступового ускладнення навчального матеріалу;
- в) принцип активності й самостійності у формуванні умінь і навичок;
- г) принцип забезпечення міжпредметних зв'язків.

У завданнях 22-26 виберіть правильну відповідь (СЛОВО ЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ), що відповідає пропущеному компоненту речення. Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання.

22. Об'єктом методики є української мови в різних закладах освіти.

- а) етапи навчання;
- б) процес навчання;
- в) шляхи навчання.

23. Щоб домогтися якісного засвоєння рідної мови учнями, необхідно ..., що забезпечить розуміння суті мови, її ролі в суспільстві, стане важливою умовою формування мовної особистості.

- а) поглибити знання про мову та її форми;
- б) розвивати комунікативні вміння й навички;
- в) враховувати всі види мовленнєвої діяльності.

24. Традиційно в методиці української мови визначають такі аспекти її навчання:

- а) психологічний, лінгвістичний, функційно-стилістичний;
- б) педагогічний, народознавчий, діяльнісно-орієнтований;
- в) лінгвістичний, педагогічний, психологічний.

25. Мовленнєва змістова ліня передбачає розвиток ..., уміння користуватися мовою з метою пізнання і впливу.

- а) умінь спілкуватися;
- б) умінь усного і писемного мовлення;
- в) умінь писати перекази і твори.

26. Технологія навчання – це система методів, способів та прийомів, яка забезпечує оптимальну ... навчального процесу.

- а) ефективність;
- б) організацію;
- в) реалізацію.

Завдання 27-30 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки у бланку відповіді на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

27. Спрямованість змісту курсу української мови виявляється у таких компонентах:

1	Лінгвістичний	А	Соціокультурна компетенція
2	Етнокультурознавчий	Б	Мовленнєва компетенція
3	Комунікативний	В	Мовна компетенція
4		Г	Комунікативно-діяльнісна

28. Вправи поділяються на

1	Підготовчі	А	Для закріплення мовних і мовленнєвих умінь і навичок
2	Вступні	Б	Проблемні завдання практичного характеру, творчі (контрольні) роботи
3	Тренувальні	В	Виявити й ліквідувати прогалини у знаннях
4	Завершальні	Г	На розпізнавання мовних явищ, орфограм, пунктограм
		Д	На повторення мовних явищ

29. Вивчення мовного матеріалу укрупненими частинами-блоками:

1	Забезпечує	А	Підвищити якість знань з мови
2	Спрямоване	Б	Ураховувати зв'язок з розвитком зв'язного мовлення
3	Дає змогу	В	Системність знань з мови
4	Створює умови	Г	Вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок
		Д	Для активізації пізнавальної активності

30. Методика оволодіння орфографією передбачає систему послідовних дій

1	Аналіз	А	Складання зв'язних текстів, переклад, редагування
2	Зіставлення	Б	Слів за поданими моделями й без них
3	Виконання	В	Лексеми з неправильно вжитою орфографією
4	Конструювання	Г	Лексеми з нормативним написанням
		Д	Аналітичних вправ для запобігання правописних відхилень

ВАРІАНТ 2

Завдання 1-8 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. **Виберіть** правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

1. Методика української мови ґрунтується специфічних засадах:

- а) науковість, систематичність, міжпредметні зв'язки;
- б) комплексний підхід до формування усіх видів мовленнєвої діяльності;
- в) зв'язок теорії з практикою, системність, свідомість;
- г) наочність, доступність, спадкоємність і перспективність.

2. Українська мова створює можливості:

- а) для розвитку індивідуальних якостей учнів;
- б) для передачі набутого життєвого досвіду;
- в) для формування умінь аудіювання;
- г) користуватися мовою в будь-якій життєвій ситуації.

3. До загальнодидактичних принципів навчання належать:

- а) уваги до матерії мови, зв'язку мови і мовлення;
- б) розуміння семантики мовних одиниць, доцільності вибору методів;
- в) науковості, системності, наступності і перспективності;
- г) зв'язку вивчення мови з мовленнєвою діяльністю, активності.

4. Технічні засоби навчання – це сучасне обладнання, що дозволяє:

- а) виявити в учнів рівень знань, умінь і навичок;
- б) реалізувати принцип наочності, підвищувати ефективність навчального процесу;
- в) успішному розв'язанню пізнавальних завдань;
- г) забезпечити постійний зворотний зв'язок.

5. Технологія уроку – це:

- а) вивчення матеріалу укрупненими частинами-блоками;
- б) втілення на практиці спроектованого навчально-виховного процесу;
- в) оптимальний вибір форм, методів і засобів навчання;
- г) методичне забезпечення уроків

6. Лексичні вправи спрямовані на:

- а) запам'ятовування значення слова у єдності з граматичною формою;
- б) вживання нових слів у мовленні;
- в) вибір слова з ряду подібних, що відповідає ситуації.
- г) формування вмінь користуватися словниками.

7. Будова слова – це розділ шкільної програми про:

- а) відношення між словами;
- б) значущі частини слова;
- в) форми того самого слова;
- г) одиниці мови.

8. Метою навчання морфології є:

- а) систематизація знань учнів про морфологічні класи слів;
- б) глибоке оволодіння нормами літературної мови;
- в) визначення граматичних ознак слова;
- г) засвоєння способів словозміни.

Завдання 9-16 мають три варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Виберіть правильний варіант відповіді і позначте його в бланку відповіді біля номера завдання.

9. Формування комунікативної компетенції учнів вимагає:

- а) розуміння системи мови;
- б) комунікативного підходу до навчання мови;
- в) комплексної підготовки вчителя-словесника.

10. Розвивальне навчання сприяє:

- а) формуванню комунікативних умінь і навичок в учнів;
- б) виявленню мовленнєвих здібностей учнів;
- в) позитивному ставленню учнів до навчання.

11. В основі побудови програми “Українська мова” лежать принципи:

- а) лінійний, історичний, науковості;
- б) спіралевидний, концентричний, лінійний;
- в) концентричний, комунікативний, історичний.

12. Опрацьовуючи словосполучення, варто надавати перевагу:

- а) використанню словосполучень у власних висловлюваннях;
- б) текстовому дидактичному матеріалу;
- в) спостереженню над структурою й семантикою словосполучень.

13. У навчанні орфографії віддають перевагу таким умінням:

- а) глибоко засвоїти теоретичні положення орфографії;
- б) знаходити слова з орфограмами, виправляти орфографічні помилки;
- в) будувати розгорнуті висловлювання за орфографічною темою.

14. Основою пунктуаційної навички служить:

- а) уміння здійснювати граматичний аналіз речення;
- б) знання функцій розділових знаків;
- в) знання правил пунктуації.

15. Користуючись тлумачним словником, учні:

- а) ознайомлюються з різними ознаками слова;
- б) ознайомлюються з лексичними поняттями;
- в) ознайомлюються з термінологічною лексикою.

16. Однією з основних ознак учнівського твору є:

- а) інформативність;
- б) комунікативність;
- в) зв'язність (когезія).

Завдання 17-21 мають чотири варіанти відповіді, серед яких ДВА правильних. Виберіть правильні варіанти відповіді і позначте їх у бланку відповіді біля номера завдання.

17. До пріоритетних напрямів оновленого змісту освіти належить:

- а) упровадження інноваційних технологій;
- б) співвідношення навчання і виховання;
- в) вивчення матеріалу цілісними одиницями (блоками);
- г) визначення системи теоретичних і практичних завдань.

18. До прийомів вивчення розділів «Будова слова» і «Словотвір» належать:

- а) добір та зіставлення слів української та російської мов;
- б) спостереження над функціонуванням значущих частин слова;
- в) урахування тематичного кола слів;
- г) морфемний та словотвірний розбір.

19. До пріоритетних напрямів оновленого змісту освіти належать:

- а) упровадження інноваційних технологій;
- б) співвідношення інтенсивного і екстенсивного навчання;
- в) визначення системи теоретичних і практичних завдань.
- г) урахування дидактичних принципів навчання.

20. У навчанні морфології необхідно формувати вміння:

- а) з'ясовувати лексико-семантичні та граматичні ознаки слова;
- б) визначати приналежність слова до певної частини мови;
- в) з'ясовувати роль слова у контексті;
- г) усвідомлювати лексичне значення слова.

21. Основними завданнями вивчення риторики в старшій школі є:

- а) розширення уявлення школярів про мову і мовлення;
- б) формування особистості з високим рівнем комунікативної культури;
- в) формування умінь і навичок ведення конструктивного діалогу;
- г) забезпечення вільного самовираження особистості.

У завданнях 22-26 виберіть правильну відповідь (СЛОВО ЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ), що відповідає пропущеному компоненту речення. Запишіть у бланку відповіді відповідну літеру біля номера завдання

22. Зв'язок методики мови з іншими науками виявляється на ... , в реалізації аспектів і закономірностей, що виявляються в навчально-виховному процесі.

- а) різних етапах мовної освіти;
- б) початковому етапі мовної освіти;
- в) основному етапі мовної освіти.

23. Усне і писемне мовлення як ... включають елементи якісної характеристики на різних рівнях – граматичному, лексичному, стилістичному тощо.

- а) основа навчання мови;
- б) обдуманна фіксація мови;
- в) форми реалізації мови.

24. Разом з традиційними формуються й нові підходи (аспекти) до навчання рідної мови, викликані змінами в суспільному і духовному житті, концепцією національної школи: ...

- а) педагогічний, народознавчий, психологічний;
- б) культурологічний, діяльнісно-орієнтований, етнопедагогічний;
- в) українознавчий, лінгвістичний, педагогічний.

25. Мовна змістова лінія передбачає засвоєння знань про ... , уміння виконувати певні види мовного аналізу.

- а) мову, мовні одиниці і явища;
- б) види мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання і письмо);
- в) культуру українського народу.

26. Методи навчання – це складна педагогічна категорія, завдяки якій реалізуються всі функції навчання: ...

- а) розвивальна, спонукальна, кумулятивна;
- б) освітня, виховна, розвивальна;
- в) виховна, пізнавальна, інформаційна.

Завдання 27-30 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки у бланку відповіді на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

27. До загальнодидактичних цілей навчання української мови належать:

1	Навчальна	А	Ознайомлення із скарбницею культурних надбань людства
2	Розвивальна	Б	Усвідомлення й засвоєння загальних відомостей про мову, мовлення, форми і види мовленнєвої діяльності
3	Виховна	В	Формування умінь і навичок усного і писемного мовлення
		Г	Формування розумових й емоційних якостей особистості

28. Серед прийомів навчання мови виокремлюють:

1	Дидактичні	А	Добір заголовка до тексту, складання плану, робота над змістом
2	Специфічні	Б	Аналіз, синтез, порівняння, зіставлення
3	Формування комунікативних умінь	В	Повідомлення, пояснення, показ способів дії, підсумок
4	Проблемного навчання	Г	Мовний розбір, заміна мовних одиниць
5		Д	Створення ситуації, аналіз ситуації

29.. Технологія сучасного уроку мови:

1	Вимагає	А	Формуванню мовної особистості
2	Сприяє	Б	Сприятливі умови для розвитку творчості учнів
3	Створює	В	Постійного зв'язку учителя й учнів
4	Виявляється	Г	В розробці нових програм
		Д	В поєднання теорії з практикою

30. Навчання синтаксису у зв'язку з пунктуацією та інтонацією

1	Вимагає	А	Уміння актуального членування речень відповідно до комунікативного наміру
2	Формує	Б	Посиленої уваги до інтонаційних особливостей різних за структурою речень
3	Допомагає	В	Доречному користуванню логічним наголосом
4	Сприяє	Г	Визначати смислові відношення між частинами речень
		Д	Уміння усного мовлення

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Мета перевірити пізнавальні і практичні уміння й навички майбутніх філологів з курсу.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Основи наукових досліджень».

Вид контролю: тематичний, проміжний та підсумковий.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з двох модулів по 25 завдань.

Завдання 1-6 відкритого типу.

Завдання 7–25 закритого типу на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.

4. Намагайтеся виконати всі завдання.

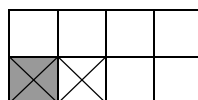
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання (За кожну правильну відповідь – 1 бал):

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
44–25	100–90	Відмінно (А)
21–23	83–89	Добре (В)
18–20	74–81	Добре (С)
15–17	64–73	Задовільно (Д)
11–13	60–63	Задовільно (Е)
6– 10	35–59	Незадовільно (FХ)
1–5	1–34	Незадовільно (Х)

1 модуль: ПІДГОТОВКА ДО НАУКОВОЇ РОБОТИ. САМООСВІТА

I варіант

1. *Академічна лекція – це...*
2. *Види лекцій:...*
3. *Конспект – це...*
4. *Найпоширеніші допоміжні засоби роботи з книгою :...*
5. *Цитування – це...*
6. *План – це...*
7. *Якщо тест необхідно запам'ятати, то доцільно скласти :*
 - А) пізнавальний план;
 - Б) мнемонічний.
8. *Тези – це...*
9. *Конспект поділяється на такі тези :...*
10. *Конспект, створений із уривків першоджерела, - це:*
 - А) плановий;
 - Б) текстуальний;
 - В) вільний.
11. *Конспект, який дає вичерпну відповідь на поставлене питання, тему, називається:*
 - А) вільний конспект;
 - Б) оглядовий;
 - В) тематичний.

12. Анотація – це...
13. Реферат – це...
14. Бібліографія – це...
15. Каталог – це...
16. Каталоги поділяються на ...
17. Книги розташовані в алфавітному порядку тих питань, про які йдеться мова в них – це :
- А) алфавітний каталог;
 - Б) предметний каталог;
 - В) систематичний каталог.
18. Короткі відомості про основні бібліографічні дані книги записуються у ...
19. Встановити автора і точну назву книги, якщо відомий її зміст, можна за допомогою:
- А) тематичного каталогу;
 - Б) алфавітного каталогу;
 - В) предметного каталогу.
20. УДК – це...
21. За яким каталогом можна скласти новинки літератури з певної теми?
22. Список творів певного автора можна скласти користуючись...
23. Енциклопедичний словник нагадує... каталог.
24. Коротка анотація на книгу друкується в ...
25. При читанні наукової літератури слід користуватися...

2 ВАРІАНТ

1. Навчальна лекція – це...
2. Лекція, в якій послідовно викладається матеріал з навчальної програми, -це:
- А) вступна лекція;
 - Б) настановча;
 - В) ординаторна;
 - Г) заключна.
3. Конспектування – це...
4. Цитування це...
5. Коротка характеристика змісту книги або статті – це...
- А) конспект;
 - Б) тези;
 - В) анотація.
6. Короткий, послідовний перелік основних питань тексту це...
- А) цитування;
 - Б) тези;
 - В) анотація;
 - Г) план.

7. *Найпоширеніші допоміжні засоби роботи з книгою – це...*
8. *Якщо стоїть завдання зрозуміти текст, то використовується...*
А) пізнавальний план;
Б) мнемонічний план;
9. *Конспект, створений із уривків першоджерела,- це ...*
А) вільний;
Б) плановий;
В) текстуальний.
10. *Стисло сформульовані основні положення тексту, що виражають суть висловленого – це..*
А) тези;
Б) анотація;
В) конспект.
- 11) *Конспекти поділяються на такі типи...*
- 12) *Конспект, який дає вичерпну відповідь на поставлене питання – тему, називається...*
А) плановий;
Б) текстуальний;
В) вільний.
13. *Анотація – це...*
14. *Переказ конспекту одного або кількох творів – це...*
А) анотація;
Б) реферат;
В) тези.
15. *Бібліографія – це...*
16. *Систематизований перелік книг, складений для полегшення їх розшуку – це...*
А) бібліографія;
Б) словник;
В) каталог.
17. *Короткі відомості про основні бібліографічні дані книг записуються у...*
18. *Каталоги поділяються на ...*
19. *Книги розташовані в алфавітному порядку тих питань, про які йдеться мова в них – це :*
А) систематичний каталог;
Б) алфавітний каталог;
В) предметний каталог.
20. *Встановити автора і точну назву книги, якщо відомий її зміст, можна за допомогою...*
А) систематичного каталогу;
Б) алфавітного каталогу;
В) предметного каталогу.

21. *Список творів певного автора можна скласти, користуючись...*
 - А) алфавітним каталогом;
 - Б) предметним каталогом;
 - В) систематичним каталогом.
22. *УДК- це...*
23. *Скласти новинки літератури з певної теми допоможе...*
24. *Список творів певного автора можна скласти користуючись...*
25. *Енциклопедичний словник нагадує... каталог...*

II модуль : «СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА РОБОТА»

I ВАРІАНТ

1. *Види наукової роботи студента...*
2. *Методи дослідження...*
3. *Експерт може бути...*
4. *Курсова робота – це...*
5. *Основна мета курсової роботи...*
6. *Етапи виконання курсової роботи...*
7. *Об'єм курсової роботи*
8. *Дипломна робота – це...*
9. *Вимоги до дипломної роботи...*
10. *План дипломної роботи повинен бути...*
11. *Для складання бібліографії до дипломної роботи студент використовує...*
12. *Монографія – це...*
13. *Стаття – це...*
14. *Об'єм дипломної роботи...*
15. *Завершується дипломна робота...*
16. *Бакалавр – це ...*
17. *Магістр – це...*
18. *Доцент – це...*
19. *Кандидат наук – це...*
20. *Дисертація – це...*
21. *Дисертант – це...*
22. *Доктор наук – це...*
23. *Аспірантура – це...*
24. *Аспірант – це...*
25. *Професор – це...*

2 ВАРІАНТ

1. *Підсумкова наукова робота студента за курс – це...*
2. *Основна мета курсової роботи – це...*
3. *Види наукової роботи студента:...*
4. *Методи дослідження: ...*

5. *Експеримент може бути...*
6. *Етапи виконання курсової роботи: ...*
7. *Об'єм курсової роботи: ...*
8. *Дипломна робота – це ...*
9. *План дипломної роботи повинен бути:*
 - А) простим;
 - Б) складним.
10. *Вимоги до дипломної роботи: ...*
11. *Об'єм дипломної роботи: ...*
12. *Для складання бібліографії до дипломної роботи студент використовує... каталоги, а також бібліографічні...*
13. *Завершується дипломна робота...*
14. *монографія – це...*
15. *Стаття – це...*
16. *Дисертація – це...*
17. *Бакалавр – це...*
18. *Магістр – це...*
19. *Доцент – це...*
20. *Кандидат наук – це...*
21. *Дисертант – це...*
22. *Аспірантура – це...*
23. *Аспірант – це...*
24. *Доктор наук – це...*
25. *Професор – це...*

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ЛІНГВОСТИЛІСТИКА ОСВІТНІХ ВИДАНЬ»

Мета проведення тестового контролю: перевірити знання студентів про стилістичну систему української мови, з'ясувати рівень сформованості умінь визначати стилістичні ознаки мовних одиниць у різножанрових і різностильових текстах освітніх видань.

Тестові завдання включають теоретичний і практичний матеріал усіх тем курсу «Лінгвостилістика освітніх видань»

Вид контролю: тематичний, проміжний та підсумковий.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з 10 завдань 3 рівнів.

Завдання I рівня – тести 1-9 відкритого типу.

Завдання 2 рівня – тести 7–8 напіввідкриті й передбачають роботу з ключами.

Завдання 3 рівня – теми 9–10 творчого характеру.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.

4. Намагайтеся виконати всі завдання.

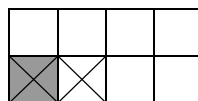
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Виконання тестів оцінюється за семибальною шкалою. Кожен рівень оцінюється окремо і виводиться середня оцінка.

Перший рівень передбачає 24 завдання (по 6 завдань на кожний варіант). Відповідно оцінюємо:

0 завдань незадовільно но F	1 завдання незадовільно но FX	2 завдання задовільно E	3 завдання задовільно D	4 завдання добре C	5 завдань добре B	6 завдань відмінно A
-----------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------	-------------------------	----------------------------

Другий рівень складається з 2-х завдань і оцінюється за семибальною шкалою відповідно до того, як повно його виконано:

Кількість балів	Результат
«відмінно» (A) 90–100 б.	Студент пригадує, відбирає і логічно організує всю інформацію, й оформляє їх у письмовий текст; робить логічні і обґрунтовані висновки, базуючись на отриманій інформації та даних.
«добре» (B; C) 83–89 б. 74–81 б.	Студент знаходить, відбирає і логічно організує більшість інформації, що стосується питання; робить обґрунтовані висновки, базуючись на отриманій інформації.
«задовільно» (D–E) 64–73 б. 60–63 б.	Студент знаходить, відбирає й логічно організує майже половину інформації, що стосується питання, однак не зовсім точно оформлює їх у вигляді письмового тексту; робить неповні висновки.
«незадовільно» (F–FX) 35–59 б. 1–34 б.	Студент знаходить, відбирає і логічно організує незначну частину інформації, що стосується питання; оформлює їх у письмове висловлювання, яке не відповідає вимогам; робить неточні висновки, базуючись на окремих даних, або вони відсутні зовсім.

Третій рівень оцінюється за семибальною шкалою, відповідно до того як повно його виконано.

ВАРІАНТ 1

I рівень

1. Продовжте речення: «Лінгвостилістика – це ...».

- ... розділ науки про мову; лінгвістичне вчення про функціонування й використання мови;
- ... розділ науки про мову, що вивчає речення, його будову та способи об'єднання слів у словосполучення і речення;
- ... словниковий склад мови;
- розділ науки про мову, що вивчає слово як частину мови;
- ... розділ науки про мову, що вивчає звукову будову мови.

2. Продовжте речення «Мовна норма – це...».

- ...це сукупність мовних засобів, що відповідають системі мови й сприймаються її носіями як зразок суспільного спілкування у певний період розвитку мови і суспільства;
- ...це історично зумовлені, відносно стабільні реалізації мовної системи, але такі реалізації, які закріплені в територіально або соціально обмеженій мовленнєвій практиці;

в) ...це історично зумовлені, відносно тривкі реалізації мовної системи, що закріплені мовленнєвою практикою в певних функціональних різновидах даної мови (офіційно-діловому, виробничо-професійному, науковому та ін.);

г) ...це сукупність стилістичних засобів загальноприйнятих та індивідуально авторських прийомів використання цих засобів з метою забезпечення естетичної, емотивної і волюнтативної функцій мови;

д) ...це норми суспільно усвідомлені й зафіксовані в словниках, підручниках та інших регламентуючих джерелах.

3. Продовжте речення: «До книжних стилів мовлення належать...»

а) науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, розмовний;

б) художній, офіційно-діловий, публіцистичний, епістолярний;

в) науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художній;

г) офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний;

д) художній, науковий, епістолярний, публіцистичний.

4. Продовжте речення: «Основними ознаками наукового стилю є...»

а) широке використання емоційно-забарвлених слів, суспільно-політичної лексики, риторичних запитань, вигуків, повторів, тон мовлення пристрасний, оцінний (іронія, сарказм, захоплення, гнів);

б) використання загальноновживаної лексики – слів, позбавлених емоційно-стилістичного забарвлення, стилістично нейтральних, які вживаються лише в конкретно логічному значенні; вживання специфічної термінології, яка в інших стилях ніколи не використовується; вживання складних слів, утворених у різний спосіб, аббревіатур; вживання віддієслівних іменників, які нерідко є термінами, використання мовних штампів, прямий порядок слів у реченнях;

в) уживання специфічних, синтаксично неподільних словосполучень, термінів; поєднання мовних засобів з формулами, внаслідок чого досягається стислість викладу, чітке дотримання логічності й послідовності складових частин; речення, як правило, розповідні;

г) загальноновживана лексика, експресивна насиченість, діалогічні форми спілкування, риси індивідуалізації мовлення, вживання неповних речень, застосування міміки, жестів, багатство інтонацій різноманітних колоритів мовлення, перемовляння;

д) загальноновживана лексика, експресивна насиченість, діалогічна форма спілкування поряд з авторським текстом, риси індивідуалізації мовлення, широке застосування лексики художнього зображення, тропів, стилістичних фігур синтаксису, ремарки, коментар, зміщення часових і просторових понять.

5. Продовжте речення: «Науково-навчальний стиль – це ...».

а) нова інформація призначена для фахівців певної галузі науки.

б) функціональний підстиль наукового стилю, наукова проблема в якому висвітлюється з погляду публіцист;

в) функціональний стиль, основна мета якого зацікавити науковою інформацією широке коло людей, незалежно від рівня фахової підготовки;

г) функціональний підстиль наукового стилю, що містить пізнавальну

наукову інформацію загальнонаукового та фахового характеру; мова підручників, посібників та іншої літератури, призначеної для навчальних закладів усіх типів;

д) стиль, що обслуговує різні сфери господарства й виробництва.

6. У якому варіанті відповіді правильно названо жанри публіцистичного стилю?

- а) міркування, розповідь, опис;
- б) підручники, монографії, статті, автореферати, дисертації;
- в) накази, доповіді, інструкції, статути, звіти;
- г) передові, огляди, рецензії репортажі, фельетони;
- д) повість, оповідання, легенда, роман, гумореска.

II рівень

7. Вставити необхідні за змістом слова-терміни.

1....– одна з гуманітарних галузей знань, об'єктом якої є мова в повному обсязі її властивостей, функцій усіх мовних одиниць.

2...., як відомо, поділяється на галузі (розділи), в кожній з яких вивчаються мовні явища переважно якогось одного рівня мови — або фонема, або морфема, або семантика слів, або властиві словам визначальні граматичні ознаки та ін. Так поступово сформувалась теорія і практика всіх розділів науки про мову. До найважливіших з-поміж них належать:

а)... – вчення про звуковий склад мови, про творення і вимову звуків мовними органами людини, про чергування, змінювання звуків;

б) ...– галузь знань про фонему, тобто про основні звуки мови; про смислорозрізнявальну і форморозрізнявальну функцію фонем, їх змінюваність за типових умов використання в усному мовленні;

в) ...– вчення про вимову окремих звуків і усталену в мові вимову найрізноманітніших звукосполучень;

г) ...– теорія і практика наголошування слів;

д) ...– загальне і водночас всебічне вчення про лексику (словниковий склад) мови.

е) ...– теорія і практика укладання словників;

ж) ...– вчення про фразеологічну систему мови, про фразеологізми, тобто стійкі сполучення слів, «крилаті слова», прислів'я, приказки;

з) ...– увесь комплекс знань, які стосуються укладання фразеологічних словників;

и) ...– вчення про граматичну будову мови, про систему морфем, морфологічні і синтаксичні категорії, значення й форми слів, речень;

к) ...– вчення про функціонування і використання мови (За С.П.Дудиком).

Ключ. Акцентологія, грамати́ка, лексикографія, лексикологія, мовознавство (лінгвістика), орфоепія, стилістика, фонетика, фонологія, фразеографія, фразеологія.

8. Зробити стилістичний аналіз тексту.

III рівень

9. Складіть тези статті на тему “Роль рідної мови в житті кожного з нас”.

10. Обґрунтуйте, у якому освітньому виданні доречно опублікувати Ваші матеріали.

ВАРІАНТ 2

I рівень

1. У якому варіанті відповіді правильно названо функціонально-стильові сфери?

- а) усна і розмовна;
- б) писемна і книжна;
- в) усна і книжна;
- г) розмовна і ділова;
- д) розмовна і книжна;

2. У якому варіанті відповіді правильно визначено головне призначення публіцистичного стилю?

а) впливати засобами художнього слова через систему образів на розум, почуття і волю читачів, формувати ідейні переконання, моральні якості та естетичні смаки;

б) регулювання ділових відносин мовців у державно-правовій і суспільно-виробничій сферах, обслуговування громадських потреб людей у типових ситуаціях;

в) служити розв’язанню суспільно-політичних питань, активно впливати на читачів, переконувати у справедливості певної ідеї, спонукати їх до творчої діяльності, пропагувати прогресивні ідеї, спонукати їх до творчої діяльності, пропагувати прогресивні ідеї, учення, знання, здоровий спосіб життя;

г) систематизування, пізнання світу, служити повідомлення про результати досліджень, доведення теорій, обґрунтування гіпотез, класифікацій, роз’яснення явищ, систематизація знань, виклад матеріалу, представлення наукових даних суспільству;

д) допомагати віруючим у спілкуванні їхніх душ з Богом, зберігати і продовжувати культові ритуали, об’єднувати віруючих одним почуттям щиросердної віри в Бога.

3. У якому варіанті відповіді правильно названо головні ознаки художнього стилю?

а) лексика оцінної, емоційної, вольової конотації, використання просторічних, фамільярних, вульгарних, інвективних слів;

б) урочистість і піднесеність як стилістичні доміанти, благозвуччя, символізм та стійкість (стандартність) стильової норми;

в) інформативність, понятійність і предметність, об’єктивність, логічна послідовність, узагальненість, однозначність, точність, лаконічність, доказовість, переконливість, аналіз, синтез, аргументація, пояснення причинно-наслідкових відношень, висновки;

г) логізація та емоційна виразність, оцінка – соціально-політична,

ідеологічна, естетична, моральна пристрасне ставлення до предмета мовлення, змісту, інформації, поєднання точності висловленої інформації, наукових положень з емоційно-експресивною чи імперативною образністю художнього конкретно-чуттєвого бачення питання чи проблеми;

д) образність, поетичність, естетика мовлення, експресія як інтенсивність вираження, зображуваність.

4. У якому варіанті відповіді правильно подано визначення функціонального стилю?

а) сукупність мовних засобів, що використовується мовцями у певних умовах і з певною метою;

б) досконала мова оповіді, промови, розмови, якій характерні ясність, точність, образність, краса, експресія;

в) особлива символічно значима властивість людської діяльності, що виникає в результаті вибору суб'єктом певного способу діяльності у межах загальноприйнятих норм і несе інформацію про суб'єкт;

г) суспільно усвідомлений внутрішньо цілісний спосіб використання мови, принцип відбору і комбінування мовних засобів, який забезпечує реалізацію функції суб'єктивно-духовного впливу;

д) різновид літературної мови, що виступає у певній соціально значній сфері суспільно-мовної практики людей, відображає форми суспільної свідомості, соціальних відносин, види діяльності.

5. У якому варіанті відповіді правильно названо жанри публіцистичного стилю?

а) міркування, розповідь, опис;

б) підручники, монографії, статті, автореферати, дисертації;

в) накази, доповіді, інструкції, статути, звіти;

г) передові, огляди, рецензії репортажі, фельетони;

д) повість, оповідання, легенда, роман, гумореска;

6. Продовжте речення: «Науково-навчальний стиль – це ...».

а) нова інформація призначена для фахівців певної галузі науки;

б) функціональний підстиль наукового стилю, наукова проблема в якому висвітлюється з погляду публіцист;

в) функціональний стиль, основна мета якого зацікавити науковою інформацією широке коло людей, незалежно від рівня фахової підготовки;

г) функціональний підстиль наукового стилю, що містить пізнавальну наукову інформацію загальнонаукового та фахового характеру; мова підручників, посібників та іншої літератури, призначеної для навчальних закладів усіх типів;

д) стиль, що обслуговує різні сфери господарства й виробництва.

II рівень

7. Вставити необхідні за змістом слова-терміни.

1... – загальне і водночас всебічне вчення про лексику (словниковий склад) мови. Підрозділами цього розділу є:

а)... – вчення про семантику (лексичне значення) слів;

б)... – галузь лексикологічних знань про терміни, тобто про слова і

сполучення слів, які за небагатьма винятками однозначні;

в)... – підрозділ лексикології, в якому досліджуються власні назви (прізвища, імена, імена по батькові, прізвиська, клички тварин, географічні назви та ін.), їх функціонування й розвиток;

г)... – вчення про походження й первісне значення мовних одиниць, переважно слів (За С.П.Дудиком).

Ключ. Етимологія, лексикологія, ономастика, семасіологія, термінологія,

8. Розширити тези на тему «Лінгвостилістика в системі розділів науки про мову».

III рівень

9. Напишіть замітку до газети з теми «Чи варто вводити другу державну мову поруч з українською?».

10. У якому освітньому виданні Ви б її опублікували? Чому?

ВАРІАНТ 3

I рівень

1. Яке слово (словосполучення) потрібно вставити замість крапок?

... вивчає частоту вживання фонем у різних стилях, їх сполучуваність і співвідношення, вибирає з ряду акустико-артикуляторних і лінгвістичних ознак, досліджених фонетикою, ті, що здатні створювати звуковий ефект, вмотивований змістом і образністю тексту.

- а) фонетика;
- б) фоностилістика;
- в) лексична стилістика;
- г) фразеологічна стилістика;
- д) граматична стилістика.

2. Яке слово (словосполучення) потрібно вставити замість крапок?

... – жанр у розмовній формі бесіди автора з компетентними людьми на суспільно важливу тему.

- а) репортаж;
- б) інтерв'ю;
- в) нарис;
- г) замітка;
- д) передова.

3. Яке слово (словосполучення) потрібно вставити замість крапок?

... – це невеликого розміру надрукована в часописі або збірнику наукова робота, присвячена певній проблемі, питанню і розрахована на фахівців, які розв'язують цю проблему.

- а) стаття;
- б) монографія;
- в) реферат;
- г) дисертація;
- д) рецензія.

4. Яке слово (словосполучення) потрібно вставити замість крапок?

... стиль виник як стильове запозичення у зв'язку з прийняттям християнства у Київській Русі.

- а) художній;
- б) конфесійний;
- в) епістолярний;
- г) науковий;
- д) офіційно-діловий.

5. Яке слово (словосполучення) потрібно вставити замість крапок?

... – це тропеїчні фігури, в яких мовне зображення особи, предмета, явища чи дії передається через найхарактерніші ознаки, що є органічно властивими для інших.

- а) епітети;
- б) метафори;
- в) порівняння;
- г) період.

6. У якому варіанті відповіді правильно названо жанри публіцистичного стилю?

- а) міркування, розповідь, опис;
- б) підручники, монографії, статті, автореферати, дисертації;
- в) накази, доповіді, інструкції, статути, звіти;
- г) передові, огляди, рецензії репортажі, фельетони;
- д) повість, оповідання, легенда, роман, гумореска.

II рівень

7. Запишіть текст, розкриваючи з ряду слів, що в дужках, потрібний за змістом синонім.

Ой ти (кіт, коточок)!	Ой (перву, первую) (зросливу, зросливаю)
Не ходи рано в (сад, садочок),	А (другу, другу) (сонливу, сонливаю),
Не полохай (дітей, діточок),	А (третю, третю) (щасливу, щасливаю),
Нехай зов'ють (вінок, віночок)	Ой щоб спало, щастя знало,
із (рути, рутоньки), із (м'яти, м'ятоньки),	Ой щоб росло, не боліло,
З запашного (василю, василечку).	На (серце, серденько) не квиліло.
Ой спи, дитя, до обіда,	
Покіль мати з міста прийде	
Да принесе три (квітки, квіточки):	

8. З'ясуйте, до якого стилю належить текст.

III рівень

9. Написати розгорнуту анотацію до одного з підручників (1). Дудик П.С. Стилїстика української мови. – К.: Академія, 2005. 2). Мацько Л.І. та ін. Стилїстика української мови. – К.: Вища школа, 2003. 3). Пентилюк М.І. Культура мови і стилїстика. – К.: Вежа, 1994).

ВАРІАНТ 4

I рівень

1. **Назвіть термін, який означає жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків.**
 - а) діалектизм;
 - б) професіоналізм;
 - в) жаргонізм;
 - г) сленг;
 - д) суржик.
2. **Назвіть інтонаційно-синтаксичну одиницю тексту, яка означає пов'язану за змістом частину тексту від одного відступу до іншого**
 - а) абзац;
 - б) кінцівка;
 - в) зачин;
 - г) середня частина.
3. **Назвіть термін, який означає слова, близькі за значенням і різні за звучанням; тобто ті, які відрізняються семантичними відтінками, стилістичним забарвленням або обома цими ознаками.**
 - а) синонім;
 - б) антонім;
 - в) омонім;
 - г) паронім;
 - д) неологізм.
4. **Назвіть термін, який означає слово, або словосполучення, властиві мовленню певної професійної групи людей.**
 - а) жаргонізми;
 - б) діалектизми;
 - в) жаргонізм;
 - г) професіоналізми;
5. **Назвіть термін, який означає літературно опрацьоване мовлення, яке є зразком писемної і усної форм спілкування.**
 - а) літературна норма;
 - б) стильова норма;
 - в) діалектна норма;
 - г) кодифікована норма;
 - д) стилістична норма.
6. **Продовжте речення: «Науково-навчальний стиль – це ...».**
 - а) нова інформація призначена для фахівців певної галузі науки;
 - б) функціональний підстиль наукового стилю, наукова проблема в якому висвітлюється з погляду публіцист;
 - в) функціональний стиль, основна мета якого зацікавити науковою інформацією широке коло людей, незалежно від рівня фахової підготовки;
 - г) функціональний підстиль наукового стилю, що містить пізнавальну наукову інформацію загальнонаукового та фахового характеру; мова підручників, посібників та іншої літератури, призначеної для навчальних

закладів усіх типів;

д) стиль, що обслуговує різні сфери господарства й виробництва.

II рівень

7. Відредагуйте текст. Визначте його стиль та жанр мовлення. Дайте заголовок тексту.

Мова є складною когнітивною системою, у якій, як і загалом у світі, все має свою неповторну сутність. Цим зумовлені особливості використання мови в індивідуальному мовленні всіх її носіїв. Завдяки мові сформувалась людина розумна (homo sapiens). Тільки вона володіє мовою, її мовлення є всеосяжним засобом усвідомлення й вираження всіх ознак людськості в людині, засобом формування й вираження думок, свідомості і незмірно розвиненої духовно-почуттєвої сфери.

Органічною і необхідною складовою мови як конотативної системи є мовні одиниці – різнотипні елементи мови (фонема, морфема, слова та ін.) кожен з яких представлений певною мовною матерією і виконує тільки йому властиву функцію (функції). Цим умотивовується існування мовних одиниць. На вивчення функції (функцій) кожної з мовних одиниць зорієнтована загальна стилістика.

Стилістика (лінгвостилістика) — частина мовознавства; лінгвістичне вчення про функціонування й використання мови.

Термін «стилістика» утворився від слова «стиль» (грец. *stylos*, лат. *STILUS* – спочатку назва палички для письма, згодом – певного способу письма). У теперішньому, найбільш звичному розумінні стиль мови (мовний стиль) – це різновид, одна з форм літературної мови, манера мовного вираження у різних сферах, умовах, формах (усній і писемній) спілкування. В українській мові традиційно виокремлюють такі стилі мови: розмовно-побутовий, офіційно-діловий, науковий, художній, публіцистичний, певною мірою – конфесійний і епістолярний.

8. Зробіть стилістичний аналіз тексту.

III рівень

9. Написати рецензію на статтю М.І.Пентиліук

ШАНУЙМО І ЛЮБИМО РУДНУ МОВУ

Українська мова – одна з прадавніх слов'янських мов і є рідною для десятків мільйонів людей. В Україні 72,7 відсотка становлять українці – корінні її мешканці, і навіть у зросійщених Донецькій і Луганській – відповідно 50,9 відсотків та 52,8 відсотків. Отже, говорити про занепад чи тим паче відмирання української мови було б безглуздо. Шукаючи прадавні корені української мови, наука спирається на матеріальну і духовну культуру, яку створив народ.

Сучасна світова наука аргументовано довела, що в давній спільнослов'янській період праслов'янські племена мали біль-менш однорідну матеріальну і духовну культуру і користувалися близькоспорідненими діалектами з багатьма спільними рисами.

Розглядати історію українців та української мови треба у просторі і часі, в межах світової цивілізації і слов'янства, що забезпечує достовірність

наукових тверджень.

Коли йдеться про виникнення української мови як мови нашої нації, у свідомості багатьох людей ця мова асоціюється з тією, яку чуємо щодня по радіо і телебаченню, яку вивчають у школі, якою читають книжки й газети, користуються у повсякденному спілкуванні. Проте національна мова – це не тільки спільна для всієї нації літературна мова, але й мова народна, часом з діалектними відмінностями.

Кожний народ – творець своєї рідної мови. Для українців рідна мова – мова нашої нації, мова предків, яка зв'язує нас між собою і з попередніми поколіннями, їхнім духовним надбанням. Нормальним є, коли рідну мову дитина засвоює, від батьків, у сім'ї. Українська мова є мовою українського народу, то й вона є рідною для нього. Згадаймо слова В.Сосюри: “Без мови рідної, юначе, й народу нашого нема”. Рівень розвитку рідної мови є джерелом духовного розвитку народу. Недаром учені твердять, що словник – це, те, що народ знає про світ, а граматика – це те, як він про цей світ говорить. Знати, берегти і примножувати рідну мову – це обов'язок кожної людини.

Тому й зрозуміло, що народ, який не усвідомлює значення рідної мови, її ролі в розвитку особистості, не плакає її, не може розраховувати на гідне місце у суцвітті народів. Занепад рідної мови є наслідком духовного зубожіння народу. Звичайно, такий великий народ, як ми, українці, не може допустити цього, якщо вважаємо себе цивілізованою нацією. Ставлення до рідної мови є свідченням національної свідомості і рівня культури народу, його цивілізованості. Воістину справедливі слова О.Гончара: “Той, хто зневажливо ставиться до рідної мови, не може й сам викликати поваги до себе”.

Українська мова, як і всі інші слов'янські мови, постала з праслов'янської мови, яка виділилася з індоєвропейської. На думку І.Огієнка, праслов'янська, а точніше спільнослов'янська мова – це та мова, що на світанку слов'янського життя виділилася від індоєвропейської мовної спільноти й жила аж до часу, коли в ній з'явилися окремі слов'янські наріччя, якими користувалися племена, що займали значну територію. “Єдина мова на великій території може утвердитися лише завдяки тривалому існуванню племен в єдиній державі”, – зауважує І.Ющук.

Звичайно, що українська мова сформувалася остаточно тоді, коли утворилася велика держава, що об'єднала племена на території сучасної України – Київська Русь.

Процес формування племен українського народу, а отже, й української мови затягнувся на довгий час, з IX по XI ст., коли остаточно утворилися українські племена і говори української мови. Зважаючи, що розселення українських племен було досить широким – від Карпат до Подоння, включаючи Подністрів'я і Подніпров'я, – говори української мови мали велику географію, свідченням чого є і сучасні українські наріччя.

Довгий час російська офіційна наука продукувала теорію про спільну “руську” чи “праруську” мову, однак дослідження багатьох учених

спростовують її. Так, проф.С.Смаль-Стоцький у праці “Східні слов’яни” рішуче заперечує спільний центр східних слов’ян на середньому Дніпрі. Усі гілки слов’ян – східні, західні, південні – розселилися по різній території, формуючи свої народності та свої мови. Отже, говорити про спільну “руську” мову не доводиться. Однак у Київській Русі існувала офіційна книжна мова. Усі тексти, що дійшли до нас з тих часів, написані мовою, далекою від української: і напис на Тмуторканському камені 1968 р., і “Повість врем’яних літ”, і “Слово о полку Ігоревім”, і багато інших творів. Це і зрозуміло. Адже князівська верхівка, боярство не хотіли користуватися мовою простих людей. Така мовна ситуація типова для усіх феодальних держав. Київська Русь у цьому плані не становила винятку. Мовою писемності, освіти стала церковнослов’янська (староболгарська) мова, а мовою спілкування верхніх верств став своєрідний церковнослов’янсько-український суржик, який поступово розповсюджувався і на північні землі: Суздаль, Ярославль, Рязань, Владимир, Москву. Саме це і мав на увазі академік О.О.Шахматов, пишучи: “Батьківщина нашої великоруської мови – Болгарія. Але утворилася вона в Києві, де вперше відчула благотворний вплив народного середовища. Остаточно розвинулася вона в Москві”. Тому в сучасній російській мові так багато старослов’янізмів. Українська мова і після занепаду Київської Русі продовжувала розвиватися й удосконалюватися, сформувавшись у високорозвинену мову української нації. Цією мовою багатьма поколіннями українців створено чудовий фольклор, що сягає до християнських часів, що нараховує ляхе пісень біля 300 тисяч.

А з кінця 18 століття українська мова стала, і мовою художньої літератури. Своєю красою і багатством вона давно привертає увагу учених. Не випадково у 30-х роках минулого століття вона двічі займала призові місця як одна з найбагатших і ефонічних.

Сучасна українська літературна мова виконує різноманітні суспільні функції - комунікативну, естетичну, мисленнєву, культуроносну та інші. Комунікативна функція полягає в тому, що мова використовується для спілкування, інформаційного зв’язку між членами суспільства, бо як писав А. де Сент-Екзюпері, найбільша розкіш у світі - це “розкіш людського спілкування”.

Спілкування – найважливіша функція мови. Це робить її універсальним засобом обміну інформацією, передачі інформації в просторі і часі. Комунікативній функції підпорядковані інші її функції зокрема експресивна. Полягає вона в тому, що саме завдяки мові ми виражаємо свій внутрішній світ, репрезентуємо себе тим, з ким спілкуємося. “Говори – я тебе побачу”, – стверджували античні мудреці. Людина, що досконало володіє мовою, найкраще може себе показати, розкрити свій духовний світ.

Мова не тільки засіб спілкування, але й пізнання світу і самого себе. Тому пізнаючи мову, ми пізнаємо світ, навколишнє середовище, але в межах свого народу, його свідомості, психіки тощо. Українська мова дає нам можливість пізнати світ очима українця, українського народу, російська - російського, німецька - німецького і т.д.

Мова є першоелементом культури і, отже, засобом естетичного виховання. Вона формує наш розум і духовність. Український фольклор, художня література, театр, пісня, втілені у словесній формі, розкривають перед людиною світ краси. У живому мовленні кожна мова виконує, в основному, функцію спілкування, у художньому творі вона служить засобом образного відтворення дійсності, образного сприйняття цієї дійсності. Це своєрідний акт спілкування майстра слова з читачем або слухачем. Кожна людина повинна одержувати насолоду від читання художніх творів, від спілкування з іншими людьми.

Мова виконує мислетворчу функцію. Українська мова, як і всяка інша, є засобом формування думки. Адже вільне володіння мовою вважається тоді, коли людина мислить і говорить цією мовою одночасно. Подамо, що думання відбувається у формі тієї мови, якою ми найкраще володіємо, тобто рідної. Отже, сам процес мислення має національну специфіку, яка зумовлена національним характером. Сприймаючи значення слова “уродливий”, українець вбачає в ньому позитивну ознаку – гарний, красивий, а росіянин – негативну (рос. “уродливий” означає негарний, потворний). Справедливі в цьому плані слова Г.Регеля: “Коли всі мислять однаково, значить ніхто не мислить”. Оригінальність нашого мислення залежить від знання мови і здатності користуватися нею під час думання. Від цього залежить і взаєморозуміння співрозмовників. Адже вислів “обмінюватися думками” означає обмінюватися мовними одиницями (словами, реченнями, текстом), у яких закодовані думки.

Таким чином, мова, виконуючи різні суспільні Функції, служить суспільству, живе в суспільстві і повинна оберігатися, розвиватися суспільством, а насамперед, народом-творцем.

Відновлення комунікативної функції української мови з метою спілкування на державному, офіційному рівні ставлять її в один ряд з розвиненими мовами світу. Спілкування українською мовою на державному рівні вимагає від наших громадян розуміння суті понять “державний, офіційний”. Одразу зауважимо, що це синонімічні, тобто у певних значеннях близькі слова (державний – такий, що має важливе значення для держави – СУМ, т. II, с.248; офіційний – властивий урядовим документам, діловим паперам; службовий). Отже, державна й офіційна мова – не та мова, що обслуговує офіційні стосунки громадян у межах держави. У побуті люди можуть говорити різними мовами, а для службових, офіційних обставин існує державна (офіційна) мова.

Виходячи з історичних і мовнокультурних особливостей формування етнічного складу населення України, де кількісну перевагу, крім Криму, мають українці, роль державної (офіційної) мови цілком закономірно виконує українська мова, що закріплено Конституцією нашої держави. Закон про мови в Україні, визнаючи державний статус української мови, відзначає, що у місцях компактного проживання громадян інших національностей для офіційного спілкування можуть використовуватися їхні мови.. Цим положенням гарантуються мовні права всіх інших національностей України.

У такому розумінні за цими мовами можна закріпити статус офіційної - на відміну від загальнодержавної української.

Кожний народ, держава дбають про престиж своєї мови. Престиж мови – це її авторитет у міжнаціональному та міжнародному спілкуванні. Престиж, або авторитет мови, як і народу, держави, залежить від багатьох чинників. Насамперед це виявляється в тому, які суспільні функції виконує мова, яку інформацію вона фіксує і передає, скільки людей нею користуються та ін. Престижу мови сприяє її державність і патріотичне ставлення її носіїв. Але престиж мови – величина змінна. Так, в середні віки в Європі престижною була латина, в Росії в XIX столітті – французька, а мовою музики декілька століть вважається італійська.

Престиж мови залежить не від неї самої, а від її носіїв. Українська мова в нашій державі стане престижною тоді, коли ми не будемо її соромитися, а навчимося гарно, виразно, чисто, правильно говорити по-українськи і будемо гордитися, що ми, українці, маємо таку чудову мову, а неукраїнці будуть відчувати задоволення від того, що оволоділи цією мовою, будуть шанувати її і тих, хто її створив.

Дбати про престиж рідної мови, мови народу, серед якого живеш – святий обов'язок кожного українця, кожного громадянина нашої держави, щоб поет не мав підстави писати:

Де наша мова? В домовині

Об віко б'ється! Відчини!

Але змішані на глині,

Від рабства й самогонки сині,

Мовчать її глухі сини (Д.Павличко).

Маємо ряд історичних фактів, що свідчать про престижність української мови.

У великому Литовському князівстві вона була державною мовою; як актова мова використовувалася в Молдавському князівстві; бахчисарайські хани листувалися нею з турецькими султанами. Українську мову вивчають у багатьох університетах світу, а з розвитком і утвердженням незалежності України зростає міжнародний авторитет української мови як державної.

Громадяни нашої держави, як і всякої іншої, мають мовні обов'язки, що вимагають захисту і збереження рідної мови. Захист рідної мови – найприродніший і найпростіший, найлегший і найнеобхідніший спосіб національного відродження і самоутвердження. Володіння рідною мовою – не заслуга, а обов'язок справжніх патріотів. Саме на це спрямована мовна освіта в нашій державі.

Знання рідної (державної) мови не обмежує можливості вивчати інші мови – споріднені і неспоріднені. Вислів “Скільки ти знаєш мов – стільки разів ти людина” ніколи не втратить своєї актуальності. Дво-, тримовність – явище, поширене в багатьох країнах світу. За підрахунками вчених, тільки у 22 країнах світу проживає одномовне населення. У решті країн світу наявна багатомовність: у Нігерії - 513 мов, в Індонезії - 838 мов, в Індії – 826, і т.д.

В Україні двомовність – природне явище. Але володіння двома мовами

вимагає правильного користування ними. На, жаль, наші “білінгви” часто говорять змішаною мовою, яку в побуті називають “суржик”.

Серед мовних обов’язків наших громадян слід виділити ще один – культуру мовлення. Належний рівень мовної культури – це свідчення розвинутого інтелекту людини, її вихованості. Культура мовлення має велике національне і соціальне значення: вона забезпечує толерантне спілкування людей, облагороджує їхні стосунки, сприяє підвищенню загальної культури як окремої людини, так і суспільства в цілому. Тому кожний з нас повинен дбати про свою мовну культуру і вимагати цього від інших.

Нашому поколінню випало складне, але почесне завдання – відродження української мови, держави, нації. І виконати його – наш громадський обов’язок.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань студентів
з дисципліни
«ДОКУМЕНТНА ЛІНГВІСТИКА»

Мета: перевірити пізнавальні і практичні уміння й навички майбутніх філологів з курсу.

За змістом тести охоплюють теоретичний і практичний матеріал основних розділів курсу «Документна лінгвістика»

Структура (композиція) тесту

Тест складається з чотирьох варіантів, що включають три рівні по 22 завдання.

Завдання 1–14 закритого типу на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання 15–21 на правильний вибір слова, що в дужках.

Завдання 22 на переклад тексту.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

3. У разі необхідності використовуйте чернетку.

4. Намагайтеся виконати всі завдання.

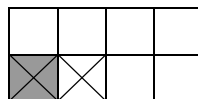
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1. До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Відсоткові показники рівня якості знань студентів

Відсоток балів, набраних за 100-бальною шкалою	Оцінка
86% – 100%	Відмінно
71% – 85%	Добре
56% – 70%	Задовільно
Менше 56%	Незадовільно

Критерії оцінювання (За кожну правильну відповідь – 1 бал):

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за п'ятибальною шкалою ХДУ
21–22	100–90	Відмінно (А)
19–20	83–89	Добре (В)
16–18	74–81	Добре (С)
13–15	64–73	Задовільно (Д)
10–12	60–63	Задовільно (Е)
6–9	35–59	Незадовільно (FХ)
1–5	1–34	Незадовільно (Х)

ВАРІАНТ – 1

1-й рівень

1. Укажіть правильний варіант відповіді. Мовний стиль – це:

- А) різновиди текстів певного стилю;
- Б) сукупність мовних засобів вираження, зумовлених змістом і метою висловлювання;
- В) різновид національної мови, який є засобом спілкування людей, об'єднаних спільністю території;
- Г) єдність художніх образів і форм їх вираження;
- Д) мова ділових паперів.

2. Визначте правильні варіанти перекладу. Являться висококваліфіцированным спеціалістом:

- А) являться висококваліфікованим спеціалістом;
- Б) являться спеціалістом високої кваліфікації;
- В) бути фахівцем високої кваліфікації;
- Г) бути висококваліфікованим фахівцем.

3. Укажіть варіант, у якому всі слова написано згідно з орфографічними правилами.

- А) обов'язок, науково-технічний, упродовж, досвід, східно-слов'янський, мовлення, високорозвинений;
- Б) спілкування, устний, мовець, багатоаспектний, об'єкт, співрозмовник, загально-обов'язковий;

В) життєво важливий, мовознавець, комунікація, взаємозв'язок, державотворення, культурно-громадський, пам'ятка;

Г) самохідний, взаємодія, зусилля, півстоліття, законодавство, суспільно-політичний, пам'ятка;

Д) давньоруський, самосвідомість, багатофункціональний, престиж, зв'язок, унормованність, інтелектуал.

4. Визначте правильний варіант відповіді. З культурою мови пов'язують уміння:

А) вірно говорити й писати;

Б) правильно говорити й писати;

В) підбирати мовно-виражальні засоби;

Г) добирати мовно-виражальні засоби.

5. Визначте правильний варіант перекладу етикетних мовних формул. Извините меня, пожалуйста:

А) звиняйте мене, будь ласка;

Б) вибачте мене, будь ласка;

В) вибачте мені, будь ласка;

Г) простіть мене, будь ласка.

6. Укажіть правильний варіант відповіді. Офіційними назвами посад, професій і звань є іменники:

А) чоловічого роду;

Б) жіночого роду;

В) середнього роду.

7. Укажіть варіант, у якому правильно утворено форму родового відмінка іменників чоловічого роду:

А) зібрано соняшнику; викопано цукрового буряку; обмолочено гороху; заготовлено сінажа; зібрано з гектара;

Б) після закінчення інституту; внаслідок туману; у напрямку до Львову; щопонеділка;

В) виконання плану; близько майдану; зроблено з воску; гарного малюнка;

Г) без винятку; другого сорту; готуватися до екзамена; населеного пункту;

Д) без плаща; виступ лектора; звернутися до Івана Дорошенка; багато товара.

8. Укажіть варіант, у якому немає помилок у написанні дієслівних префіксів.

А) розпустити, відтворити, зкомпрометувати, підтримувати, обґрунтувати, забезпечити;

Б) зекономити, скористатися, розкрити, підтвердити, переконати, зіставити;

В) скинути, з'єднати, прикладати, скоїти, зігнорувати, передплатити;

Г) прекрутити, обпалити, розтягнути, зіткнутися, ствердити;

Д) сприймати, збудувати, зпланувати, відбудувати, розкрити, поінформувати.

9. Укажіть варіанти, в яких правильно вжито прийменники. Ви готуєте заходи:

- А) по поліпшенню умов праці;
- Б) до поліпшення умов праці;
- В) на поліпшення умов праці;
- Г) для поліпшення умов праці;
- Д) щодо поліпшення умов праці.

10. Укажіть правильний варіант відповіді. З неозначено-кількісними числівниками (більшість, меншість, багато, частина) присудки мають таку форму:

- А) більшість студентів склала іспит;
- Б) більшість студентів склало іспит;
- В) більшість студентів склали іспит.

11. Укажіть правильні варіанти узгодження числівників з іменниками.

- А) півтора року;
- Б) півтора роки;
- В) півтора місяці;
- Г) півтора місяця;

12. Визначте варіант, у якому правильно написано складні прикметники.

А) матеріально-технічний, нижче підписаний, народногосподарський, малоцінний, трипроцентний;

Б) новоутворений, аграрно-промисловий, суспільно-корисний, м'ясозаготівельний, санітарно-гігієнічний;

В) матеріально відповідальний, вищезазначений, м'ясо-молочний, загальнодержавний, агропромисловий;

Г) теплообмінний, сільськогосподарський, низькорентабельний, соціальнопобутовий, короткотерміновий;

Д) високоефективний, середньорічний, діаметрально-протилежний, нижченаведений, внутрішньогалузевий.

13. Визначте варіант, у якому подане словосполучення характерне для офіційно-ділового стилю.

- А) забезпечити перегляд нормативних актів;
- Б) переглянути нормативні акти.

14. У текстах офіційно-ділового стилю вживають такі готові словесні формули:

- А) у відповідності до, згідно, взяти участь;
- Б) відповідно до, згідно з, взяти участь;
- В) відповідно, згідно з, приймати участь;
- Г) відповідно до, згідно, взяти участь;
- Д) у відповідності до, згідно з, взяти участь;

2-й рівень

15. Зробіть правильний вибір слів, що в дужках.

Усім відомо, що (саме дорожче, найдорожче) добро кожного народу – це його мова.

Вона реалізується в процесах усного і (письмового, писемного) мовлення. (Завдяки, через) мов... ми (впізнаємо, пізнаємо) світ.

Мова – (основне, головне) знаряддя спілкування.

Мова виконує (ряд, низку) функцій, життєво (важливих, важних) для суспільства.

Мова прийде на допомогу кожному (який, хто) прагне (оволодіти, заволодіти) секретами (професійного, професіонального) спілкування.

16. Відредагуйте подані речення, вкажіть варіант, де така редакція не потрібна.

У боротьбі за збільшення ефективності сільськогосподарського виробництва рішучу роль відіграє орендний підряд.

Об'єм необхідних менеджеріві знань в різних областях науки залежить від того, яким участком виробництва він управляє.

Ви маєте право розпоряджатися грошовими внесками, що є на вашому особистому рахунку.

Трудові суперечки між сторонами розглядаються згідно з діючим законодавством.

Ми досягли успіхів завдяки правильному розподілу обов'язків.

17. Доберіть антоніми до поданих видів побутового та ділового спілкування.

Контактне спілкування - ...

Безпосереднє спілкування - ...

Усне спілкування - ...

Діалогічне спілкування - ...

Масове спілкування - ...

Нормативне спілкування - ...

18. Доберіть синоніми до слів.

Ідентичний - ...

Лаконічний - ...

Адекватний - ...

Ефективний - ...

Неординарний - ...

Хронічний - ...

Гуманний - ...

19. Поміркуйте, чи правильно перекладено дієслівні словосполучення? Якщо ні, запишіть свої варіанти.

Здати екзамени - ...

Вислати листа - ...

Підвести підсумки роботи - ...

Заключити договір - ...

Прийти до висновку - ...

Прийняти міри - ...
Користуватися авторитетом - ...
Розділяти думки - ...

20. Запишіть цифрові позначення словами.

З 583 га кормового клину 141 га займають багаторічні трави.
На 150 га налагоджено полив овочевих культур.
Цього року пересівали озимину на 59 га площі.
За господарством закріплено близько 2380 га землі.

21. Які приєменники допоможуть утворити стандартні словосполучення?

Працювати ... найм
Заслуговувати ... увага
Взяти ... основа
Взяти ... увага
Мати ... увага
Відповідно ... закон
Згідно ... інструкція
Ставити ... мета
Мати ... мета
Зважати ... обставини

3-й рівень

Перекладіть українською мовою текст документа.

1. Рукопись представляется в электронном и распечатанном виде. Это необходимо потому, что электронная форма в отличие от бумажной может меняться, авторы еще не пользуются электронной подписью, которая удостоверяла бы окончательность текста. Такая подпись является результатом работы программы генерации цифровой подписи и предназначена для обеспечения подлинности, целостности и авторства документов, обрабатываемых с помощью вычислительной техники; она жестко увязывает в одно целое содержание документа и секретный ключ автора, делая невозможным изменение документа без нарушения подлинности этой подписи.

Впоследствии при обнаружении в тексте публикации ошибок любого рода редактору без подписанной бумажной версии будет сложно обосновать источник их появления. Опытные авторы записывают файл в двух вариантах на случай, если один не откроется из-за дефекта дискеты или других технических помех.

ВАРІАНТ 2

1-й рівень

1. Укажіть правильний варіант відповіді.

- А) Орфоепічні норми – правильне вживання розділових знаків.
- Б) Орфографічні норми – правильне написання слів.
- В) Граматичні норми – добір мовних засобів залежно від умов спілкування.

Г) Стилiстичнi норми – творення слiв, правильне уживання форм слiв, побудова словосполучень.

Д) Пунктуацiйнi норми – правильна вимова звукiв, словосполучень.

2. Визначте правильнi варіанти перекладу. В соответствии с действующим законодательством:

А) у вiдповiдностi з чинним законодавством;

Б) вiдповiдно до чинного законодавства;

В) у вiдповiдностi з дiючим законодавством;

Г) вiдповiдно до дiючого законодавства.

3. Укажіть правильний варіант розподілу термінів за галузями:

А) чисельник, множення, кут, знаменник, молекула, квадрат;

Б) драма, сюжет, персонаж, iзоляцiя, ямб, кульмінацiя;

В) банк, баланс, кредит, дебет, обiговi грошi, дивiденди;

Г) купе, провiдник, тамбур, експрес, кубрик, вагон;

Д) азот, хiмiчна реакцiя, iн'екцiя, кисень, iонiзацiя, водень.

4. Визначте правильний варіант вiдповiдi. Мовнi формули вибачення:

А) я вибачаюсь за спiзнення;

Б) вибачте, будь ласка, за спiзнення;

В) я хочу вибачитися перед Вами;

Г) я пробачаюсь за спiзнення.

5. Визначте правильний варіант перекладу етикетних мовних формул. У меня есть к Вам просьба:

А) у мене є просьба до Вас;

Б) у мене є прохання до Вас;

В) я маю до Вас прохання;

Г) я маю до Вас просьбу.

6. Укажіть правильний варіант вiдповiдi. Iменники у сполученнi з числiвниками два, три, чотири вживаються:

А) у родовому вiдмiнку однини;

Б) у родовому вiдмiнку множини;

В) у називному вiдмiнку множини.

7. Укажіть варіант, у якому правильно дiбрано якiснi прикметники.

А) великий розмiр; важливе завдання; глибока криза; цiкаві iдеї; сiльська влада;

Б) твердi цiни; твердий ґрунт; високi цiни; вдалих вибiр; приємне враження;

В) мiський транспорт; вузький прохiд; короткий термiн; гарний на вигляд; поганий урожай;

Г) близька вiдстань; хороша земля; довга дорога; докладна iнформацiя; великий прибуток.

8. Визначте варіант, у якому iменники в родовому вiдмiнку написано згiдно з правилами написання закінчень –у, –ю; –а, –я.

А) контролю, аудиту, засобу, статута, керiвника;

Б) аудитора, напряду, договору, активу, досвiду;

В) виду, клiєнта, доказу, результата, порядку;

- Г) об'єкта, органу, аналізу, обліку, закона;
- Д) документу, висновку, акта, органу, розміру.

9. Визначте варіант, у якому правильно узгоджено підмет (зі словом більшість) із присудком.

- А) Більшість колгоспників, які успішно завершили збирання зернових, будуть премійовані.
- Б) Більшість колгоспників, які успішно завершили збирання зернових, буде премійовано.
- В) Більшість колгоспників, які успішно завершили збирання зернових, будуть премійованими.

10. Нормативним є вживання таких словосполучень:

- А) телерадіомовна кампанія, виборча кампанія, весела кампанія, посівна кампанія;
- Б) телерадіомовна кампанія, виборча кампанія, весела кампанія, посівна кампанія;
- В) телерадіомовна компанія, виборча кампанія, весела компанія, посівна кампанія;
- Г) телерадіомовна компанія, виборча кампанія, весела компанія, посівна кампанія.

11. Визначте варіант, у якому слова написано відповідно до орфографічних правил.

- А) обслуговування, гіперболізація, звітність, обліковець, обліково-фінансовий;
- Б) преїскурант, депозит, зобов'язання, прерогатива, дефіцит, фінансування;
- В) знецінення, коефіцієнт, мікрокалькулятор, гіпербола, кредит, сума;
- Г) банківський, каса, надходження, гіперболізація, прироратива, погашення, постачальник;
- Д) собівартість, коротко-терміновий, електронно-обчислювальний, кошторис, гіперболізація.

12. Визначте варіант, у якому подане словосполучення характерне для офіційно-ділового стилю.

- А) подати на розгляд проект законодавчого акта;
- Б) розглянути проект законодавчого акта.

13. Виберіть правильний варіант слововживання:

- А) вступив до Херсонського державного університету;
- Б) поступив у Херсонський державний університет;
- В) вступив у Херсонський державний університет.

14. Укажіть, у якому варіанті правильно утворено форму кличного відмінка від імен по батькові.

- А) Олеже Петровичу, Валеріє Степановичу, Валентино Кузьмівно, Саво Андрійовичу, Оксано Дмитрівно;
- Б) Євгене Вікторовичу, Лідіє Дмитрівно, Інно Яківно, Миколо Йосиповичу;

В) Віталію Ігоревичу, Юріє Олеговичу, Максиме Опанасовичу, Маріє Іванівно, Алло Степанівно;

Г) Ірино Василівно, Тетяне Григорівно, Олено Миколаївно, Павле Степановичу.

2-й рівень

15. Відредагуйте подані речення.

Результативність являється запорукою успіха.

Я сумлінно відношуся до виконання функціональних зобов'язань.

Виконую необхідний об'єм робіт.

Мова йдеться про психологічний клімат колективу.

Не дивлячись на труднощі, я прагну утворити належні умови праці.

Я завжди звертаюся за допомогою до колег по роботі.

Я прикладаю чимало зусиль для того, щоб уникнути в колективі конфліктів між працівниками колективу.

16. Вставте замість крапок потрібні слова для утворення стійких словосполучень (термінологічних, офіційно-ділових).

Ми ... договір про поставку сільськогосподарської продукції.

Договір ... чинності з моменту підписання його.

Бюро ... послуги з різних питань.

Комісія ... велику роботу із забезпечення ... контролю за дотриманням дисципліни праці.

Просимо Вас ... свої пропозиції стосовно реорганізації підприємства.

Треба ... термінових ... щодо поліпшення умов праці.

Юридичні сторони ... відповідальність, передбачену ... законодавством.

17. Доберіть синоніми до етикетних формул спілкування.

Прошу, проходите - ...

Щасливої дороги - ...

Це справді так - ...

Авжеж, можна увійти - ...

Гаразд, я погоджуюся з Вами - ...

Я мушу відмовитися - ...

Не гайте даремно часу - ...

Зичу Вам здоров'я - ...

Бажаю приємно відсвяткувати Різдво Христове - ...

Шановна громадо - ...

18. Доберіть українські відповідники до поданих слів.

Екстраординарний - ...

Локальний - ...

Адекватний - ...

Енергійний - ...

Індиферентний - ...

Екстрений - ..

Ідентичний - ...

Лаконічний - ...

Хронічний - ...

Гіпотетичний - ...

19. Поміркуйте, чи правильно перекладено дієслівні словосполучення? Якщо ні, запишіть свої варіанти.

Виразити думки - ...

Збільшувати ціни - ...

Привести приклад - ...

Розв'язувати завдання - ...

Дотримуватися регламенту - ...

Прийняти до уваги - ...

Утворити належні умови - ...

Доказувати правоту - ...

20. Поставте наголоси у числівниках.

Одинадцять, вісімдесят, чотирнадцятий, десятковий, дробовий, шістдесят, п'ятеро, двадцяттеро, обидва.

21. Доберіть антоніми до поданих применникових словосполучень.

Через пасивність учасників зборів - ...

Звільнити з посади - ...

Направити лист до редакції - ...

Брати на себе відповідальність - ...

Всупереч правилам - ...

Залежно від умов - ...

Зважаючи на обставини - ...

З почуттям відповідальності - ...

Ставати на облік - ...

3-й рівень

Перекладіть українською мовою текст анотації.

...В диссертации осуществлен теоретико-литературоведческий анализ драматургического процесса 80-х годов XX столетия, который в украинском литературоведении был назван «новой волной». Актуальность исследования обусловлена отсутствием теоретико-критической рецепции специфики творчества «молодых драматургов». В работе расширено содержание понятия драматургия «новой волны», очерчен круг ее представителей, рассмотрены основные механизмы трансформации ведущих структурных элементов и эстетических кодов альтернативных пьес на фоне канонизованных текстов. Наряду с общим изучением особенностей драматургии «новой волны», в диссертации сконцентрировано внимание на пьесах Ярослава Стельмаха – одного из ярких представителей этого явления в драматическом искусстве. Прослеживаются этапы становления идиостилистики драматурга, начиная с ранней прозы. На основе глубокого исследования образной системы пьес писателя, выделяются основные моменты формирования альтернативной драматургии. Дальнейшее развитие получили идеи относительно новой драматургической концепции героя, которую предложил Я.Стельмах, а также о разрушении четких жанровых границ в его пьесах. Внимание также уделяется особенностям моделирования

мира в текстах драматурга как знакового процесса деидеологизации общества. Доказано, что пьесы представителей «новой волны» и, в частности, Я.Стельмаха представляют собой переходное явление искусства от соцреалистической парадигмы к национально своеобразным постмодерным тенденциям.

ВАРІАНТ – 3

1-й рівень

1. Укажіть правильний варіант відповіді.

А) Терміни – слова або вислови, властиві мові певної вузької професійної (соціальної) групи людей.

Б) Професіоналізми – це слова або словосполучення, які вживаються в досить специфічній (діловій, науковій та ін.) сфері мовлення для точного вираження спеціальних понять і предметів.

В) Жаргонізми – усталені звороти, поєднання слів, що виступають у мові як єдиний неподільний і цілісний за значенням вислів.

Г) Фразеологізми – специфічні слова або вирази, що вживаються в мові якоїсь соціальної чи професійної групи.

Д) Книжні слова – слова, що виражають загальнонаукові поняття, вживані у широкому узагальненому значенні.

2. Укажіть правильний варіант перекладу. Самый низкий показатель:

А) самый низкий показник;

Б) самый низкий покажчик;

В) найнижчий показник;

Г) найнижчий покажчик.

3. Укажіть варіант, у якому подані терміни відповідають граматичній формі родового відмінка однини іменників чоловічого роду:

А) пріоритету, менеджмента, проспекту, інтересу, спеціаліста, моніторингу;

Б) ресурсу, процесу, менеджера, прибутку, товару, процента;

В) бізнеса, курсу, критерію, кредиту, ринку, обліку;

Г) аудиту, балансу, прибутку, депозиту, агента, акцизу;

Д) дивіденду, доходу, рахунка, розрахунку, банку, бартера.

4. Визначте правильний варіант відповіді. Мовний етикет – це:

А) використання різноманітних засобів вираження думок;

Б) типові формули вітання, побажання, прощання, запрошення;

В) виділення найважливіших місць свого висловлювання;

Г) сукупність загальноприйнятих правил реалізації вищої форми мовної системи;

Д) користування мовою в повсякденному житті.

5. Визначте правильний варіант перекладу етикетних мовних формул.

Добрый день, Лидия Ивановна:

А) Доброго дня, Лідіє Іванівно!

Б) Добрий день, Лідіє Іванівно!

В) Доброго дня, Лідія Іванівна!

Г) Добрий день, Лідія Іванівна.

6. Укажіть правильний варіант відповіді. Іменники у сполученні з дробовими числівниками вживаються:

А) у називному відмінку множини;

Б) у називному відмінку однини;

В) у родовому відмінку однини;

Г) у родовому відмінку множини.

7. Укажіть варіант, у якому правильно утворено ступені порівняння прикметників.

А) найширший, найбільш широкий, найбільш ширший, дуже широкий;

Б) доцільніший, самий доцільний, найдоцільніший, найбільш доцільний;

В) найзручніший, найменш зручний, значно зручніший, набагато зручний;

Г) найбільш зручний, найзручніший, набагато зручніший, більш зручний;

Д) найдосконаліший, самий досконаліший, найбільш досконалий, найменш досконалий.

8. Визначте варіант, у якому правильно узгоджено підмет (зі словом більшість) із присудком.

А) Більшість господарств виконала річний план.

Б) Більшість господарств виконало річний план.

Г) Більшість господарств виконали річний план.

9. Укажіть варіант, у якому прийменники написано згідно з орфографічними правилами.

А) понад, з-поміж, наприкінці, задля, не зважаючи на, посеред;

Б) назустріч, попри, заради, внаслідок, завдяки, з-попід;

В) згідно з, відповідно до, ізза, поза, з-серед, у результаті;

Г) на передодні, щодо, в напрямку, з метою, з-понад, побіля;

Д) від, з огляду на, залежно від, з-посеред, згідно з, поруч з.

10. Укажіть правильний варіант написання числівників у формі орудного відмінка.

А) п'ятьома, двомастами, тисячою, трьома, тридцятьма;

Б) сорока, обидвома, сімома, сімдесятьма, кількадесятьма;

В) трьомастами, шістдесятьма, вісьма, сімнадцятьма, ста, п'ятьомастами;

Г) однією, дев'яноста, десятьма, сьома, п'ятидесятьма.

11. Укажіть правильні варіанти узгодження числівників з іменниками.

А) три процента;

Б) три проценти;

В) три дев'яті процента;

Г) три дев'ятих процента.

12. Визначте варіант, у якому подане словосполучення характерне для офіційно-ділового стилю.

А) надати матеріальну допомогу потерпілим від стихійного лиха;

Б) допомогти потерпілим від стихійного лиха.

13. Виберіть правильний варіант.

- А) зачислити Козлову Катерину Володимирівну на посаду коректора;
- Б) призначити Козлову Катерину Володимирівну на посаду коректора;
- В) зарахувати Козлову Катерину Володимирівну на посаду коректора.

14. Нормативним є таке слововживання:

- А) вільна вакансія, написати свою автобіографію, захисний імунітет;
- Б) вакансія, написати автобіографію, імунітет;
- В) вільна вакансія, написати автобіографію, імунітет.

2-й рівень

1. Дібрати синоніми до поданих словосполучень

- Неперевершений майстер - ...
- Бути активним учасником - ...
- Дотримувати правил - ...
- Заслуговувати на увагу - ...
- Мова йде про культуру спілкування - ...
- Знайти спільну мову - ...
- Бути прибічником передових ідей - ...

2. Відредагуйте речення.

Успіх будь-якої важливої справи забезпечують кадри.

Нам вдалося вірно збудувати стратегію і тактику роботи.

Я виконав поставлену передо мною задачу, не дивлячись на перешкоди..

Я неодноразово задавав собі різноманітні питання і намагався знайти відповіді.

Я не можу байдуже відноситися до виконання функціональних зобов'язань.

Я вважаю необхідним вмішатися в конфлікт друзів, щоб допомогти його вирішити.

3. Зробіть правильний вибір слів, що в дужках.

Ми виконали поставлені перед нами (завдання, задачі).

Під час ревізії виявлено (нестачу, недостачу) матеріальних цінностей.

Повідомлення надійшло на (ваш адрес, вашу адресу).

Акт було складено у трьох (примірниках, екземплярах).

Його позбавили права власності на земельну (ділянку, діляницю).

4. Поставте наголоси в поданих прикметниках.

Простий, господарський, валовий, найважливіший, добовий, вигідний, податковий, довгостроковий, пересічний, низькорентабельний, договірний, середньомісячний, кваліфікований, сором'язливий, людяний.

5. Замініть подані словосполучення одним словом.

- Брати в борг - ...
- Надавати допомогу - ...
- Вносити пропозицію - ...
- Доводити до відома - ...
- Дати доручення - ...
- Звернутися з проханням - ...

Вести пошук - ...

Провести огляд - ...

6. Утворіть стандартні конструкції, добираючи до поданих дієслів іменники, що справа у відповідній формі.

Нести	нагода
Мати	допомога
Брати	на меті
Порушувати	чинність
Надати	участь
Набувати	відповідальність
Ставити	комісія
Створити	питання

7. Вставте потрібні прийменники, узгодивши з ними іменники, що в дужках.

Ми підготувалися ... (засідання).

Я мешкаю ... (адреса).

Ви можете звернутися ... (допомога).

Треба підготувати заходи ... (поліпшення умов праці).

Запрошуємо Вас ... (робота).

Ми надіслали листа ... (адреса).

На підприємстві створено комісію ... (справи молоді).

Я звернулася з проханням надати відпустку ... (сімейні обставини).

3-й рівень

Перекладіть українською мовою текст анотації.

Работа посвящена теоретико-экспериментальному исследованию особенностей методики формирования речевой компетенции старшеклассников школ с русским языком обучения.

В первом разделе – «Теоретические основы формирования речевой компетенции старшеклассников» -- раскрываются теоретические аспекты формирования речевой компетенции учащихся старших классов. Освещены взаимосвязанные вопросы языка и речи, дается определение речевой компетенции, представлены механизмы речевой деятельности старших подростков и особенности их творческого мышления. Проанализированы методические работы по проблеме развития речи учащихся. Имеются необходимые материалы по школьным программам и учебника. Учен традиционный опыт школ, описаны результаты констатирующего среза.

Во втором разделе – «Экспериментальная методика формирования речевой компетенции старшеклассников» - определены цели экспериментального обучения, разработана программа, включающая систематическую работу по практической стилистике на уроках русского языка, вариативные подходы к представленным в учебнике урокам развития речи, обогащение соответствующих видов работ, ознакомление учащихся с элементами публичных выступлений, риторики и др. подробно изложены результаты экспериментального обучения. Полученные данные,

свидетельствующие об эффективности разработанной и апробированной методики, проанализированы как в количественном, так и в качественном отношениях.

ВАРІАНТ 4

1-й рівень

1. Укажіть варіант, у якому подано стійкі словосполучення, що вживаються в професійному мовленні:

А) брати на себе відповідальність; брати кредит; брати до серця; брати зобов'язання;

Б) мати наметі; мати намір; мати авторитет; мати інтерес; мати сина;

В) надавати підтримку; надавати допомогу; надавати інформацію; надавати ляпасів;

Г) дотримувати тиші; дотримуватися поглядів; дотримувати правил; дотримуватися принципів;

Д) отримати рейтинг; отримати спеціальність; отримати залік; одержати преміальні.

2. Укажіть правильний варіант перекладу. Считайте необхідним:

А) вважати необхідним;

Б) рахувати необхідним;

В) вважати за необхідне;

Г) рахувати за необхідне.

3. Укажіть варіант, у якому всі слова-терміни написано згідно з орфографічними правилами:

А) епітафія, асиміляція, дієвідмінювання, мадригал, іпербо, артикуляція;

Б) дистрибуція, амфібрахій, класицизм, дифірамб, модернізм, ізоморфізм;

В) полілог, дисиміляція, полісемія, іпербол, діалектизм, професіоналізм;

Г) фонологія, семантема, акомодация, комбінаторика, іпербола, редукція ;

Д) іпербола, аллофон, архаїзм, домінанта, діалог, композиція, інтер'єр.

4. Визначте правильний варіант відповіді. Основою культури мови є:

А) просторічна мова;

Б) літературна мова;

В) діалектична мова;

Г) розмовно-побутова мова.

5. Виберіть правильний варіант слововживання.

А) оцінки по предметах, працюють по обраних спеціальностях, гід по магазинам;

Б) оцінки з предметів, працюють за обраними спеціальностями, гід по магазинах;

В) оцінки по предметах, працюють за обраними спеціальностями, гід по магазинам.

6. Укажіть правильний варіант відповіді. Іменники із значенням збірності в родовому відмінку мають:

А) закінчення –а, -я;

Б) закінчення –у, -ю;

В) паралельні закінчення –а, -я і –у, -ю.

7. Укажіть варіант, у якому правильно узгоджені іменники з числівниками.

А) півтора кілограма; два кілограма; три тонни; чотири відсотки; два з половиною місяці;

Б) чотири гектари; півтора місяця; три з половиною місяці; два варіанти;

В) два літра; три літри; чотири з половиною тижні; одна третя аркуша;

Г) одна ціла і п'ять десятих гектари; півтора року; три плуги; чотири центнери;

Д) три центнера; півтори тонни; чотири трактори; двадцять два причепа.

8. Укажіть варіант, у якому правильно написано складні прикметники.

А) електросиловий, суспільно-корисний, сільськогосподарський, електронно-обчислювальний, м'ясо-молочний;

Б) північно-західний, одноразовий, вище зазначений, загальнодержавний, м'ясозаготівельний;

В) агропромисловий, внутрішньогосподарський, матеріально-технічний, матеріально-відповідальний, середньодобовий;

Г) загальноосвітній, машинобудівний, нижчепідписаний, молочно-білий, діаметрально протилежний;

Д) народногосподарський, деревообробний, новоутворений, науковотехнічний, південно-східний.

9. Визначте варіант, у якому правильно узгоджено підмет (зі словом багато) з присудком.

А) Багато фермерів, які брали участь в обговоренні договору, не погодилися з деякими його пунктами.

Б) Багато фермерів, які брали участь в обговоренні договору, не погодилася з деякими його пунктами.

В) Багато фермерів, які брали участь в обговоренні договору, не погодилося з деякими його пунктами.

10. Укажіть варіанти, в яких правильно вжито прийменник. Ви пишете заяву з проханням:

А) надати відпустку по сімейних обставинах;

Б) надати відпустку за сімейними обставинами;

В) надати відпустку через сімейні обставини;

Г) надати відпустку по сімейним обставинам;

Д) надати відпустку у зв'язку з сімейними обставинами;

11. Укажіть правильні варіанти узгодження числівників з іменниками.

А) до першого лютого;

Б) з першим лютим;

В) з першим лютого;

Г) на перше лютого;

Д) на перше люте.

12. Визначте варіант, у якому подані словосполучення характерні для офіційно-ділового стилю.

А) покласти контроль за реалізацією цих програм на Міністерство аграрної політики;

Б) контролювати реалізацію цих програм Міністерству аграрної політики;

13. Укажіть варіант, у якому правильно утворені усталені словосполучення.

А) прийняти до відома; взяти участь; скласти повноваження;

Б) мати авторитет; відігравати роль; ставити запитання;

В) користуватися успіхом; вважати за доцільне; віддавати належне;

Г) заслужувати уваги; мати значення; надавати право;

Д) приводити приклад; завдавати шкоди; дотримувати слова.

14. Виберіть форму висловлення подяки.

А) Щиро дякуємо Вас за привітання з нагоди ювілею університету;

Б) Щиро дякуємо Вам за привітання з приводу ювілею університету;

В) Щиро дякуємо Вам за привітання з нагоди ювілею університету.

2-й рівень

15. З наведених нижче прикладів стійких словосполучень доберіть:

А) термінологічні;

Б) офіційно-ділові;

В) фразеологічні.

Мати на меті, пошитися в дурні, поточний рахунок, дебіторська заборгованість, взяти участь, акціонерний капітал, накривати мокрим рядном, ставити за мету, коефіцієнт корисної дії, атомна вага, протокольне доручення, пекти раки, підбивати підсумки, банківський фонд, комерційна таємниця, згідно з рішенням, вжити термінових заходів, піймати облизня, відповідно до умов.

15. Доберіть синоніми до формул мовного етикету, які вживатимете, спілкуючись з колегами.

Я дуже вдячний - ...

Вітаю Вас - ...

Прийміть мої співчуття - ...

Я вважаю, що це не так - ...

Прошу вибачення - ...

17. У кожному з наведених речень замість крапок вставте пропущене слово.

Працівник бере на себе повну ... за схоронність матеріальних ...

Адміністрація зобов'язується ... працівникові ... умови.

Орендатор ... право використовувати устаткування ... усього терміну оренди.

Цей договір ... згідно з ухвалою Ради Банку.

Договір ... чинності з моменту підписання ...

18. Утворіть прикметникові словосполучення відповідно до законів лексичної сполучуваності.

Чисельний – численний (перевага, господарство, дослід, загін, аналіз, аудиторія, колектив);

Економічний – економний (район, розвиток, господиня, життя, журнал, криза, витрачання води, система)

19. Замініть подані слова дієслівним словосполученням.

Подякувати - ...

Домовитися - ...

Перемогти - ...

Критикувати - ...

Надіятися - ...

Характеризувати - ...

Нехтувати - ...

Перевіряти - ...

20. Зробіть правильний вибір слів, що в дужках.

Правил дорожнього руху потрібно (дотримуватися, дотримувати).

(Подати, дати, надати) допомогу малозабезпеченим.

Керівники названих господарств (не здійснюють, не виконують) своїх обов'язків.

Збори акціонерів (оголосили, проголосили) відкритими.

У складанні тексту договору (брали, приймали) участь як фізичні, так і юридичні особи.

21. Запишіть паралельні форми вживання прийменникових конструкцій.

Більш від норми - ...

Відповідно до закону - ...

Порівняно з минулим роком - ...

За браком доказів - ...

Щодо кадрових питань - ...

З ініціативи керівника - ...

У звітній період - ...

Відпустка через хворобу - ...

Від початку роботи - ... з наказу директора - ...

На кінець року - ...

Під редакцією Іванчука - ...

3-й рівень

22. Перекладіть українською мовою уривок з тексту рецензії.

Даже образованные люди обычно очень плохо представляют себе, что такое культура языка и для чего она нужна. Весьма опасно широко распространенное, даже среди специалистов, мнение, согласно которому пишущий должен думать лишь о содержании своих мыслей, а «все остальное» следует предоставлять редактору и корректору. Такое мнение – весьма печальное заблуждение. Если пишущий не может найти ясную

языковую форму выражения своих же мыслей, то, как правило, у него нет ясности и в мыслях, в самом понимании предмета избранной специальности.

Культура языка – это не учебник, который можно выучить «раз и навсегда». Языковая культура должна сопровождать всех нас всю жизнь, если мы хотим знать, какими огромными, неисчерпаемыми ресурсами располагает каждый язык, имеющий длительную историю и самые разнообразные письменные памятники и народную традицию.

Культура языка – это совсем не «тяжелая обязанность», которую будто бы выдумали филологи. Культура языка относится ко всем нам...

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
для проведення тестового контролю знань
студентів з дисципліни
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Мета: перевірити як пізнавальні, так і практичні уміння й навички майбутніх філологів; систематизувати й закріпити знання, отримані під час аудиторних занять; вироблення прагматичного підходу до матеріалу навчальної та спеціальної наукової літератури; реалізація дослідницьких навичок; розвиток самостійності у використанні досягнень теоретичного характеру; закріплення навичок аналізу мовних фактів ділового стилю

Тести з курсу «Української мови (за професійним спрямуванням)» складають корпус завдань, погоджених з програмою курсу та орієнтовані на цілісне представлення ділового аспекту української мови.

Структура (композиція) тесту

Тест складається з чотирьох варіантів, які містять по два модулі:

1 рівень – (1)творчого характеру на складання документів..

2 рівень –(2–13) тести на вибір однієї правильної відповіді.

Завдання розташовуються блоками за формами. У межах кожної з форм завдання розташовуються в логічній та змістовій (тематичній) послідовності й розташовані за принципом зростання складності в межах кожної форми.

Інструкція щодо роботи з тестом

1. Правила виконання зазначені перед тестовими завданнями кожної нової форми (перед кожним блоком завдань).

3. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.

4. У разі необхідності використовуйте чернетку.

5. Намагайтеся виконати всі завдання.

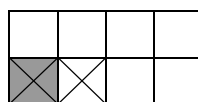
Інструкція щодо заповнення бланку відповіді

1.До бланку відповіді записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.

2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.

3. Неправильно позначені, підчищені в бланку відповіді вважатимуться помилкою.

4. Якщо Ви позначили в бланку відповідь неправильно, можете виправити її замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

Три виправлені відповіді вважатимуться за одну помилку.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку.

Виконання тестів оцінюється відповідно до семибальної шкали:

1-2 завдання "1" <i>незадові- льно</i> F	3 завдання "2" <i>незадові- льно</i> FX	4-5 завдань "3" <i>задовільн о</i> E	6-7 завдань "3,5" <i>задовільн о D</i>	8-9 завдань "4 " <i>добре</i> C	10-11 завдань "4,5" <i>добре</i> B	12-13 завдань "5" <i>відмінно</i> A
--	---	--	---	---	--	---

ВАРІАНТ 1

1 рівень

1. Складіть формуляр автобіографії, зазначивши порядок опису основних аспектів життя людини.

2 рівень

Виконайте завдання, вибравши правильний варіант відповіді.

1. *Визначте тип графічного оформлення автобіографії:*

- 1) звичайний лінійний запис;
- 2) трафарет;
- 3) анкетний запис; 4) таблиця.

2. *До яких ділових паперів належить автобіографія з погляду функціонального призначення?*

- 1) розпорядчих;
- 2) адміністративно-організаційних; 3) кадрових;
- 4) фінансових;
- 5) облікових.

3. *Установіть, чому автобіографія належить до внутрішніх ділових паперів?*

1. Автобіографія супроводжує процес укладання трудового договору з певною організацією.
2. Автобіографія додається до заяви, яка адресується керівнику.
3. Автобіографія характеризується переміщенням у межах одного підприємства.

4. *На якій підставі варто віднести автобіографію до офіційно-особових документів?*

1. Автобіографія відбиває факти, пов'язані з життям конкретної людини.
2. Автобіографія описує життєдіяльність однієї людини.
3. Автобіографія - документ, що засвідчує життєві факти людини.
4. Автобіографія належить до числа документів із особового складу.

5. *Укажіть розташування назви автобіографічного документа:*

- 1) від нульового положення табулятора, тому що він визначає місце розташування назви виду документів;
- 2) від першого табулятора, тому що від нього друкують початок абзаців;
- 3) від 4-го положення табулятора: у цьому місці позначається код документа;

4) по центру рядка, тому що автобіографія не має заголовка.

6. Якими лексико-граматичними розрядами представлений корпус іменників в автобіографії?

- 1) конкретними іменниками;
- 2) абстрактними іменниками;
- 3) іменами власними;
- 4) іменами загальними;
- 5) особовими іменниками;
- 6) неособовими іменниками.

7. Чим зумовлене активне вживання в автобіографії порядкових прикметників?

- 1) необхідністю вказати на порядок перебігу фактів, що викладаються;
- 2) потребою дати хронологічні відомості про етапи життєдіяльності людини;
- 3) необхідністю зазначити номер школи, училища тощо.

8. Прочитайте синонімічні ряди слів. Укажіть, які із синонімів можуть вживатися в тексті автобіографії.

Призначення, направлення, приречення, накреслення; нагороджувати, винагороджувати, удостоювати, наділяти; функціонувати, діяти, працювати.

9. Слово "життєдіяльність" має два значення:

1) сукупність життєвих відправлень організму (біол.); *Свою життєдіяльність мохи сприяють...руйнуванню гірської породи* (Укр. бот. ж.-ХХУП. -№6.- 1960);

2) діяльність, функціонування чого-небудь. *Він, незважаючи на свій вік, зберіг активну життєдіяльність.*

У якому значенні входить це слово в дефініцію автобіографії?

- 1) першому;
- 2) другому.

10. Яким способом утворено слово "життєдіяльність"?

- 1) способом складання;
- 2) складнофіксальним способом;
- 3) складносуфіксальним способом;
- 4) способом чистого складання;
- 5) безафіксним складанням.

11. Чи є прикметники "життєдіяльний, життєлюбний, життєстверджуючий, життєздатний" синонімами?

1. Так, тому що вони мають загальну сему "живий".
2. Так, тому що вони характеризують людину з одного боку.
3. Так, тому що ці слова взаємозамінні.
4. Так, тому що ці слова мають близькі значення.
5. Ні, тому що ці прикметники мають різні дефініції.
6. Ні, тому що всі зазначені прикметники - складні слова, у яких друга частина несинонімічна.

12. Які із перерахованих нижче словосполучень можуть бути взяті в тексті автобіографії?

- 1) міське життя;
- 2) сільське життя;
- 3) незвичайне життя;
- 4) веселе життя;
- 5) радісне життя;
- 6) щасливе життя;
- 7) нудне життя;
- 8) сімейне життя;
- 9) старе життя;
- 10) нове життя;
- 11) колишнє життя;
- 12) багате життя;
- 13) життя в минулому;
- 14) життя народу;
- 15) початок життя.

13. До слів "практикований" і "практичний" доберіть синоніми з еквівалентним значенням.

ВАРІАНТ 2

1 рівень

I. Складіть формуляр заяви, вживаючи найменування реквізитів у порядку їхнього розташування в документі.

2 рівень

I. Виконайте завдання, вибравши правильний варіант рішення (відповіді).

1. Визначте тип графічної подачі заяви:

- 1) лінійний запис;
- 2) графарет;
- 3) анкетний запис; 4) таблиця.

2. Укажіть класи документів, до яких належить заява.

- 1) службові документи;
- 2) особові документи;
- 3) розпорядчі документи;
- 4) адміністративно-організаційні документи;
- 5) документи з особового складу;
- 6) фінансові документи;
- 7) облікові документи;
- 8) прості документи; 9) складні документи;
- 10) внутрішні документи;
- 11) зовнішні документи.

3. Визначте місце розташування реквізитів "адресат" і "адресант" у формулярі заяви:

- 1) у лівому кутку документа;
- 2) у правому кутку документа;
- 3) по центру документа;
- 4) у колонку;
- 5) паралельно.

4. Від якого положення табулятора починають друкувати реквізити "адресат" і "адресант":

- 1) нульового;
- 2) другого;
- 3) четвертого;
- 4) шостого.

5. Яка відстань між вертикальними лініями в табуляторі?

- 1) 8,5 мм;
- 2) 20,8 мм;
- 3) вісім друкованих знаків із кроком 2,6 мм;
- 4) вісім друкованих знаків із кроком 12 мм.

6. Укажіть лексико-тематичні групи, які зустрічаються в тексті заяви:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові;
- 2) місто, вулиця, будинок, квартира;
- 3) адресат, посадова особа, посада, організація.

7. Назвіть реквізити заяви, що допускають варіантне оформлення:

- 1) адресат;
- 2) адресант;
- 3) підпис;
- 4) додаток.

8. Які варіанти односкладних речень допускаються на початку додатка?

1. До заяви додаю...;
2. До заяви додаються такі документи...;
3. Додаток...

9. При яких типах синтаксичних відношень найменування переліку документів ставляться в називному відмінку?

- 1) пояснювальні відношення;
- 2) означальні відношення.

10. Слово "посада", яке є складовою частиною реквізитів заяви, має синоніми: місце, пост. Чи можна їх ужити в тексті заяви?

- 1) Так, тому що ці слова близькі за значенням.
- 2) Так, тому що значення цих слів перетинаються.
- 3) Ні, тому що значення слова "місце" ширше від значення слова "посада".
- 4) Ні, тому що значення слова "посада" вужче від значення слова "пост".
- 5) Ні, тому що слова "місце" і "пост" мають стилістичні помітки.

11. Чи є похідні прикметники "досконалий" і "доскональний" паронімами?

- 1) Так, тому що мають загальну твірну основу.
- 2) Так, тому що ці слова однокорінні.
- 3) Так, тому що мають ту саму частиномовну належність і однакові граматичні значення.
- 4) Так, тому що співвідносяться з однаковими словотвірними моделями.
- 5) Ні, тому що володіють тотожним словотвірним значенням - ознака, що має відношення до предмета, названого твірною основою, є словотвірними варіантами.
- 6) Ні, тому що значення цих слів мають загальні семи.

12. Зіставте антоніми: включити - виключити. Яке із значень слова "виключність" припускає антонім "правило"?

- 1) Дуже виразна своєрідність, особливість, характерна тільки для кого-, чого-небудь. *Стара кастова виключність зникає.*
- 2) Властивість за значенням "виключний"; те, що становить виняток серед загальних правил. *Деякі з них [шкіл] претендують на гегемонію, на виключність в оновленні "визволеного мистецтва" (Еллан).*

13. Який із двох паронімів "винятковість // виняток" протиставляється слову "правило"?

ВАРІАНТ 3

1 рівень

Використовуючи найменування реквізитів, складіть формуляр офіційного доручення чи вкажіть письмово реквізити в послідовності їхнього розташування.

2 рівень

Виконайте завдання, вибравши правильний варіант рішення (відповіді).

1. Визначте графічний тип доручення:

- 1) лінійний запис без постійних елементів змісту;
- 2) трафарет;
- 3) анкета;
- 4) таблиця.

2. Укажіть, до якого класу документів з точки зору функціонального призначення належить доручення:

- 1) розпорядчі документи;
- 2) адміністративно-організаційні документи;
- 3) документи з особового складу;
- 4) фінансові документи;
- 5) облікові документи.

3. Яке доручення називається простим?

- 1) якщо мова йде про виконання однієї дії;
- 2) якщо мова йде про виконання однорідних дій;
- 3) якщо мова йде про виконання різних дій однією людиною.

4. Які доручення називаються внутрішніми?

1) доручення, що функціонують у межах одного підрозділу підприємства (організації, установи);

2) доручення, що дають повноваження на представництво в інших підрозділах підприємства (установи, організації);

3) доручення, що дають повноваження на представництво в інших організаціях.

5. Наскільки довго доручення зберігає юридичну чинність?

1) один рік, якщо термін дії доручення не зазначений;

2) три роки, якщо термін дії доручення зазначений;

3) три роки, якщо термін дії доручення не зазначений.

6. Співвіднесіть терміни та їх дефініції:

1) разове доручення;

2) багаторазове доручення:

а) доручення, яке надає право на виконання однієї дії;

б) доручення, яке одноразово надає право на виконання декількох дій;

в) доручення, яке надає повноваження на виконання однотипних дій.

7. Як називається доручення, що надає право здійснення операцій, пов'язаних з управлінням майном?

1) разове доручення;

2) спеціальне доручення;

3) загальне доручення.

8. Що визначає розташування назви документа?

1) табулятор;

2) центрування стосовно тексту;

3) центрування стосовно вище розташованих реквізитів.

9. Яке лексичне об'єднання становлять сукупності слів, що позначають місце проживання, родинні зв'язки, службові відносини?

1) лексико-семантичні варіанти;

2) лексико-семантичні групи;

3) лексико-тематичні групи.

10. Слово "повноваження" має значення:

1) право, надане кому-небудь ким-небудь;

2) посвідчення, що підтверджує право, надане кому-небудь ким-небудь.

У якому значенні це слово вживається в дорученні?

1) перше значення;

2) друге значення.

11. У якому відношенні знаходяться слова "повноважний" і "повноправний"?

1) включення;

2) взаємозамінності;

3) пересічення;

4) взаємовиключення.

12. У якому значенні слово "безправ'я" виступає як антонім до слова "повноваження"?

- 1) перше значення;
- 2) друге значення.

13. У якому значенні слово "юридичний" вживається в реченні "Доручення має юридичну чинність протягом трьох років".

- 1) перше значення;
- 2) друге значення;
- 3) третє значення.

ВАРІАНТ 4

1 рівень

Складіть формуляр довідки, перелічивши реквізити в порядку їхнього розташування в документі.

2 рівень

Виконайте завдання, вибравши відповідний варіант відповіді.

1. Укажіть спосіб просторово-графічного зображення довідки;

- 1) звичайний лінійний запис;
- 2) трафарет;
- 3) анкетний запис;
- 4) таблиця.

2. До якого виду документів з погляду функціонального призначення належить довідка?

- а) організаційно-розпорядчі документи;
- б) довідково-інформаційні документи;
- в) кадрова документація;
- г) фінансові документи.

3. Які довідки називаються службовими?

- 1) довідки, що містять відомості про адміністративно-організаційну діяльність підприємства;
- 2) довідки, що надають відомості про трудову діяльність підприємства;
- 3) довідки, призначені для передачі інформації у вищі органи;
- 4) довідки, що функціонують тільки поза межами підприємства.

4. Чи можна назвати офіційно-особові довідки службовими?

1. Так, тому що офіційно-особові довідки посвідчуються підписом службової особи.
2. Так, тому що довідки мають юридичну чинність.
3. Так, тому що в довідці обов'язкова наявність печатки чи штампа.
4. Ні, тому що зміст довідки не може мати внутрішньо-виробничого призначення.

5. Які довідки називаються складними?

- 1) довідки, що містять відповіді на різні запитання;
- 2) довідки, що посвідчують декілька виробничих чи життєвих фактів;
- 3) довідки, що відбивають різні аспекти одного питання.

6. У яких групах слів, що вживаються в довідці, мають місце ієрархічні відношення?

- 1) асистент - старший викладач - доцент - професор;
- 2) студент — викладач;'
- 3) бухгалтер — оклад 170 гривень.

7. Дієслово "пред'явити" (1) має синоніми: (2) представити, (3) дати, (4) подати, (5)повідомляти.

8. **Визначте, якими синонімами й антонімами можна пояснити пароніми?**

Пароніми	Синоніми	Антоніми
1) центральний //	1) зосереджений	1) роз'єднаний
2) централізований	об'єднаний 2) головний основний провідний магістральний	роззосереджений 2) периферійний

9. Співвіднесіть пароніми з групами слів:

1.централізований	1) точка, вулиця, магазин, ринок, архів, телеграф, газета,
2.центральний	проблема, місце 2) управління, діяльність, влада, орган, опалення

10. Прикметники "специфічний - специфікований":

- 1) словотвірні дублети з тотожним лексичним значенням;
- 2) пароніми

11. Розкрийте дужки, поставте загальноживані знаки, зробіть, де можливо, відповідні скорочення.

1994 (?) 1999 (роки), 1994 (?) 1999 (облікові роки), 1994 (?)1999 (рік), 5 травня 1999 (року), (сторінка) 7, (рисунок) 2, (таблиця) 5, 7(годин) 45(хвилин), ГАЗ(?) 51.

12. Який тип відношень виявляється в межах лексико-семантичних груп:

одержувач - посада - прізвище - ім'я - по батькові; матеріальні цінності - предмети; матеріальні цінності - інструменти; гроші - сума; дата - число.

- 1) відношення підпорядкування;
- 2) відношення супідрядності;
- 3) ієрархічні відношення;
- 4) відношення пересічення.

13. **Визначте спосіб утворення слова "взаємодопомога":**

- 1) складання із суфіксацією;
- 2) складання з префіксацією;
- 3) безафіксний спосіб;
- 4) чисте складання.

